

Raport o stanie Gminy Miasto Marki za rok 2020

Lokalne Badania Społeczne dla Gminy Miasto Marki

Marki, maj 2021 r.

Spis treści:

1. Słowo wstępne	3
2. Kluczowe informacje z raportu	4
3. Podstawa prawna, kontekst i metodologia opracowania dokumentu	6
4. Położenie i ludność	9
5. Organizacja organu stanowiącego i wykonawczego gminy	12
5.1. Rada Miasta Marki	12
5.2. Burmistrz Miasta Marki	13
6. Budżet Gminy	13
6.1. Wykonanie dochodów budżetowych	15
6.2. Wykonanie wydatków budżetowych	16
6.3. Wydatkowanie i rozliczanie środków zewnętrznych pozyskanych przez gminę	18
7. Programowanie rozwoju miasta	20
8. Gospodarka nieruchomościami oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego	27
8.1. Planowanie przestrzenne i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	27
8.2. Gospodarka nieruchomościami	31
8.3. Decyzje o warunkach zabudowy	34
8.4. Gospodarka mieszkaniowa	34
9. Ochrona środowiska i gospodarki wodnej	36
10. Transport, zarządzanie drogami, parkingi oraz organizacja ruchu drogowego	50
11. Ochrona zdrowia	58
11. Polityka i pomoc społeczna	64
12. Rewitalizacja	78
13. Edukacja publiczna	82
14. Sport i rekreacja	92
15. Kultura i ochrona zabytków	96
16. Promocja gminy	109
17. Aktywność i partycypacja społeczna	112
18. Realizacja uchwał w 2020 roku	123

1. Słowo wstępne

Oddajemy w Państwa ręce kolejną edycję raportu o stanie gminy – tym razem za 2020 rok. W historii wielu samorządów był to jeden z najtrudniejszych okresów w dziejach. Przez większość ubiegłego roku na życiu wszystkich naszych mieszkańców piętno odcisnęła pandemia koronawirusa, która w wielu aspektach szalenie skomplikowała funkcjonowanie wielu służb publicznych oraz zwykłych obywateli. Nie ominęło to również naszego miasta, które nie tylko starało się dostosowywać do obostrzeń COVID-owych, ale przede wszystkim pomóc mieszkańcom w tym trudnym okresie. To spowodowało konieczność błyskawicznego przeformułowania priorytetów – z postawieniem najmocniejszego akcentu na ograniczanie wielorakich skutków potężnej pandemii. Był to trudny egzamin, ale nie mam wątpliwości, że jako społeczność (a także jako urząd miasta i jednostki miejskie) zdaliśmy go. Widać było ogromną wolę współpracy – zarówno na poziomie administracji państwowej, samorządowej, organizacji pozarządowych, a także niezrzeszonych w żadnych grupach obywateli. Można by rzec, że w czasie epidemii przypomnieliśmy sobie prawdziwe znaczenie słowa „Solidarność” i wdrazaliśmy hasło "Marki Włącz się" - tym razem w pomaganiu. Za to wszystko serdecznie dziękuję. Oby w raporcie za 2021 r. słowo „koronawirus” już się nie pojawiło...

Jacek Orych

2. Kluczowe informacje z raportu

Niniejszy raport o stanie miasta zawiera **podsumowanie działalności gminy oraz burmistrza w poprzednim roku**, w tym m.in. realizacji polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy oraz budżetu obywatelskiego. Tego rodzaju opracowania mają **charakter przekrojowy oraz interdyscyplinarny**, a więc obejmują **szeroki zakres zagadnień związanych z rozwojem lokalnym i jakością życia mieszkańców**. Oznacza to, że ich zakres tematyczny jest bardzo rozbudowany, a prezentowane informacje – dość szczegółowe. W tym miejscu warto sformułować kilka uwag ogólnych oraz najważniejszych konkluzji, płynących z niniejszego opracowania.

Marki są typowym miastem położonym w aglomeracji warszawskiej, które stoi przed wyzwaniem zapewnienia wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom oraz budowy systemu usług publicznych, komplementarnych względem oferty stolicy. Bliskie sąsiedztwo Warszawy może być zarówno atutem, jak i potencjalnym zagrożeniem, czy wyzwaniem dla gminy. To specyficzne położenie geograficzne oznacza, że kluczowe znaczenie ma zapewnienie sprawnych połączeń komunikacyjnych (transport samochodowy, w tym zwłaszcza dostęp do trasy S8, komunikacja zbiorowa). Marki przyciągają dużą liczbę nowych mieszkańców (w tym rodziny z dziećmi), przede wszystkim ze względu na relatywnie niskie ceny działek i nieruchomości. Według dostępnych prognoz demograficznych wspomniane zjawisko utrzyma się w dłuższej perspektywie. Oznacza to, że liczba mieszkańców gminy systematycznie się zwiększa. W dłuższej perspektywie widać, że sukcesywnie zwiększa się udział osób w wieku przedprodukcyjnym, zmniejsza się odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym, tym samym zwiększa się współczynnik obciążenia demograficznego.

Powyższe trendy społeczno-demograficzne są źródłem wyzwań z perspektywy rozwojowej gminy. Rosnącą liczbę mieszkańców można postrzegać jako zjawisko pozytywne, jednak konsekwencją tego stanu rzeczy są trudności, związane z koniecznością zapewnienia odpowiedniej jakości i dostępności usług publicznych, w tym usług społecznych (np. w obszarze edukacji, kultury, czy ochrony zdrowia, a także infrastruktury). Innym ważnym aspektem jest spójność społeczna, w tym integracja nowych i rodowitych mieszkańców Marek.

Typowym zjawiskiem w podwarszawskich miejscowościach jest brak utożsamiania się „nowoprzybytych” mieszkańców z gminą i społecznością lokalną. Oznacza to, że wyzwaniem dla miejscowych instytucji publicznych, organizacji i liderów społecznych jest podejmowanie działań o charakterze integracyjnym, budowanie więzi i poczucia tożsamości lokalnej, a także kreowanie wizerunku gminy jako atrakcyjnego i przyjaznego miejsca do życia, a nie wyłącznie miejscowości postrzeganej w kategoriach podwarszawskiej sypialni. Warto wspomnieć, że tego rodzaju działania są podejmowane, czego przykłady można odnaleźć w niniejszym raporcie (np. w obszarze kultury). Dodajmy, że – jak pokazuje zgromadzony materiał empiryczny – poziom aktywności i partycypacji społecznej w gminie nie jest wysoki, co z pewnością przekłada się na funkcjonowanie różnych obszarów życia w gminie.

Warto zaznaczyć, że część prezentowanych w niniejszym dokumencie danych statystycznych uwzględnia wpływ pandemii COVID-19 na sytuację społeczno-ekonomiczną gminy. Warto wspomnieć, że **pandemia silnie wpłynęła na funkcjonowanie gminy i gminnych jednostek w roku 2020** (np. w sferze edukacji, czy kultury). Wiele zaplanowanych działań nie zostało zrealizowanych lub przeprowadzono je w niepełnym wymiarze, w trybie on-line lub z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Nie przeprowadzono kolejnej edycji budżetu obywatelskiego, a także wszystkich zaplanowanych konkursów na powierzenie lub wsparcie zadań publicznych (dla organizacji pozarządowych). Dane z pomocy społecznej wskazują na pogorszenie sytuacji części mareckich rodzin w okresie pandemii, co spowodowało konieczność zapewnienia adekwatnych usług w obszarze wsparcia (np. posiłków). Uruchomione zostały specjalne programy dla osób, czy grup wymagających szczególnej pomocy, jak np. seniorzy. Warto podkreślić, że – mimo trudnej sytuacji epidemiologicznej – gmina kontynuowała wysiłki inwestycyjne oraz podejmowała szeroko rozumiane działania na rzecz rozwoju lokalnego. Niniejsze opracowanie zawiera wiele przykładów tego rodzaju przedsięwzięć.

3. Podstawa prawna, kontekst i metodologia opracowania dokumentu

Od roku 2018 w ustawie o samorządzie gminnym wprowadzony został obowiązek opracowywania raportów o stanie jednostek samorządu terytorialnego. W świetle obowiązujących przepisów burmistrz corocznie przedstawia tego rodzaju opracowanie radzie gminy w terminie do 31 maja. Raport o stanie gminy musi zawierać podsumowanie działalności burmistrza w poprzednim roku, w tym realizacji polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy oraz budżetu obywatelskiego. Rada gminy może określić w drodze uchwały szczegółowe wymogi dotyczące formy lub treści raportu. Opracowanie jest prezentowane podczas sesji, na której procedowana jest uchwała rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium burmistrzowi. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadzana jest debata, w której radni mogą zabierać głos bez ograniczeń czasowych. We wspomnianej debacie mogą uczestniczyć również mieszkańcy (po uprzednim zgłoszeniu). Po zakończeniu debaty nad raportem rada gminy przeprowadza głosowanie nad udzieleniem burmistrzowi wotum zaufania, przy czym decyzja ta jest podejmowana bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady gminy. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o jego nieudzieleniu. W przypadku nieudzielenia wotum zaufania w dwóch kolejnych latach rada gminy może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania burmistrza¹.

Zgodnie z intencją ustawodawcy, jak również powszechnie stosowaną praktyką, raporty o stanie gminy mają charakter przekrojowy, tj. w skróconej, syntetycznej formie przedstawiają szeroki zakres zagadnień związanych z działalnością, prowadzoną przez daną jednostkę samorządu terytorialnego. Oznacza to, że ich zakres tematyczny jest bardzo rozbudowany, zwłaszcza, że analiza różnych obszarów, czy sfer życia w gminie w szerszym kontekście jest zabiegiem uzasadnionym merytorycznie.

Zakres tematyczny niniejszego dokumentu określa uchwała Rady Miasta Marki w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy, przyjęta w roku

¹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym z późn. zm., Dz.U.2020.713 t.j., art. 28aa.

2020. W świetle zapisów wspomnianej uchwały, dokument powinien zawierać aktualny opis stanu gminy w omawianym obszarze oraz statystyczną analizę porównawczą w odniesieniu do roku ubiegłego. Raport powinien również obejmować co najmniej następujące zagadnienia:

- Gmina Miasto Marki – charakterystyka,
- organizacja organu stanowiącego i wykonawczego gminy,
- budżet i finanse gminy,
- spółki komunalne i gminne jednostki organizacyjne,
- gospodarka nieruchomościami oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego,
- ochrona środowiska i gospodarka wodna,
- transport, zarządzanie drogami, parkingi oraz organizacja ruchu drogowego,
- ochrona zabytków,
- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- edukacja publiczna,
- kultura, sport i promocja gminy,
- budżet obywatelski,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi².

Raport został opracowany na podstawie analizy danych zastanych (desk research), polegającej na integracji oraz syntezie dostępnych informacji na temat funkcjonowania gminy w roku 2020. W tym celu skorzystano z dostępnych źródeł informacji: informacji Urzędu Miasta Marki oraz jednostek miejskich, danych statystycznych, dokumentów strategicznych i programowych, raportów, analiz i innych podobnych opracowań. Tam gdzie było to możliwe i uzasadnione, dane dla gminy zostały przedstawione w ujęciu porównawczym, na tle analogicznych informacji dla kraju, regionu i powiatu, a także ościennych jednostek samorządu

² Uchwała nr XXIII/308/2020 Rady Miasta Marki z dnia 22 lipca 2020 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy

terytorialnego. W kilku przypadkach w niniejszym raporcie prezentowane są informacje uwzględniające dynamikę zmian w dłuższej perspektywie czasowej, aby uchwycić kluczowe trendy, w tym szanse i bariery rozwojowe Marek.

Warto zaznaczyć, że wiele prezentowanych w niniejszym dokumencie danych statystycznych uwzględnia wpływ pandemii COVID-19 na sytuację społeczno-ekonomiczną gminy. Powyższa uwaga musi zostać uwzględniona podczas ich interpretacji, zwłaszcza, że niektóre utrudnienia i ograniczenia istotnie wpłynęły na funkcjonowanie urzędu miasta i innych instytucji lokalnych, a także na sposób świadczenia szeroko rozumianych usług publicznych.

Pandemia koronawirusa powoduje daleko idące implikacje, których znaczenia i skali nie jesteśmy w stanie całkowicie rozpoznać. Jak można przypuszczać, pełne konsekwencje epidemii COVID-19 będą widoczne w dłuższej perspektywie czasowej. Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość wymusza konieczność rewizji większości prognoz społeczno-gospodarczych. **Prognozowane zmiany spowodują konieczność aktualizacji diagnoz społeczno-ekonomicznych** i – co za tym idzie - **zmiany lub przynajmniej korekty niektórych priorytetów rozwojowych**. Dobra koniunktura gospodarcza w okresie ostatnich kilku lat miała oczywiście daleko idące skutki na poziomie formułowania celów rozwojowych, projektowanych działań oraz sposobów ich weryfikacji. Prawdopodobna zmiana dotychczasowych trendów w związku z sytuacją epidemiologiczną powoduje konieczność rewizji wspomnianego podejścia, w tym ponownej refleksji nad priorytetami szeroko pojętej polityki rozwoju gminy.

Jak już wspomnieliśmy, Gmina Miasto Marki stoi przed wyzwaniem zarządzania ryzykiem, związanym z pandemią COVID-19, która może przynieść niezaplanowane zjawiska negatywne oraz trudne do przewidzenia konsekwencje. W tym miejscu można zarysować kilka możliwych scenariuszy:

- gwałtowny wzrost bezrobocia oraz narastanie negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych (upadłości i likwidacje, spadek tempa rozwoju gospodarczego,

pogorszenie sytuacji na lokalnym rynku pracy, zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z pomocy społecznej itp.),

- konieczność dostosowania lokalnej polityki rozwoju do sytuacji po COVID-19,
- zmniejszenie dochodów gminy (korekta perspektywy budżetowej, WPF).

Wyzwaniem dla gminy będzie stworzenie – wspólnie z mieszkańcami - modelu zarządzania strategicznego ryzykiem w warunkach niepełnej wiedzy na temat długofalowych konsekwencji pandemii (np. braku dostępnych danych statystycznych). W tym kontekście pożądane jest włączenie interesariuszy gminy w rozwiązywanie sytuacji kryzysowej, a także – szerzej – we współtworzenie polityki rozwoju (oraz diagnozowanie i rozwiązywanie problemów społecznych).

4. Położenie i ludność

Gmina Miasto Marki jest położona w centralnej części województwa mazowieckiego, w aglomeracji warszawskiej, w powiecie wołomińskim w odległości ok. 12 km od centrum stolicy. Powierzchnia gminy wynosi 26,03 km², co stanowi 0,07 proc. powierzchni województwa oraz 2,7 proc. powierzchni powiatu. Marki sąsiadują z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego: od północy z gminą Radzymin, od wschodu z gminami Kobyłka i Zielonka, od południa z gminą Żąbki, a od zachodu - z Warszawą oraz gminą Nieporęt. Przez Marki przepływają: rzeka Długa (Kanał Markowski) oraz rzeka Czarna, które są dopływami Kanału Żerańskiego.

Rysunek 1. Położenie gminy w Aglomeracji Warszawskiej³

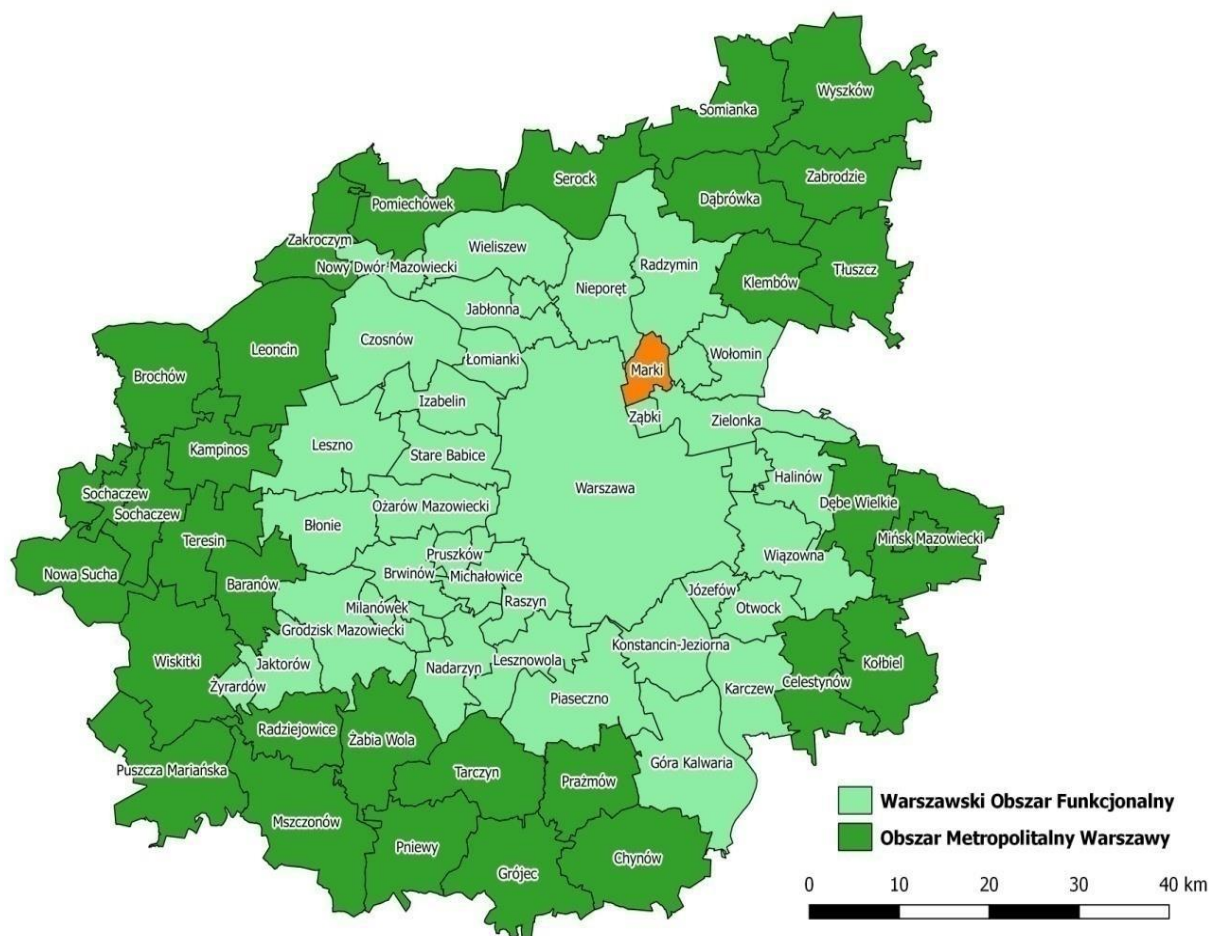

Tabela 2. Stan ludności gminy na tle sąsiednich JST, powiatu, województwa i kraju⁴

Jednostka terytorialna	2016	2017	2018	2019	2020
POLSKA	38 426 809	38 422 346	38 413 139	38 386 476	38 354 173
MAZOWIECKIE	5 356 838	5 372 579	5 391 813	5 411 446	5 428 031
Powiat wołomiński	236 912	240 131	243 648	247 288	251 276
Kobyłka	22 201	22 777	23 448	24 096	24 883
Marki	31 182	32 146	33 286	34 679	36 215
Ząbki	34 361	35 336	36 230	37 219	38 302
Zielonka	17 508	17 528	17 594	17 588	17 526
Radzymin	25 926	26 297	26 817	27 255	27 741
Wołomin	51 762	51 814	51 818	51 884	51 854

³ Źródło: „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”

⁴ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W populacji mieszkańców Gminy Miasto Marki przeważają kobiety, których udział wynosi przeszło 52 proc⁵. Wyraźnie widać, że liczba mieszkańców gminy systematycznie się zwiększa. Powyższe zjawisko jest zgodne z trendem dla okolicznych jednostek samorządu terytorialnego (choć w Zielonce oraz Wołominie liczba ludności w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie), powiatu wołomińskiego, a także regionu, natomiast na poziomie ogólnokrajowym tendencja jest odwrotna. Warto zaznaczyć, że Marki sąsiadują z Warszawą, które przyciąga dużą liczbę nowych mieszkańców (w tym rodziny z dziećmi), przede wszystkim ze względu na relatywnie niskie ceny działek i nieruchomości. Z dużym prawdopodobieństwem można uznać, że wspomniane zjawisko utrzyma się w dłuższej perspektywie - według prognoz długoterminowych populacja powiatu wołomińskiego w roku 2030 ma wynosić 277 119 osób, natomiast do roku 2050 liczba mieszkańców powiatu zwiększy się do 320 902 osób.

Tabela 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem na tle sąsiednich JST, powiatu, województwa i kraju⁶

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym						w wieku produkcyjnym						w wieku poprodukcyjnym					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Polska	18,0	18,0	17,9	18,0	18,1	18,1	63,0	62,4	61,8	61,2	60,6	60,0	19,0	19,6	20,2	20,8	21,4	21,9
woj. mazowieckie	18,5	18,6	18,7	18,9	19,0	19,2	62,0	61,4	60,7	60,1	59,5	59,0	19,5	20,0	20,6	21,0	21,4	21,8
pow. wołomiński	21,7	21,8	22,0	22,2	22,5	22,6	63,0	62,4	61,9	61,3	60,8	60,3	15,4	15,8	16,2	16,5	16,8	17,0
Kobyłka	21,3	21,6	21,9	22,5	23,0	23,6	63,5	62,9	62,3	61,8	61,0	60,3	15,2	15,6	15,8	15,7	16,0	16,1
Marki	23,7	23,6	23,8	24,2	24,8	25,1	63,5	63,2	62,7	62,0	61,6	61,4	12,9	13,3	13,5	13,7	13,6	13,5
Ząbki	24,2	24,6	25,1	25,2	25,5	25,5	63,8	63,3	62,7	62,4	62,0	61,7	12,0	12,1	12,2	12,4	12,5	12,8
Zielonka	19,1	18,9	18,9	19,1	19,2	19,4	60,2	60,0	59,5	59,3	58,9	58,6	20,7	21,1	21,5	21,6	22,0	22,1
Radzymin	23,4	23,5	23,7	23,9	24,2	24,4	63,4	62,7	62,0	61,3	60,6	59,8	13,1	13,8	14,3	14,8	15,2	15,7
Wołomin	19,5	19,6	19,7	19,9	19,9	19,9	62,5	61,7	60,8	60,1	59,3	58,8	18,0	18,8	19,5	20,0	20,8	21,3

Oprócz wzrostu liczebności populacji najbardziej istotnym zjawiskiem demograficznym jest zmiana struktury ludności ze względu na wiek. Według danych na koniec 2019 roku 25,1 proc. mieszkańców gminy stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (jest to relatywnie

⁵ Bank Danych Lokalnych GUS, stan na koniec roku 2019

⁶ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

wysoki udział, zwłaszcza na tle danych krajowych i regionalnych), 61,4 proc. – osoby w wieku produkcyjnym, natomiast 13,5 proc. – osoby w wieku poprodukcyjnym. W dłuższej perspektywie widać, że sukcesywnie zwiększa się udział osób w wieku przedprodukcyjnym, zmniejsza się odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym. Od roku 2014 wzrósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, choć w ostatnich latach utrzymuje się on na zbliżonym poziomie. Tym samym zwiększa się współczynnik obciążenia demograficznego, który - w odniesieniu do ekonomicznych grup wieku – należy rozumieć jako relację liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. W skali regionalnej oraz we wszystkich sąsiednich jednostkach samorządu terytorialnego, ujętych w analizie porównawczej, obserwujemy zwiększanie się odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku produkcyjnym. Na poziomie ogólnopolskim można mówić o trwałej tendencji „starzenia się” społeczeństwa, która – według wszelkich dostępnych prognoz – ma charakter trwały i będzie kontynuowana w przyszłości. Podsumowując, zjawiska demograficzne w gminie są charakterystyczne dla większości gmin podwarszawskich, choć w ostatnich latach w gminie Marki można zaobserwować utrzymywanie się udziału seniorów w populacji na podobnym poziomie.

5. Organizacja organu stanowiącego i wykonawczego gminy

5.1. Rada Miasta Marki

Organem stanowiącym i kontrolnym gminy jest Rada Miasta Marki, która m.in. przyjmuje uchwały odnośnie budżetu jednostki samorządu terytorialnego, statutu gminy oraz jej jednostek, wysokości podatków, czy planów zagospodarowania przestrzennego. Przewodniczącym Rady Miasta jest Paweł Pniewski, a wiceprzewodniczącym Andrzej Rostek. Obrady są transmitowane na żywo. Radni wybierani są w wyborach powszechnych, ich kadencja trwa 5 lat. W kadencji 2018-2023 w Radzie Miasta Marki zasiada 21 radnych: Marcin Brzeziński, Anna Chojecka, Grzegorz Chwiłoc-Fiłoc, Jacek Domaszczyński, Michał Jaroch, Janusz Jaworski, Jarosław Jażdżik, Daniel Kurek, Przemysław Lis, Agnieszka Lużyńska, Andrzej

Nadolski, Tomasz Paciorek, Urszula Paszkiewicz, Michał Piwko, Paweł Pniewski, Andrzej Rostek, Marlena Stosio, Magdalena Szafarz, Robert Szafrąński, Mikołaj Szczepanowski, Anna Woźniak.

W roku 2020 przeprowadzonych zostało łącznie 12 sesji Rady Miasto Marki, w tym 2 sesje zwołane w trybie art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) ustawy o samorządzie gminnym. W analogicznym okresie Rada Miasta Marki podjęła 142 uchwały.

5.2. Burmistrz Miasta Marki

Wybierany na pięcioletnią kadencję w bezpośrednich wyborach Burmistrz Miasta pełni funkcję wykonawczą oraz reprezentacyjną. Do jego zadań należy wykonywanie uchwał Rady Miasta, kierowanie bieżącymi sprawami miasta, nadzór nad prowadzeniem gospodarki finansowej i reprezentowanie miasta na zewnątrz.

Od roku 2014 roku burmistrzem Miasta jest Jacek Orych. W wyborach samorządowych, które odbyły się jesienią 2018 r., został on wybrany na drugą kadencję ze znaczącą przewagą nad pozostałymi kandydatami.

6. Budżet Gminy

Budżet Gminy Miasto Marki na 2020 rok został uchwalony 30 grudnia 2019 roku⁷. Po stronie dochodów opiewał on na kwotę 218 729 016 złotych, natomiast zaplanowane wydatki wyniosły 242 525 999 złotych. W porównaniu do roku 2019 zaplanowana w budżecie kwota dochodów była wyższa o 43 123 929 złotych⁸.

Różnica między dochodami i wydatkami budżetu gminy w kwocie 23 796 983 złotych stanowiła deficyt budżetu, który zgodnie z uchwałą planowano pokryć wpływami z emisji papierów wartościowych w wysokości 23 199 300 złotych oraz niewykorzystanymi

⁷ Uchwała Rady Miasta Marki nr XVII/223/2019 z dnia 30 grudnia 2019 roku

⁸ Źródło: Urząd Miasta Marki

środkami pieniężnymi na rachunku bieżącym budżetu, wynikającymi z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych, związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, w wysokości 597 683 złote (środki z Funduszu Dróg Samorządowych). Przewidywany deficyt w 2020 roku był o 1 865 736 złotych wyższy, niż w roku 2019. Ponadto w uchwale budżetowej zaplanowane zostały przychody w wysokości 31 047 683 złote oraz rozchody w kwocie 7 250 700 złotych⁹.

Na podstawie uchwały ustalone zostały wydatki majątkowe budżetu Gminy Miasto Marki oraz wysokość dotacji udzielanych podmiotom należącym i nienależącym do sektora finansów publicznych. Przyjęty został także plan dochodów i wydatków gminnych jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w przepisach o systemie oświaty.

W 2020 roku dokonywano zmian budżetu w formie uchwał Rady Miasta Marki (10 uchwał) oraz zarządzeń Burmistrza Miasta Marki (45 zarządzeń) wydanych na podstawie udzielonego przez radę upoważnienia. Po wprowadzeniu zmian, budżet gminy, według stanu na 31 grudnia 2020 roku, przedstawiał się następująco:

- plan dochodów: 233 957 495 złotych, w tym:

- dochody bieżące: 225 197 266 złotych,
- dochody majątkowe: 8 760 229 złotych.

- plan wydatków: 251 913 817 złotych, w tym:

- wydatki bieżące: 226 725 957 złotych,
- wydatki majątkowe: 25 187 860 złotych.

- deficyt budżetu: 17 956 322 złote,

- plan przychodów: 26 284 752 złote,

- plan rozchodów: 8 328 430 złotych¹⁰.

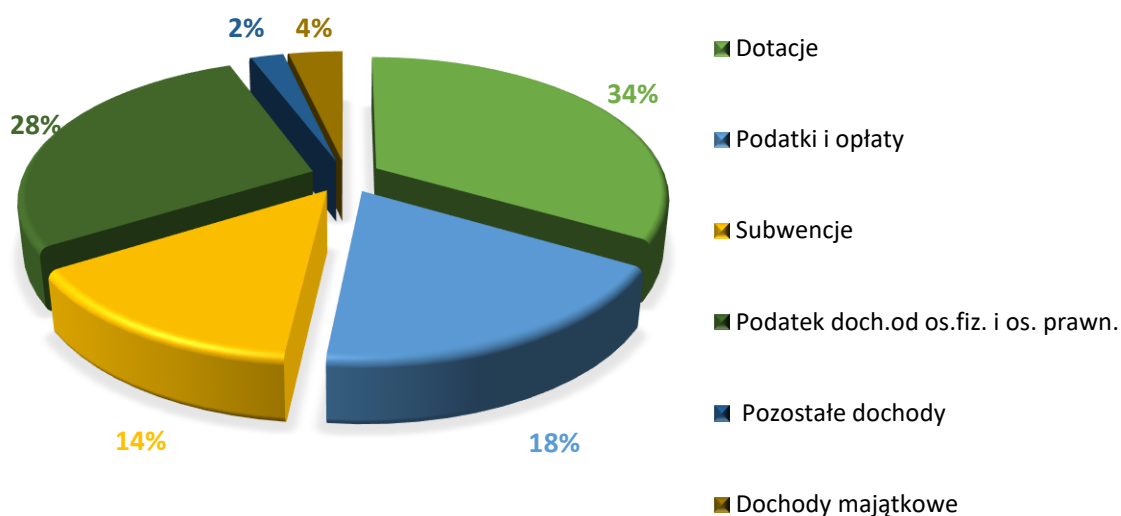
⁹ Tamże

¹⁰ Tamże

6.1. Wykonanie dochodów budżetowych

W 2020 roku zrealizowano dochody w wysokości 230 937 946,85 złotych, co stanowiło 98,71 proc. planu. W porównaniu do roku poprzedniego, w 2020 roku dochody wzrosły o kwotę 21 616 847,38 zł¹¹.

Wykres 4. Struktura zrealizowanych dochodów budżetowych¹²

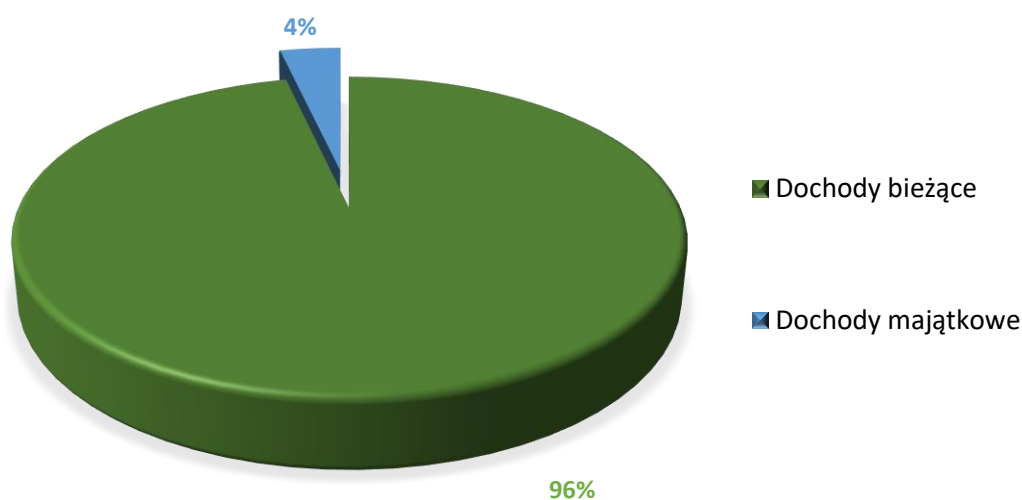
Największą grupę dochodów – 34 proc. stanowią dotacje na bieżące wydatki w wysokości 77 224 817,47 złotych. Drugą w kolejności pozycję w strukturze dochodów, w łącznej kwocie 65 057 465,92 złotych (28 proc.) stanowiły udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i od osób prawnych. Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, podatków: rolnego, leśnego, od czynności cywilnoprawnych, a także podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych, wpływy z innych opłat stanowiły 18 proc. dochodów gminy, tj. 42 292 880,79 złotych. Kolejną pozycją w budżecie jest subwencja ogólna z budżetu państwa (część oświatowa) w wysokości 33 114 851 złotych, co stanowi 14 proc. zrealizowanych dochodów. 2 proc. budżetu stanowią

¹¹ Tamże

¹² Tamże

pozostałe dochody gminy w kwocie 5 011 089,38 złotych. W 2020 roku zaplanowano wpływy do budżetu z dochodów majątkowych w wysokości 8 760 229 złotych, z czego zrealizowano kwotę 8 236 842,29 złotych, co stanowiło 4 proc. dochodów gminy i 94 proc. planu¹³.

Wykres 5. Struktura dochodów bieżących i majątkowych¹⁴

6.2. Wykonanie wydatków budżetowych

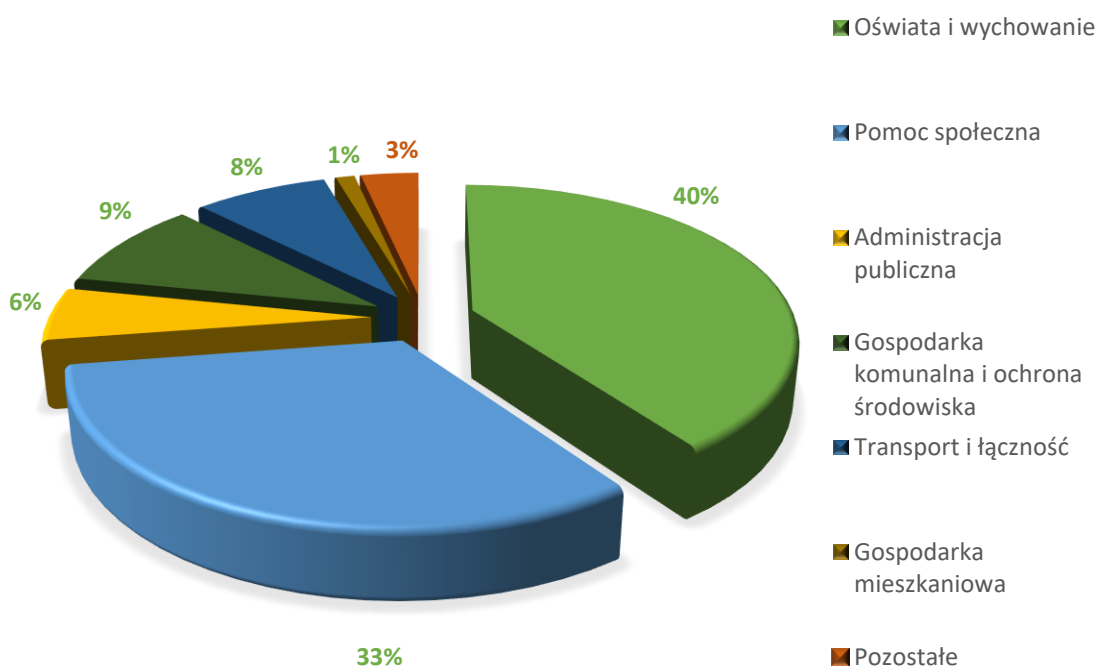
W 2020 roku zrealizowane zostały wydatki w wysokości 218 261 522,27 złotych, co stanowiło 94,92 proc. planu. W porównaniu do roku 2019 nastąpił wzrost wydatków o 19 086 238,65 złotych¹⁵.

¹³ Tamże

¹⁴ Tamże

¹⁵ Tamże

Wykres 6. Struktura zrealizowanych wydatków w 2020 r. według głównych działów¹⁶

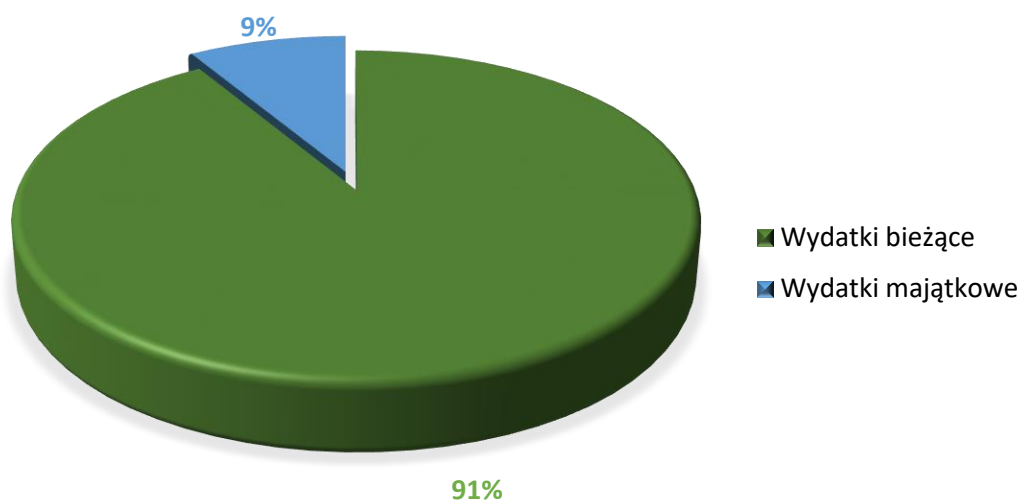

Największą kwotę, to jest 95 824 463,81 złote przeznaczono na oświatę i wychowanie, co stanowi 40 proc. budżetu wydatków. Drugą pod względem wielkości pozycją wydatków – 33 proc., są środki w dziale pomoc społeczna w kwocie 77 803 692,78 złote. Nakłady w obszarze transportu i łączności w wysokości 18 836 165,19 złotych stanowiły 8 proc. wydatków ogółem. Kolejną grupą są wydatki w działach 750 - Administracja publiczna – 13 351 722,47 złotych (6 proc.) oraz 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 22 428 072,45 złotych (9 proc.). Nakłady na zadania z zakresu Gospodarki mieszkaniowej (dział 700) wyniosły 2 686 907,19 złotych, czyli 1 proc. ogółu wydatkowanych środków. 3 proc. omawianej puli budżetu stanowiły pozostałe wydatki w wysokości 8 194 790,74 złotych. W 2020 roku zrealizowano wydatki majątkowe w wysokości 20 864 292,36 złotych, co stanowiło 9 proc. całości wydatków¹⁷.

¹⁶ Tamże

¹⁷ Tamże

Wykres 7. Struktura wydatków bieżących i majątkowych¹⁸

6.3. Wydatkowanie i rozliczanie środków zewnętrznych pozyskanych przez gminę

Rok 2020 w pozyskiwaniu środków zewnętrznych upłynął pod znakiem doposażania szkół w sprzęt potrzebny uczniom do nauki zdalnej w okresie pandemii. Miasto skorzystało z dwóch projektów grantowych „Zdalna szkoła” i „Zdalna szkoła plus” nadzorowanych przez Centrum Projektów Polska Cyfrowa. W ramach pozyskanych środków z pierwszego projektu zakupiono 50 sztuk laptopów, 50 sztuk myszy USB, 50 sztuk toreb do laptopa, 30 sztuk routerów mobilnych wraz z dostępem do Internetu przez okres 6 miesięcy. Nabyty sprzęt komputerowy przekazano do szkół, w których został on rozdysponowany wśród uczniów i nauczycieli nieposiadających wyposażenia niezbędnego do nauki zdalnej¹⁹.

Ze środków pozyskanych z grantu „Zdalna szkoła plus” zakupiono 34 sztuki laptopów, 34 sztuki myszy oraz 34 sztuki toreb do laptopa. W ramach umowy powierzenia grantu został poniesiony koszt ubezpieczenia. Niniejszy sprzęt komputerowy został przekazany do szkół,

¹⁸ Tamże

¹⁹ Tamże

a te przydzieliły go 5 nauczycielom i 29 uczniom (w tym 22 uczniom z rodzin wielodzietnych 3+), którzy nie dysponowali sprzętem do zdalnego nauczania²⁰.

Ponadto środki ze zwiększonej subwencji oświatowej wykorzystano na dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych prowadzonych przez miasto. Dofinansowano również wyposażenie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych gmachach. Ponadto uzyskano dotację celową na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe w 2020 roku, zwiększono także subwencje oświatową w związku z rosnącą liczbą uczniów w szkołach²¹.

W roku sprawozdawczym kontynuowano realizację projektów partnerskich w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dotyczących inwestycji w budowę ścieżek rowerowych oraz w projekty e-usług. Wnioskowano także o środki z Rządowego Funduszu Inicjatyw Lokalnych tzw. RFIL z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 dla gmin i powiatów, które zostały przeznaczone na inwestycje drogowe w Markach, m.in. ulice: Szeroką, Pomorską, Skowronią, Kurpińskiego i Nałkowskiej²².

W ramach programu GOV_LAB otrzymano wsparcie doradcze projektu pt. „Marki – miasto atrakcyjne dla biznesu” realizowane z Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020, Działania 2.4 „Współpraca w ramach krajowego systemu innowacji”. GOV-LAB jest programem edukacyjnym dla JST z całej Polski. Celem programu jest dostarczenie administracji samorządowej wiedzy i umiejętności do projektowania innowacyjnych usług lub programów dla przedsiębiorców²³.

²⁰ Tamże

²¹ Tamże

²² Tamże

²³ Tamże

7. Programowanie rozwoju miasta

Kluczowym dokumentem jest „Strategia rozwoju miasta Marki na lata 2016-2021”, przyjęta uchwałą Rady Miasta Marki nr XXXI/225/2016 z 29 czerwca 2016 roku. Strategia rozwoju jest dokumentem, który wytycza długofalowe cele i kierunki rozwoju gminy. Dokument obejmuje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez działania w obszarze infrastruktury, środowiska naturalnego, gospodarki, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji, czy kultury. Realizacja Strategii jest monitorowana poprzez przyporządkowane do poszczególnych celów strategicznych wskaźniki²⁴.

W tym rozdziale prezentujemy zestawienie celów strategicznych oraz stan realizacji założonych w strategii wskaźników. Warto zaznaczyć, że w wielu przypadkach ich wartości za rok 2020 nie zostały jeszcze zmierzone (brak aktualnych danych GUS) w okresie opracowywania niniejszego raportu.

Cel strategiczny I: Rozwinięta infrastruktura techniczna i transportowa miasta wystarczająca dla potrzeb społecznych i gospodarczych

Tabela 8. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego I²⁵

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2018)	Wartości miernika (stan na 2019)	Wartości miernika (stan na 2020)
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Sieć wodociągowa i kanalizacji sanitarnej (wybudowana)	Nowe odcinki sieci	Długość sieci wodociągowej 2015	134,7 km	142,2 km	143,3 km	144,9 km
		Długość sieci kanalizacji sanitarnej 2015	198 km	202,1 km	210,02 km	212,5 km
Sieć kanalizacji deszczowej (wybudowana)	Nowe odcinki sieci	W trakcie opracowywania Plan 2016	1,1 km	3,485 km	4,69 km	6,67 km

²⁴ Tamże

²⁵ Tamże

Zmodernizowane rowy melioracyjno-komunalne	Zmodernizowane rowy	Zmodernizowane w 2015	1 447 m	2 710 m	2 941 m	2 993 m
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci poszczególnych mediów	Wzrost osób korzystających z sieci	Wodociąg Kanalizacja Gaz 2014	83,3 % 82,0 % 87,2 %	91,8 % 90,6 % 87,9 % (2017)	88,7% 88,3% 95,7 %	brak danych
Zmodernizowane, wybudowane drogi różnych kategorii	Lepszy stan infrastruktury drogowej	Długość dróg utwardzonych 2016 Krajowe Wojewódzkie Powiatowe Gminne	5,250 km 7,700 km 2,500 km 47,450 km	5,250 km (razem stan na 2018r. 7,700 km (razem stan na 2018r. 2 500 km (razem stan na 2018r. 3,785 km (zrobione w 2018 r.)	gminne 6,67 km	gminne 9,82 km
Linie komunikacji autobusowej miejskiej	Dobra jakość usług komunikacji autobusowej	2016	10 szt.	11 szt.	9 szt.	11 szt.
Częstotliwość kursowania taboru poszczególnych linii komunikacji autobusowej	Sprawna komunikacja autobusowa odpowiadająca liczbie użytkowników	szczyt/poza szczytem/święto Linia miejska 112 Linia miejska 190 Linia strefowa 140 Linia strefowa 240 Linia strefowa 738 Linia strefowa 740/L40 Linia strefowa 805/340 Linia strefowa L33 Linia strefowa L43 Linia strefowa L45 Linia nocna N61 2016	10/12/12 min. 6/10/10 min. 15/20/40 min. 20/30/30 min. 30/40/40 min. 90/120/120 min. 15/-/- min. - - 60/60/60 min.	12/15/15 7/10/10 15/20/40 20/30/30 20/40/40 60/120/120 15/-/- 120/120/- 60/60/180 60/60/120 60/60/60	5/15/20	112 – 12/15/15 140 – 10/30/30 190 – 5/15/15 240- 20/30/30 340 – 10/30/- 738- 20/30/30 L33 – 120/120/- L40 – 60/120/120 L43 – 60/60/150 L45 - 60/120/120 N61 – 60/-/-
Ogólnodostępne miejsca parkingowe w wybudowanych obiektach „Parkuj i jedź”	Odciążenie natężenia ruchu, bezpieczeństwo	2016	0	102	244	266
Długość wybudowanych chodników	Komfort, bezpieczeństwo pieszych i kierowców	W trakcie opracowywania 2016	brak danych	6 586,9 m (2 344 m)	7 999,23 m (1 412,33 m)	9 546,03m (1 546,80 m)
Punkty świetlne oświetlenia ulicznego (drogi gminne)	Bezpieczeństwo	2016	1 949 szt.	3 600 szt.	3 733 szt.	3 753 szt.
Drogi rowerowe	Bezpieczeństwo, odciążenie natężenia ruchu	2016	2,39 km	6,999 km	8,700 km	10,111 km

Cel strategiczny II: Rewitalizacja

Tabela 9. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego II²⁶

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2018)	Wartości miernika (stan na 2019)	Wartości miernika (stan na 2020)
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Program rewitalizacji	Ożywienie przestrzeni, społeczeństwa i gospodarki	2016	0 nieaktualny	1	Rozpoczęty GPR	Kontynuacja GPR
Zrealizowane projekty rewitalizacyjne, w tym z udziałem środków zewnętrznych	Zwiększenie walorów funkcjonalno-użytkowych	2016	0	1 (LPR)	Liderzy Konsultacji Społecznych	Liderzy Konsultacji Społecznych – konsultacje GPR
Mieszkania objęte projektami rewitalizacyjnymi, w tym mieszkania socjalne	Wyremontowane zasoby	2016	0	1	1	1
Zrewitalizowane tereny	Przywrócenie do życia przestrzeni, społeczeństwa, wykreowane funkcje	2016	0	500 m ² (Pumptrack - nieuwzględniony w LPR)	Skwer Pamięci Narodowej, Plac Zgody	Małachowski ego piękna i bezpieczna
Zrewitalizowane obiekty	Poprawa estetyki przestrzennej, zachowanie dziedzictwa kulturowego, wykreowane funkcje	2016	0	7	8	9

Cel strategiczny III: Wzmacnianie atrakcyjności i konkurencyjności biznesowej (spójny obszar działalności gospodarczej w mieście)

Tabela 10. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego III²⁷

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2017)	Wartości miernika (stan na 2019)	Wartości miernika (stan na 2020)
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Podmioty gospodarcze ogółem, w tym w rozbiciu na poszczególne branże	Wzrost liczby podmiotów gospodarczych	Ogółem 2014	1 974 szt.	4607 szt. (2017)	5399 szt.	3765 szt.

²⁶ Tamże

²⁷ Tamże

Punkt informacji biznesowej	Udogodnienia dla przedsiębiorczości	2016	0	0	0	0
Prowadzone zajęcia w zakresie przedsiębiorczości	Nabycie kompetencji kluczowych	2016	0	Powstała 1 SPInKa oraz 150 osób skorzystało z doradztwa zawodowego w ramach projektu „Bliżej Rynku Pracy”	Doradztwo zawodowe w szkołach	Doradztwo zawodowe w szkołach
Pracujący na 1 000 mieszkańców	Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców	2014	182 os.	193 os.	199 os.	brak danych
Udzielone nagrody i wyróżnienia dla najbardziej rozwojowych przedsiębiorców	Rozwój przedsiębiorczości (motywacja innowacyjności)	Nie planowano 2016	0	1 - „Kobieta z Marką”	1 – „Kobieta z Marką”	1 – „Kobieta z Marką”

Cel strategiczny IV: Wysokiej jakości oferta edukacja dostosowana do bieżących i przyszłych potrzeb - rozwój edukacji jako jednego z ważniejszych elementów infrastruktury społecznej

Tabela 11. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego IV²⁸

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2018)	Wartości miernika (stan na 2019)	Wartości miernika (stan na 2020)
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Działania (szkolenia, spotkania, doradztwo) mające na celu wsparcie podmiotów niepublicznych (organizacji pozarządowych)	Wzrost liczby inicjatyw	2016	5	5	1	4
Obiekty oświatowe miasta: przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjalne	Lepsze warunki nauki	Przedszkola w tym publiczne	14	30	30	30
		Szkoły podstawowe w tym publiczne	3	6	7	7
		Szkoły gimnazjalne w tym publiczne	6	8	8	8
		Szkoły ponadgimnazjalne w tym publiczne	5	5	5	5
		Szkoły ponadgimnazjalne w tym publiczne 2013/2014	4	2	0	0
			2	2	0	0
			1	2	3	3
			1	1	1	1

²⁸ Tamże

Miejsca w placówkach oświatowych: przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych (ogółem)	Zapewnienie edukacji	Przedszkola Szkoły podstawowe Szkoły gimnazjalne 2013/2014	1 755 2 230 615	1 979 (2017r.) 3 092 (2017 r.) 848 (2017 r.)	liczba nowych miejsc w szkołach i przedszkolach. 6 568 miejsc ogółem	6 976 ogółem, w tym: SP – 4 175 LO – 364 Przedszk. - 2 437
Oświatowe obiekty sportowe	Sprawność fizyczna dzieci	Obiekt przy każdej szkole 2015/2016	11 szt.	14 szt.	MCER basen, sala sportowa	W 2020 r. nowa hala sportowa w SP 2
Dzieci, w tym dzieci niepełnosprawne objęte specjalnymi metodami nauki i opieki	Wyrównanie szans	Przedszkola Szkoły 2015	36 os. 76 os.	45 os. 111 os.	171 os.	197 w tym: SP – 153 Przedszk. - 44
Opieka nad dziećmi do lat 3	Aktywność zawodowa rodziców	2015/2016	0	122 os. (2017)	18 form (6 żłobków niepubl., 6 klubów dziecięcych, 6 opiekunów)	18 form (6 żłobków niepubl., 6 klubów dziecięcych, 6 opiekunów)

Cel strategiczny V: Wspieranie rozwoju partnerstwa publiczno-społeczno-prywatnego na rzecz rozwoju usług społecznych

Tabela 12. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego V²⁹

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2017)	Wartości miernika stan na 2019	Wartości miernika stan na 2020
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Dzienny ośrodek wsparcia dla osób starszych	Zapewnienie opieki	2016	0	0	0	0
Odsetek osób i rodzin objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców Miasta Marki	Podniesienie poziomu samodzielności	2014	3,4 %	2,4 % 31.12.2017 r.	853 os. 2,4%	1186 os. 3,3%
Przedsięwzięcia kulturalne i sportowe (miejskie, inicjatywy mieszkańców)	Zapewnienie kultury i sportu, Inicjatywy mieszkańców	Planowane 2016	130 szt.	135 szt. (2017 r.)	225 szt.	102 szt. w CAF 3; 174 szt. w MOK; 17 Biblioteka
Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie miasta	Wzrost liczby organizacji	2016	22 szt.	29 szt.	31 szt.	27 szt.
Środki z budżetu miasta	Wzrost liczby inicjatyw	2014	301 425 zł	1 087 477 zł	570 954,50 zł	916 108,50 zł

²⁹ Tamże

przeznaczone na realizację inicjatyw obywatelskich i wspieranie działalności organizacji pozarządowych						
Środki z budżetu miasta przeznaczone na rozwój ekonomii społecznej - działalność Centrum Integracji Społecznej	Wykluczenie społeczne (ograniczenie)	Planowane 2016	92 085 zł	236 970 zł	157 860 zł	157 860 zł
Partnerstwo z nowymi podmiotami (np. partnerstwo publiczno-prywatne)	Wzrost liczby inicjatyw	Nie planowano 2016	0	0	0	0
Centrum Aktywności Lokalnej	Integracja	2016	0	0	1	1
Osoby objęte usługami socjalnymi	Zapewnienie opieki	2015	40 os.	36 os.	43 os.	70 os.

Cel strategiczny VI: Wzrost poziomu wykorzystania walorów środowiskowych, historycznych i kulturowych - fundamentów w procesie budowy silnej marki miasta jako wyjątkowego miejsca wypoczynku

Tabela 13. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego VI³⁰

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2017)	Wartości miernika (stan na 2019)	Wartości miernika (stan na 2020)
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Zasoby i produkty kreujące markę Miasta Marki	Walory środowiskowe, historyczne i kulturowe	2016	0	1	1	1
Punkty usługowe, gastronomiczne, zaplecze noclegowe	Dostęp	Turystyczne obiekty noclegowe 2014	4 szt.	4 szt.	6 szt.	6 szt. (pkt noclegowe) 20 szt. (pkt gastr.)
Miejsca integracji społecznej	Integracja	2016	0	1	2	3
Tereny chronione	Poprawa warunków przyrodniczych	Obszar chronionego krajobrazu Rezerwat przyrody 2016	1.1826 ha 44.0000 ha	1.1826 ha 44.0000 ha	1.1826 ha 44.0000 ha	1.1826 ha 44.0000 ha
Tereny zielone, w tym lasy	Zwiększenie zasobów	Lesistość 2014	33,7 %	33,7 %	33,7 %	33,7%

³⁰ Tamże

	i zachowanie walorów środowiskowych					
Elementy infrastruktury terenowo edukacyjnej	Zwiększenie zasobów	Szlaki rowerowe 2016	66,5 km	66,5 km	66,5 km	66,5 km

Cel strategiczny VII: Poprawa ładu przestrzennego i estetyki miasta

Tabela 14. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego VII³¹

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika (stan na 2017)	Wartości miernika (stan na 2019)	Wartości miernika (stan na 2020)
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Obszar pełniący funkcje reprezentacyjną przestrzeni publicznej	Wykreowanie funkcji reprezentacyjnej	Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 2016	Długość 10 km	10 km	10 km	10 km
Opracowane dokumenty planistyczne	Uporządkowanie chaosu przestrzennego i architektury	2016	18 szt.	19 szt.	31 szt.	32 szt.
Katalog standardów w zakresie elementów małej architektury	Uporządkowanie przestrzeni	2016	0	1	1	1

Cel strategiczny VIII: Logistyka w zakresie zarządzania infrastrukturą społeczną

Tabela 15. Mierniki/wskaźniki do celu strategicznego VIII³²

Nazwa miernika/wskaźnika	Oczekiwany efekt	Wartości poziomu odniesienia		Wartości miernika stan na 2018	Wartości miernika stan na 2019	Wartości miernika stan na 2020
		Wyjaśnienie stan na	Wartości startowe do monitoringu			
Mieszkania ogółem na 1 000 mieszkańców	Zwiększenie dostępu do mieszkań	2014	383,3 szt.	400,35 szt.	402,1	746
Mieszkania oddane do użytku, w tym mieszkania komunalne, socjalne	Zwiększenie zasobów	Mieszkania ogółem Mieszkania komunalne Mieszkania socjalne 2014	11 391 szt. 598 szt. 26 szt.	12 686 szt. 594 szt. 38 szt.	14 258 szt. 513 szt. 72 szt.	499 szt. 71 szt.
Placówki służby zdrowia	Zwiększenie dostępności	2014	6 szt.	7 szt.	12 szt.	21 szt.
Działania profilaktyczne zdrowotne	Zdrowie mieszkańców	2016	1 szt.	3 szt.	3 szt.	2 szt.
Nowo wybudowane oraz wyremontowane	Zwiększenie dostępności	2016	1 szt.	1 szt.	2 szt.	1 szt.

³¹ Tamże

³² Tamże

obiekty użyteczności publicznej						
Liczba e-usług (lokalne)	Wzrost osób korzystających z usług	2015	2 szt.	2 szt.	2 szt.	2 szt.

8. Gospodarka nieruchomościami oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego

8.1. Planowanie przestrzenne i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie miasta Marki obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Marki, którego podstawą prawną jest uchwała Nr XXXI/226/2012 Rady Miasta Marki z dnia 24 października 2012 roku.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Marki jest podstawowym dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Wskazuje on najistotniejsze problemy w skali gminy, potencjalne kierunki jej rozwoju, a także działania mające doprowadzić do realizacji docelowego sposobu zagospodarowania miasta. Dokument stanowi również podstawę dla opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, gdyż jego zapisy są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W dniu 28 sierpnia 2019 roku Rada Miasta Marki podjęła uchwałę Nr XII/151/2019 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Marki. Uchwałę podjęto z uwagi na zmianę przepisów prawa w zakresie planowania przestrzennego (takich jak, m.in. konieczność wykonania analiz demograficznych, ustawa o rewitalizacji), jak również w związku z dynamicznymi zmianami w strukturze zagospodarowania przestrzennego miasta Marki, zmianami wynikającymi z opracowania nowych map zagrożenia powodziowego oraz dużą liczbą wniosków właścicieli nieruchomości. Ponadto, należałoby zrewidować pewne projektowane kierunki rozwoju miasta, między innymi ze względu na szybki rozwój budownictwa mieszkaniowego i zachowania tkanki przyrodniczej w jak największym stopniu.

Na podstawie obowiązującego Studium zostało sporządzonych i uchwalonych 14 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Rozpoczęto też prowadzenie kilku nowych procedur planistycznych. W tym zakresie podjęto następujące uchwały:

1. Uchwałę Nr XI//121/2019 Rady Miasta Marki z dnia 26 czerwca 2019 roku, w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Słoneczna” w Markach.

Założeniem projektu jest kontynuacja istniejącej funkcji terenu w przemysłowo-usługowo-technicznej części miasta. W wyniku sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nastąpi określenie zasad zagospodarowania przestrzennego w całym obszarze poprzez kompleksowe rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, uporządkowanie istniejącej zabudowy, wewnętrzną obsługę komunikacyjną i powiązania z układem komunikacyjnym miasta oraz systemowe rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej. W planie ustalone zostaną normy w zakresie powierzchni biologicznie czynnej, standardy w zakresie rodzaju zabudowy oraz charakterystyczne parametry zabudowy³³.

2. Uchwałę Nr XI//122/2019 Rady Miasta Marki z dnia 26 czerwca 2019 roku, w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Grunwaldzka II” w Markach.

Sporządzenie planu miejscowego dla przedmiotowego obszaru pozwoli na realizację inwestycji celu publicznego jak np.: stworzenia kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego mającego obsłużyć tę część miasta Marki pod względem zapewnienia mieszkańcom usług szeroko rozumianej oświaty, kultury, sportu i rekreacji. Obecne przeznaczenie działek nie pozwala na wykorzystanie terenu pod założony cel edukacyjno-rekreacyjny³⁴.

³³ Tamże

³⁴ Tamże

3. Uchwałę Nr LXVI/150/2018 z dnia 26 września 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Trasy Mostu Północnego w Markach.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego umożliwi wprowadzenie jednolitych zasad zagospodarowania przestrzennego w całym obszarze, systemowo kształtując strukturę funkcjonalno-przestrzenną, obsługę komunikacyjną w powiązaniu z układem komunikacyjnym miasta, a także zaspokoi potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej. Dynamiczny rozwój budownictwa mieszkalnego i sukcesywna zabudowa terenów wzdłuż projektowanej Trasy Mostu Północnego wraz z planowanym układem drogowo-ulicznym, wymaga wyznaczenia linii rozgraniczających i tym samym rezerwy terenu. Założeniem uchwały jest przeznaczenie pasa terenu pod budowę drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz ulicami przyległymi³⁵.

W celu uporządkowania zasad i wskaźników regulujących w zakresie liczby miejsc postojowych podjęto niżej wymienione uchwały:

- Uchwałę Nr XII/152/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta „Marki I” zmienionej uchwałą Nr XIII/185/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałę Nr XII/153/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta „Marki II” zmienionej uchwałą Nr XIII/184/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałę Nr XII/154/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania

³⁵ Tamże

przestrzennego miasta „Marki III” zmienionej uchwałą Nr XIII/186/2019 z dnia 25 września 2019 roku,

- Uchwałą Nr XII/155/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta „Marki VI” zmienionej uchwałą Nr XIII/182/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałą Nr XII/156/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta „Marki VII” zmienionej uchwałą Nr XIII/183/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałą Nr XII/157/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Marki zmienionej uchwałą Nr XIII/189/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałą Nr XII/158/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Marki w obszarze ulic: Kraszewskiego, Spacerowa, Kasińskiego, Grunwaldzka zmienionej uchwałą Nr XIII/187/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałą Nr XII/159/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego południowej części miasta Marki dla wyodrębnionego obszaru planu stanowiącego działki o nr ew.: 8, 9, 10, 11, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 55, 57/1, 57/2, 58, 223, 225, 226, 227, 228, 229, 232, 233 w obrębie geodezyjnym 5-08 zmienionej uchwałą Nr XIII/181/2019 z dnia 25 września 2019 roku,
- Uchwałą Nr XII/161/2019 Rady Miasta Marki z dnia 28 sierpnia 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego południowej części miasta Marki zmienionej uchwałą Nr XIII/188/2019 z dnia 25 września 2019 roku³⁶.

Obszary objęte zmianami widnieją w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego już jako miejsca przeznaczone pod zabudowę. Projektowane zmiany planów nie wyznaczają nowych terenów zabudowy, a jedynie weryfikują ustalenia dla terenów istniejących i są odpowiedzią na konieczność wprowadzenia nowych rozwiązań regulujących wskaźniki parkingowe. Zmiany te mają na celu polepszenie warunków gospodarowania nieruchomościami i uporządkowanie parkowania na terenie miasta. Dają również możliwość udoskonalenia zasad kształtowania ładu i polityki przestrzennej miasta, zwiększają efektywność gospodarowania przestrzenią, a także podwyższają jej walory ekonomiczne³⁷.

Na terenie miasta Marki prowadzone są liczne inwestycje z zakresu budownictwa mieszkaniowego. Najczęstszą formą jest zabudowa szeregowa o dwóch lokalach w budynku, realizowana na długości dochodzącej nawet do ponad 300 metrów. Cały ruch z inwestycji odbywa się 5 metrową prywatną drogą wewnętrzną, na której nabywcy lokali mieszkalnych parkują swoje samochody, stwarzając barierę dla służb ratowniczych. Ilość aut pojawiających się po zakończeniu inwestycji stwarza dodatkowe problemy komunikacyjne (zatory, korki), gdyż istniejący układ drogowy nie jest przystosowany do zwiększonej liczby pojazdów, pojawiających się wraz ze wzrostem liczby mieszkańców w danej okolicy³⁸.

8.2. Gospodarka nieruchomościami

Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami do gminnego zasobu należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności gminy i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego gminy.

³⁶ Tamże

³⁷ Tamże

³⁸ Tamże

Gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje Burmistrz Miasta Marki, zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki, kierując się przy tym zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnej i realizacją zadań publicznych. Według stanu na koniec 2020 r. gminny zasób nieruchomości stanowi 154,1616 ha powierzchni gruntów o wartości 122 745 795,50 zł, w tym:

- grunty stanowiące własność Gminy Miasto Marki o powierzchni 154,0531 ha i wartości 121 564 280,94 zł,
- grunty stanowiące własność Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Gminy o powierzchni 0,1085 ha i wartości 1 181 514,59 zł³⁹.

Przyjęto założenie, że w stosunku do każdej nieruchomości, rozstrzygnięcia o sposobie i formie zagospodarowania, będą zapadały indywidualnie. Gminny zasób nieruchomości będzie wykorzystywany zgodnie z ustaleniami wynikającymi z uchwał budżetowych na poszczególne lata, w oparciu o przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami, Kodeksu cywilnego oraz podejmowanymi uchwałami związanymi z gospodarowaniem nieruchomościami dotyczącymi m.in. nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania na okres dłuższy niż trzy lata. Do gminnego zasobu nabywane są nieruchomości służące realizacji zadań oraz podlegające przejęciu na rzecz gminy z mocy prawa. Nabywanie nieruchomości następuje poprzez: zakup, zamianę, darowiznę, komunalizację (nabycie własności nieruchomości z mocy prawa lub na wniosek), na podstawie decyzji administracyjnych (wydanych w sprawie nabywania gruntów m.in.: pod drogi), inne czynności prawne jak np. pierwokup, zasiedzenie⁴⁰.

Zbywanie nieruchomości gminnych odbywa się za zgodą Rady Miasta Marki, wyrażoną w odrębnych uchwałach. Zbyciu podlegają nieruchomości, które nie są niezbędne do realizacji celów publicznych. W roku 2020 do gminnego zasobu nabyto 32 działki o ogólnej powierzchni 1 ha 7498 m² i łącznej wartości 1 789 727,46 zł⁴¹.

³⁹ Tamże

⁴⁰ Tamże

⁴¹ Tamże

Nabycie to nastąpiło w drodze:

- art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 65, 284, 471, 782 i 11 z 2021 r.) – 14 działek drogowych o łącznej pow. 7884 m² i szacunkowej wartości 1 024 920 zł,
- umów cywilno-prawnych (darowizna Starosty Wołomińskiego) – 1 działka, pow. 976 m² o wartości 452 865 zł i budynek o wartości 325 835 zł,
- art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. 1998 nr 133 poz. 872 ze zm.) – 2 działki o łącznej powierzchni 213 m² i łącznej wartości 27 690 zł,
- art. 12 z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1474 ze zm.) – 4 działki drogowe o łącznej pow. 321 m² i szacunkowej wartości 41 730 zł;
- 9 działek nabytych w latach wcześniejszych dotychczas niewykazanych w rejestrze mienia, które dodano do gminnego zasobu nieruchomości na skutek przeprowadzonych prac komisji inwentaryzacyjnej, powołanej zarządzeniem nr 0050.243.2020 Burmistrza Miasta Marki z dnia 23 grudnia 2020 r. o łącznej powierzchni 8104 m² i wartości 242 522,46 zł⁴².

W roku 2020 z gminnego zasobu zbyto 4 działki o łącznej powierzchni 3 ha 3611 m² i wartości łącznej 6 645 010,62 zł. Zbycie to nastąpiło w drodze umowy notarialnej Rep. A 5194/2020 z dnia 17 czerwca 2020 r. na rzecz Mareckich Inwestycji Miejskich⁴³.

Nieruchomości z gminnego zasobu są sukcesywnie przeznaczane do czasowego rozdysponowania i wykorzystania – część gruntów jest wdzierżawiana i wynajmowana (umowy dzierżawy i najmu), a także oddawana w użyczenia i użytkowanie zainteresowanym osobom na czas nieoznaczony lub oznaczony. W 2020 roku obowiązywało 112 umów

⁴² Tamże

⁴³ Tamże

dzierżawy na grunty o łącznej powierzchni 87 448,99 ha. Łączne wpływy do budżetu z tego tytułu wynosiły 913 249,89 zł⁴⁴.

8.3. Decyzje o warunkach zabudowy

W 2020 roku wydano 5 decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, 1 decyzję o przeniesieniu ostatecznej decyzji o ustaleniu warunków zabudowy oraz 2 decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego⁴⁵.

8.4. Gospodarka mieszkaniowa

W gminie realizowana jest „Strategia Mieszkaniowa Miasta Marki na lata 2016-2025”, przyjęta uchwałą Rady Miasta Marki nr XXXVIII/269/2016 z 21.12.2016 r. W ramach zaplanowanych we wspomnianym dokumencie działań prowadzone były remonty i modernizacje gminnych zasobów mieszkaniowych. Ze względu na pandemię COVID-19 wydatki na materiały i usługi uległy zmniejszeniu w stosunku do 2019 roku o ok. 7 proc. (do kwoty 125,7 tys. zł), zakup usług remontowych – spadek o 35 proc. (do kwoty 317 tys. zł), wydatki inwestycyjne – spadek o 60 proc. (prawie 580 tys. zł)⁴⁶.

W 2020 r. realizowane były działania w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji”:

- powierzchnia nowych lub wyremontowanych mieszkań socjalnych/komunalnych pozostających w zasobach miasta – 191,03 m²,
- liczba lokali po termomodernizacji w zasobie miasta – 12 szt.,
- liczba lokali usługowych w zasobie miasta - 9 szt⁴⁷.

W 2020 r. kontynuowane było wsparcie lokatorów przy zamianie lokali. Przez wiele lat chętne do zamiany rodziny zgłaszały stosowne wnioski do Komisji Mieszkaniowej, która

⁴⁴ Tamże

⁴⁵ Tamże

⁴⁶ Źródło: Zakład Usług Komunalnych w Markach

⁴⁷ Tamże

podejmowała decyzje w tej kwestii. Warto zaznaczyć, że część zainteresowanych mieszkańców nie była w stanie samodzielnie znaleźć chętnych do zamiany lokali. W 2020 roku zamieniono 4 lokale komunalne⁴⁸.

Ze względu na pandemię COVID-19 w raportowanym roku ograniczono możliwość odpracowywania zadłużenia. Z tej możliwości skorzystała 1 osoba, odpracowując równowartość kwoty 5 030 zł zadłużenia i jednocześnie spłacając 6 757,80 zł zaległego długu⁴⁹.

W Zakładzie Usług Komunalnych w 2020 roku wystawiono:

- wezwania do zapłaty: czynsze – 956 (na łączną kwotę 7 080 637,84), dzierżawy – 94 (na łączną kwotę 1 193 741,36 zł), opłaty lokalne – 5 (na łączną kwotę 7 601,97 zł),
- 5 złożonych pozwów na kwotę 45 494 zł,
- 22 postępowań klauzulowe,
- 20 wszczętych egzekucji komorniczych na kwotę 145 191 zł, podjęto 5 zawieszonych postępowań,
- 9 zawartych umów ratalnych na kwotę 58 854,41 zł,
- 3 decyzje o umorzeniu zadłużenia na wniosek dłużnika na kwotę 29 005,32 zł oraz 3 wnioski umorzone z urzędu na kwotę 6 784 zł⁵⁰.

W 2020 r. wszystkie wyremontowane i przekazywane nowym najemcom lokale wyposażone były w WC i brodzik, a niektóre także w niewielki aneks kuchenny⁵¹.

W Markach realizowany jest również „Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasto Marki na lata 2016–2021”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr XXXVIII/270/2016 z 21.12.2016 r., a następnie zmieniony uchwałą nr LIV/445/2017 z 29.11.2017 r. W roku 2020 program realizowany był głównie poprzez remonty i modernizację gminnych zasobów mieszkaniowych, których przesłanką są zalecenia corocznych przeglądów budynków. W zależności od dostępnych środków prowadzone są

⁴⁸ Tamże

⁴⁹ Tamże

⁵⁰ Tamże

⁵¹ Tamże

prace na rzecz poprawy stanu technicznego budynków, warunków lokalowych, estetyki i funkcjonalności budynków oraz ich otoczenia. Najważniejsze prace wykonane w 2020 r. to:

- remont zabytkowej kamienicy położonej przy Al. Marsz. J. Piłsudskiego 45 – wykonanie hydroizolacji pionowej i poziomej, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, dobudowa instalacji wentylacyjnej, remont dachu,
- modernizacja instalacji elektrycznej w lokalach i budynkach komunalnych,
- wymiana systemu rozliczania wody na wodomierze radiowe, opomiarowanie nowych budynków wcześniej rozliczanych ryczałtem,
- budowa przyłączy wodnych, kanalizacyjnych i gazowych w budynkach komunalnych⁵².

9. Ochrona środowiska i gospodarki wodnej

Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki realizował w 2020 roku sprawy administracyjne w zakresie:

- usunięcia drzew i krzewów (zgłoszenia zamiaru usuwania drzew oraz wnioski o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew),
- dokonywania wpisów i wykreśleń w Rejestrze Działalności Regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- zmiany stanu wody na gruncie,
- wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- wydawania zezwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych I transport nieczystości ciekłych,
- udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie,
- udostępniania informacji publicznej,
- nakazów usunięcia odpadów z miejsc do tego nieprzeznaczonych,

⁵² Tamże

- kontroli nieruchomości pod względem prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi,
- kontroli nieruchomości w zakresie podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków, itp⁵³.

Do zadań wydziału należą:

- nadzór nad gospodarką odpadami komunalnymi odbieranymi z nieruchomości zamieszkałych,
- likwidacja nielegalnych wysypisk,
- cięcia pielęgnacyjne drzew,
- konserwacja i modernizacja rowów melioracyjno-komunalnych,
- edukacja ekologiczna,
- sprawozdawczość w zakresie ochrony środowiska, ochrony powietrza, gospodarki odpadami,
- zapobieganie bezdomności zwierząt (realizacja zapisów uchwały w sprawie programu przeciwdziałania bezdomności zwierząt, realizacja programu „Akcja sterylizacja”),
- opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska⁵⁴.

W gminie realizowany jest „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Marki” przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr XXIV/179/2016 z 24 lutego 2016 roku. W ramach bezpłatnej akcji organizowanej przez Starostwo Powiatowe w Wołominie w 2020 r. z terenu Gminy odebrano i przekazano do unieszkodliwienia 11,20 Mg z 11 nieruchomości prywatnych. Dla porównania – w roku 2019 było to 21,96 Mg, a w 2018 r. – 42,22. Oznacza to, że ilość azbestu do odebrania i utylizacji sukcesywnie zmniejsza się z roku na rok⁵⁵.

⁵³ Źródło: Urząd Miasta Marki

⁵⁴ Tamże

⁵⁵ Tamże

Kolejnym z realizowanych programów jest „Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miasto Marki” przyjęty Uchwałą Rady Miasta Marki nr IV/43/2019 z dnia 23 stycznia 2019 r. Realizacja PONE ma na celu poprawę jakości powietrza, a tym samym poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców. W związku z powyższym pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki w okresach grzewczych, przeprowadzili w 2020 roku 50 kontroli posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków. W 2020 r. przeprowadzono również kontrole dronem nad 177 nieruchomościami. W trakcie tych badań nie stwierdzono spalania odpadów (aparatura pomiarowa nie wykazała przekroczeń substancji szkodliwych w dymie), stwierdzono natomiast przekroczenia pyłów PM_{2,5} i PM₁₀⁵⁶.

Gmina realizuje program dofinansowań do wymiany kotłów opalanych paliwem stałym na ekologiczne źródła ogrzewania. W 2020 roku udzielono 13 dotacji na łączną kwotę 97 500 zł. Program prowadzony jest od 2018 roku, dzięki czemu wymieniono już łącznie 50 kotłów na paliwo stałe na ekologiczne źródła ogrzewania za kwotę 378 425,61 zł⁵⁷.

Prowadzone były również różnorodne działania edukacyjne dotyczące m.in. wpływu człowieka na jakość powietrza (m.in. artykuły na stronie internetowej www.marki.pl na temat spalania odpadów).

Ponadto w 2020 roku gmina uzyskała pomoc finansową z województwa mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Wsparcia Ochrony Powietrza MAZOWSZE 2020” w kwocie 198 030 zł (100 proc. kosztów kwalifikowanych), na przeprowadzenie inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła. W ramach realizacji ww. przedsięwzięcia, przeprowadzono 10 259 wywiadów kwestionariuszowych w formie papierowej. Wszystkie indywidualne źródła ciepła w każdym budynku lub lokalu na terenie gminy zostały zinwentaryzowane. Zgromadzono dane z 10 259 lokali/budynków. Użytkownicy uniemożliwili przeprowadzenie inwentaryzacji dla 205 lokali/budynków⁵⁸.

⁵⁶ Tamże

⁵⁷ Tamże

⁵⁸ Tamże

Na terenie Marek znajduje się 1 574 budynków/lokali, czyli około 15,3 proc. budynków/lokali, gdzie nie została przeprowadzona termomodernizacja oraz 3 070 budynków/lokali, w których brak ocieplonych ścian (około 29,9 proc.). Budynki bez wykonanej termomodernizacji są narażone na bardzo szybkie wychładzanie się, a ich zapotrzebowanie na energię ciepłą jest znacznie wyższe niż w przypadku ocieplonych domów. 7 189 obiektów/lokali ma wykonane ocieplenie ścian, a łącznie na terenie miasta budynków/lokali, które mają w różnym stopniu wykonaną termomodernizację jest 7 687 sztuk⁵⁹.

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją, na terenie gminy są 1 002 kotły pozaklasowe, 49 szt. kotłów klasy 3, 41 kotłów klasy 4, 36 kotłów klasy 5 oraz 11 urządzeń spełniających wymogi ekoprojektu⁶⁰.

Przeprowadzona inwentaryzacja oraz utworzenie bazy danych na temat źródeł niskiej emisji będzie przydatne do podjęcia optymalnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Może być ona podstawą do planowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza, minimalizacji powstawania smogu w okresach grzewczych, a także dla ograniczenia zużycia energii, a - co za tym idzie - poprawy efektywności energetycznej i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Wraz z bazą emisji przemysłowych oraz monitoringiem jakości powietrza może też być przydatna do prognozowania i zarządzania stanem jakości powietrza⁶¹.

W 2020 roku realizowany był również „Program ochrony środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr LVII/481/2018 z 31.01.2018 r. W roku 2020, podobnie jak w roku poprzednim, w ramach realizacji zadania w zakresie poprawy jakości powietrza, w ośmiu miejscach zamontowane były czujniki pomiaru jakości powietrza firmy Airly. Mierzą one poziom stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10, podają i wilgotność temperaturę powietrza oraz ciśnienie atmosferyczne. Miesięczny koszt ich funkcjonowania wynosił 1 377,60 zł⁶².

⁵⁹ Tamże

⁶⁰ Tamże

⁶¹ Tamże

⁶² Tamże

W ramach wspomnianego programu w 2020 r. zrealizowano następujące inwestycje gminne na terenie gminy:

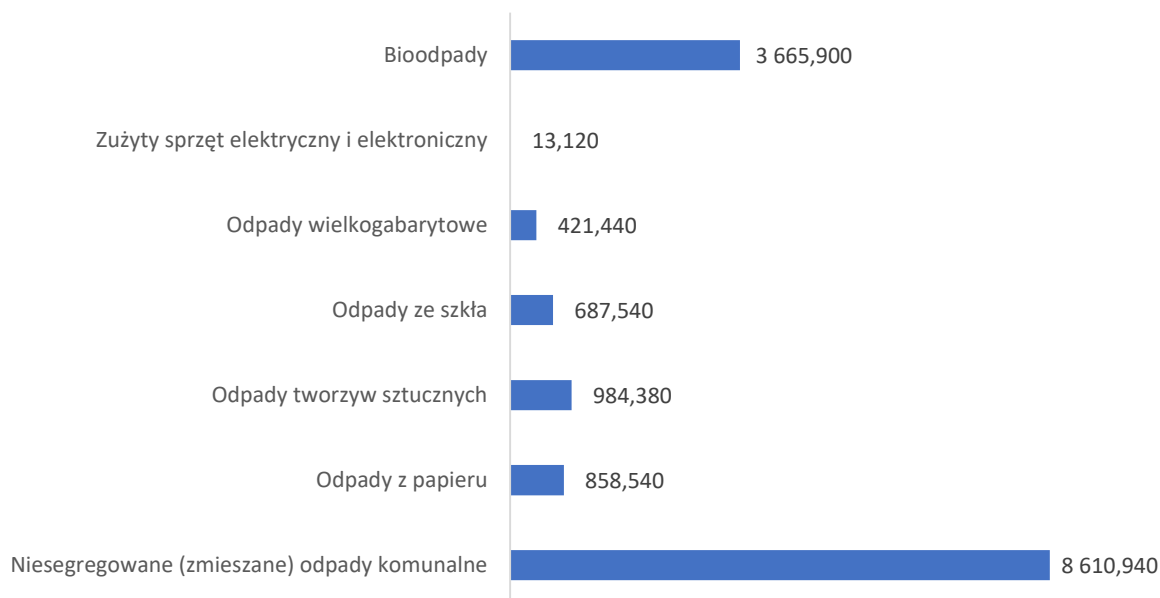
- oświetlenie drogowe na ulicy Wiewiórki, w ramach inwestycji powstało 12 nowych źródeł światła wykorzystujących energooszczędną technologię LED, celem realizacji zadania było zmniejszenie kosztów oświetlenia oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, wartość inwestycji wyniosła 56 580 zł,
- oświetlenie drogowe na ulicy Bankowej i Pocztowej, 6 nowych źródeł światła wykorzystujących energooszczędną technologię LED, wartość inwestycji - 33 566,70 zł,
- inwestycje drogowe, które szerzej opisane zostały w kolejnym rozdziale,
- w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego wykonano nasadzenia w pasie drogowym ulicy Małachowskiego, posadzono łącznie 1 575 sadzonek, pasy zieleni zostały uzupełnione o korę, wartość inwestycji wyniosła 52 117,02 zł⁶³.

W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z terenów zabudowy mieszkaniowej w 2020 r. odebrano łącznie 15 241,860 Mg odpadów komunalnych, natomiast z PSZOK 614,570 Mg. Dodatkowo prowadzono zbiórkę przeterminowanych leków (deponowanych przez mieszkańców do konfiskatorów – pojemników – usytuowanych w aptekach), w ramach której odebrano 1,331 Mg odpadów za kwotę 15 856,44 złotych⁶⁴.

⁶³ Tamże

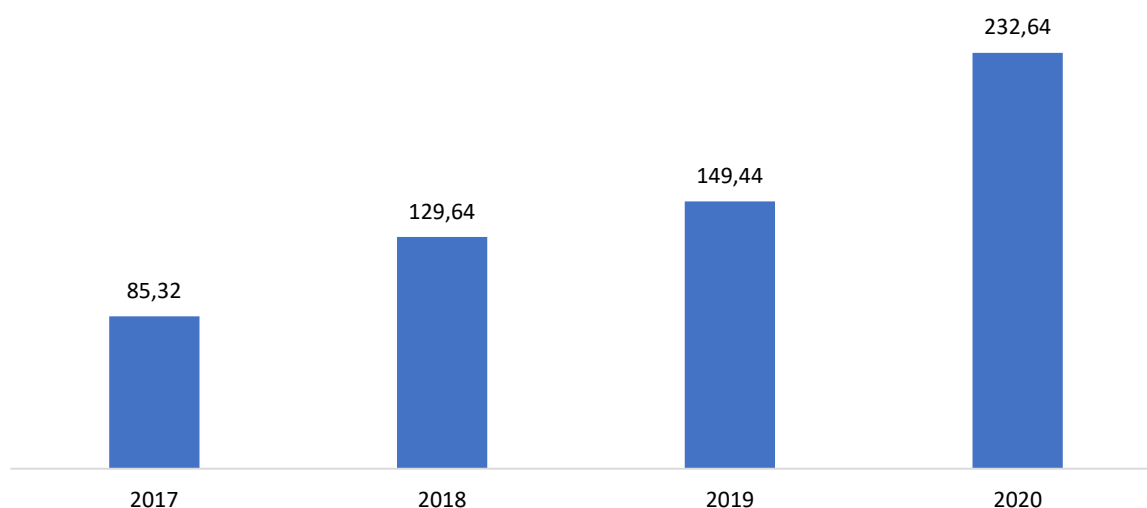
⁶⁴ Tamże

Tabela 16. Ilość odebranych odpadów z nieruchomości zamieszkałych (z wyłączeniem PSZOK) w 2020 r. [Mg]⁶⁵

Z roku na rok wzrasta ilość odbieranych odpadów, nie tylko z nieruchomości zamieszkałych, ale również z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Markach, zlokalizowanego przy ul. Dużej.

Tabela 17. Ilość odbieranych odpadów budowlanych z PSZOK w latach 2017-2020 [Mg]⁶⁶

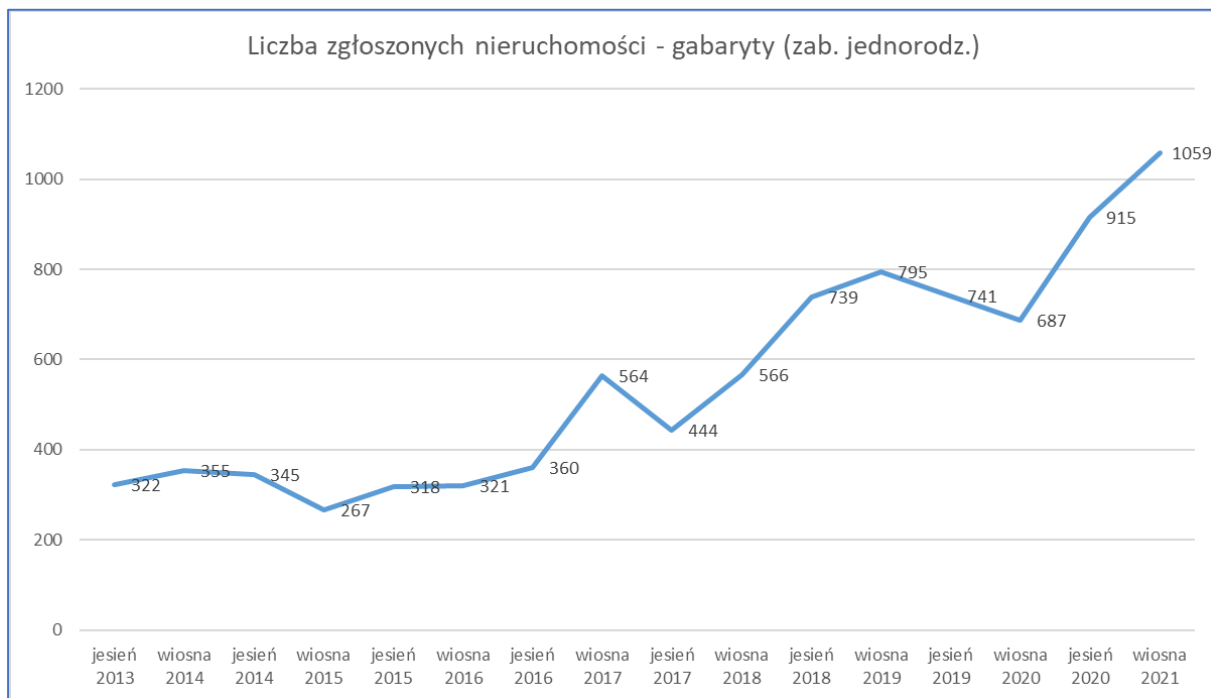

⁶⁵ Tamże

⁶⁶ Tamże

Dwa razy w roku prowadzona jest zbiórka odpadów wielkogabarytowych (na zgłoszenie). Tu również z roku na rok obserwuje się zwiększające się liczby zgłaszanych posesji, co zostało przedstawione na poniższym wykresie.

Tabela 18. Liczba zgłoszonych nieruchomości (zab. jednorodzinna) do odbioru odpadów wielkogabarytowych⁶⁷

Na podstawie uchwały nr XXXVI/279/2013 Rady Miasta Marki z 6 lutego 2013 roku w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach zamieszkałych, zmienionej uchwałą nr VIII/91/2019 z 17 kwietnia 2019 roku, wysokość opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi do 31 lipca 2020 roku wynosiła: 32 zł/os./mies. (w przypadku prowadzenia segregacji odpadów), 67,50 zł/os./mies. (w przypadku braku segregacji)⁶⁸.

Zmiana stawek nie poprawiła sytuacji finansowej, gdyż nadal wiele osób unikało opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a wpływy nie pokrywały ponoszonych kosztów.

⁶⁷ Tamże

⁶⁸ Tamże

Stąd została podjęta decyzja o zmianie systemu naliczania opłat (uchwałą nr XXII/289/2020 Rady Miasta Marki z 10 czerwca 2020 r.). Dotychczasowy model oparty o liczbę osób w gospodarstwie domowym, zmieniono na system naliczania opłaty za gospodarowanie odpadami, powiązany ze zużyciem wody. Stawkę opłaty ustanowiono na poziomie 11,22 zł za 1 m³ zużytej wody z danej nieruchomości (od 1 sierpnia 2020 r.). Podwyższona stawka (w wysokości 33,66 zł za 1 m³ zużytej wody z danej nieruchomości) obowiązuje, jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych⁶⁹.

W Markach funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Dużej. Do PSZOK mieszkańcy mogą dostarczać odpady zbierane w sposób selektywny.

Pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki na zgłoszenie Wydziału Podatków i Opłat dokonują kontroli nieruchomości pod względem składanych deklaracji i sposobu wystawiania odpadów komunalnych oraz sposobu prawidłowości segregacji odpadów. W roku 2020 kontrolowano 122 nieruchomości. W trakcie kontroli stwierdzono 14 nieruchomości, z których na dzień kontroli nie zostały złożone deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi⁷⁰.

W ramach działań związanych z likwidacją nielegalnych wysypisk, w 2020 roku usunięto 136,0 m³ odpadów komunalnych. Koszt likwidacji dzikich wysypisk odpadów wyniósł 48 470,40 złotych⁷¹.

Gmina prowadzi również działania związane z utrzymaniem i modernizacją rowów melioracyjno-komunalnych. W 2020 roku przeprowadzono modernizację rowu melioracyjno-komunalnego R-1 (wzdłuż ul. Spacerowej) o długości 517 metrów (w tym cztery przepusty), której koszt wyniósł 349 000 złotych⁷².

W ramach działań związanych z konserwacją urządzeń wodnych gmina co roku prowadzi wykaszanie rowów melioracyjno-komunalnych z roślinności (koszenie odbywa się

⁶⁹ Tamże

⁷⁰ Tamże

⁷¹ Tamże

⁷² Tamże

dwa razy w roku) oraz odmulanie. Koszt realizacji konserwacji rowów melioracyjno-komunalnych, obejmującej oczyszczenie odcinków odkrytych o łącznej długości 1 507 mb, wyniósł 27 146,10 złotych⁷³.

Działalność gminy związana z gospodarowaniem zielenią realizowana jest przez Zakład Usług Komunalnych, Wydział Inwestycji i Zarządu Dróg, Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wyżej wymienione zadania polegają m.in. na wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych drzew, usuwaniu suchych i zagrażających drzew, wykonywaniu nasadzeń zastępczych drzew na terenach miejskich. W 2020 roku wykonano nasadzenia zastępcze drzew na terenie działek gminnych, w tym w pasach drogowych, w liczbie 117 sztuk za łączną kwotę 38 880 zł⁷⁴.

W gminie realizowany jest również „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miasto Marki w 2020 roku”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr XX/265/2020 z 29 kwietnia 2020 r. Program obejmuje: wyłapywanie, znakowanie, opiekę, diagnostykę, leczenie zwierząt bezdomnych oraz zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych, finansowanie zabiegów sterylizacji i kastracji psów i kotów domowych posiadających właścicieli zamieszkujących na terenie Gminy Miasto Marki oraz zakup karmy dla kotów wolno żyjących. W roku 2020 r. na powyższe cele wydano łącznie 474 559,80 zł. W ramach programu w 2020 r. realizowano m.in. następujące zadania:

- odławianie zwierząt bezdomnych, w tym zwierząt poszkodowanych w zdarzeniach drogowych (wraz z utrzymaniem ich w schronisku), zapewniono opiekę 109 psom, koszt zadania wyniósł 212 155,80 zł,
- Fundacja Animal Rescue Poland odławiała wolno żyjące zwierzęta oraz transportowała zwierzęta wolno żyjące lub ranne w zdarzeniach drogowych do zakładu leczniczego lub ośrodka rehabilitacji zwierząt, podjęto 18 interwencji, koszt zadania – 19 296 zł,

⁷³ Tamże

⁷⁴ Tamże

- na podstawie coraz liczniejszych zgłoszeń mieszkańców w sprawie konieczności odłowu dzikich zwierząt podjęto 98 interwencji, wydatkowano kwotę 53 400 zł,
- w ramach programu „Akcja sterylizacja” złożono 318 wniosków, wykonano 138 zabiegów sterylizacji, 67 zabiegów kastracji, 164 znakowań, którymi objęto 123 psy i 95 kotów, wydatkowano kwotę 41 130 zł,
- gmina finansuje zadania związane z opieką nad kotami wolno żyjącymi, na ten cel wydano 107 557 zł,
- gmina zakupiła suchą karmę dla wolno żyjących kotów, koszt wyniósł 3 517,18 zł,
- prowadzony był odbiór i transport padłych zwierząt, wydatkowano kwotę 3 780 zł⁷⁵.

W ramach działań edukacyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi oraz opieką nad zwierzętami, gmina prowadzi strony internetowe pod adresem www.zwierzaki.marki.pl oraz www.czyste.marki.pl.

Ponadto w ramach działań edukacyjnych związanych z prawidłowym gospodarowaniem odpadami wykorzystywano aplikację mobilną KiedyWywóz, która była dostępna w sklepach AppStore i GooglePlay. Aplikacja udostępniona jest mieszkańcom, a zawarty w niej harmonogram odbioru odpadów ułatwia wystawianie poszczególnych rodzajów odpadów w odpowiednich terminach⁷⁶.

Wodociąg Marecki

Wodociąg Marecki, spółka której jedynym udziałowcem jest Gmina Miasto Marki, realizowała w 2020 roku, jako przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, zadania własne samorządu w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków.

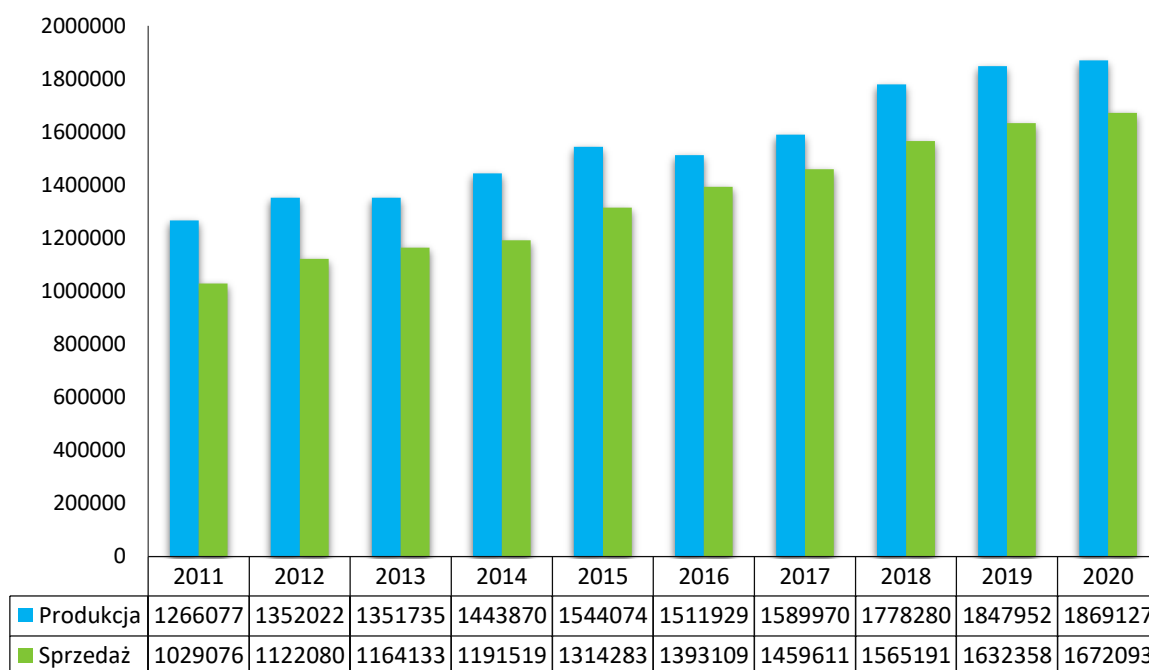
W 2020 r. Wodociąg Marecki wtłoczył do sieci 1 869,1 tys. m³ uzdatnionej wody pitnej. To najwyższy wynik w historii spółki. W porównaniu z 2019 r. produkcja wody zwiększyła się

⁷⁵ Tamże

⁷⁶ Tamże

o 1,15 proc., natomiast w porównaniu z 2011 r. wzrosła o ponad 48 proc. Ubiegłoroczna sprzedaż wody wyniosła 1 672,1 tys. m³, co stanowi wzrost rok do roku, wynoszący 2,4 proc. W porównaniu z 2011 r. dynamika przekracza 62 proc.⁷⁷.

Tabela 19. Produkcja i sprzedaż wody w latach 2011-2020 (w m³)⁷⁸

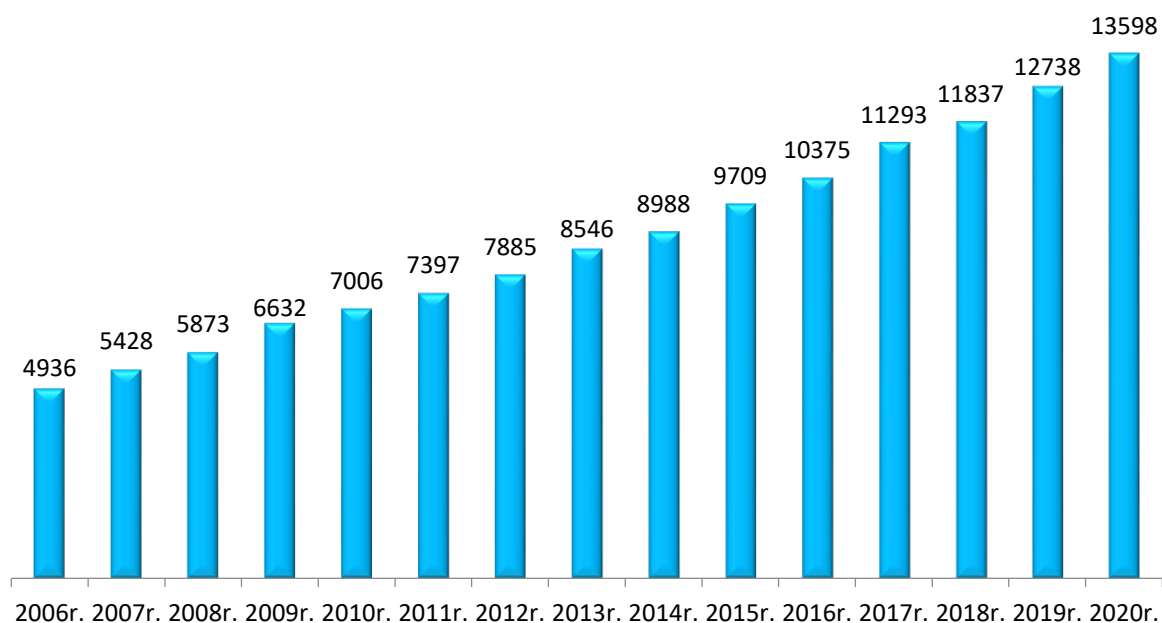

Na koniec 2020 r. woda była dostarczana do 13 598 gospodarstw domowych, które dominowały w strukturze odbiorców. Trafiło do nich 87 proc. sprzedaży wody, natomiast 13 proc. do odbiorców biznesowych oraz pozostałych.

⁷⁷ Źródło: Wodociąg Marecki

⁷⁸ Tamże

Tabela 20. Liczba gospodarstw domowych zwodociągowanych w latach 2006-2020⁷⁹

Obecnie dostawy wody są realizowane z dwóch stacji uzdatniania wody dysponujących łącznie sześcioma studniami. Pierwsza ze stacji pracuje przy ul. Żeromskiego, druga została uruchomiona w 2019 roku przy ul. Spacerowej. W ten sposób zostało zwiększone bezpieczeństwo dostaw, gdyż Miasto jest zasilane uzdatnioną wodą od południa i północy. Ponadto do dyspozycji spółki są cztery zbiorniki retencyjne (trzy przy Żeromskiego, jeden przy Spacerowej), które gromadzą łącznie 2350 m³ wody. Na koniec 2020 r. sieć wodociągowa liczyła 144,9 km⁸⁰.

Spółka prowadzi stałą kontrolę procesu technologicznego w zakresie podstawowych wskaźników organoleptycznych, fizyko-chemicznych oraz bakteriologicznych produkowanej wody. Monitoring jakości wody jest również elementem bieżącego nadzoru sanitarnego, sprawowanego przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Warszawie. W 2020 r. pobrano łącznie 41 próbek do analiz wody podawanej do sieci przez akredytowane

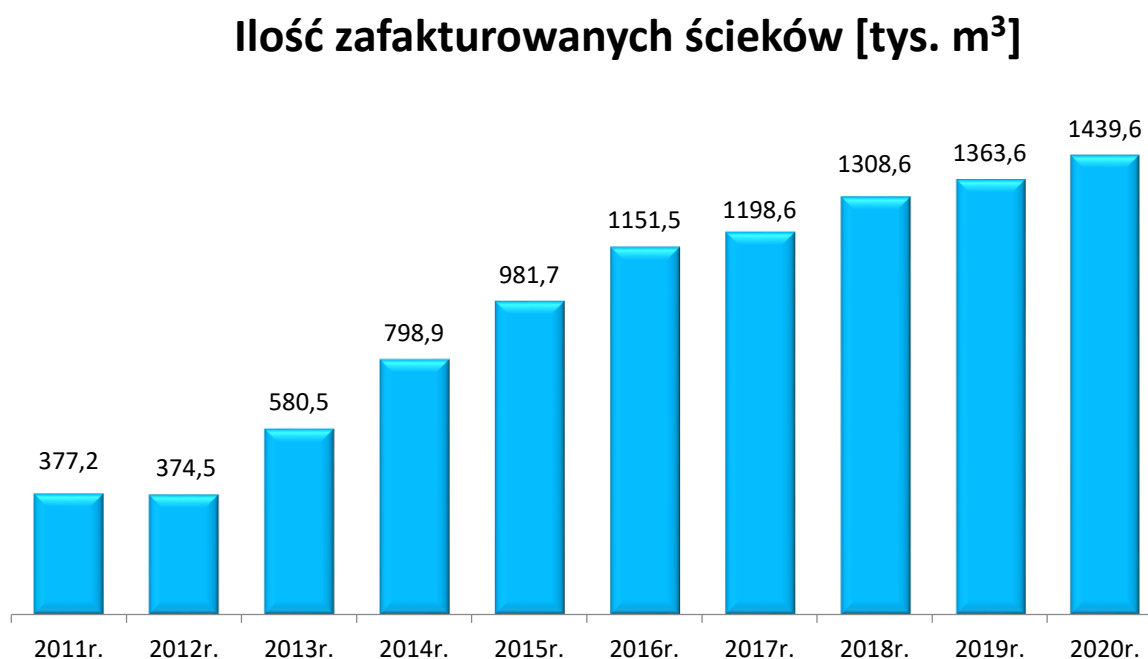
⁷⁹ Tamże

⁸⁰ Tamże

laboratorium badawcze. Wyniki tych badań w żadnym przypadku nie wykazały przekroczenia którejkolwiek z obowiązujących norm, przy czym liczba bakterii grupy coli, bakterii Escherichia coli oraz enterokoków (których obecność w wodzie wskazuje na jej zanieczyszczenie) była zawsze na poziomie równym zero. Spośród wskaźników fizyko-chemicznych należy zwrócić uwagę na bardzo niskie stężenia żelaza i manganu. Spółka regularnie publikuje wyniki badań wody na swojej stronie internetowej⁸¹.

W 2020 r. ilość zafakturowanych przez Wodociąg Marecki ścieków wyniosła 1 439,6 tys. m³. W porównaniu z 2019 r. wzrosła o prawie 5,6 proc. W zestawieniu z 2011 r. dynamika wzrostu sprzedaży ścieków przekracza aż 281,6 proc. Spółka szacuje, że obecnie ok. 97 proc. ścieków powstających w Markach odprowadzane jest za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej, podczas gdy jeszcze dziesięć lat wcześniej było to tylko nieco ponad 1/3.

Tabela 21. Ilość ścieków zafakturowanych w latach 2011-2020 (tys. m³)⁸²

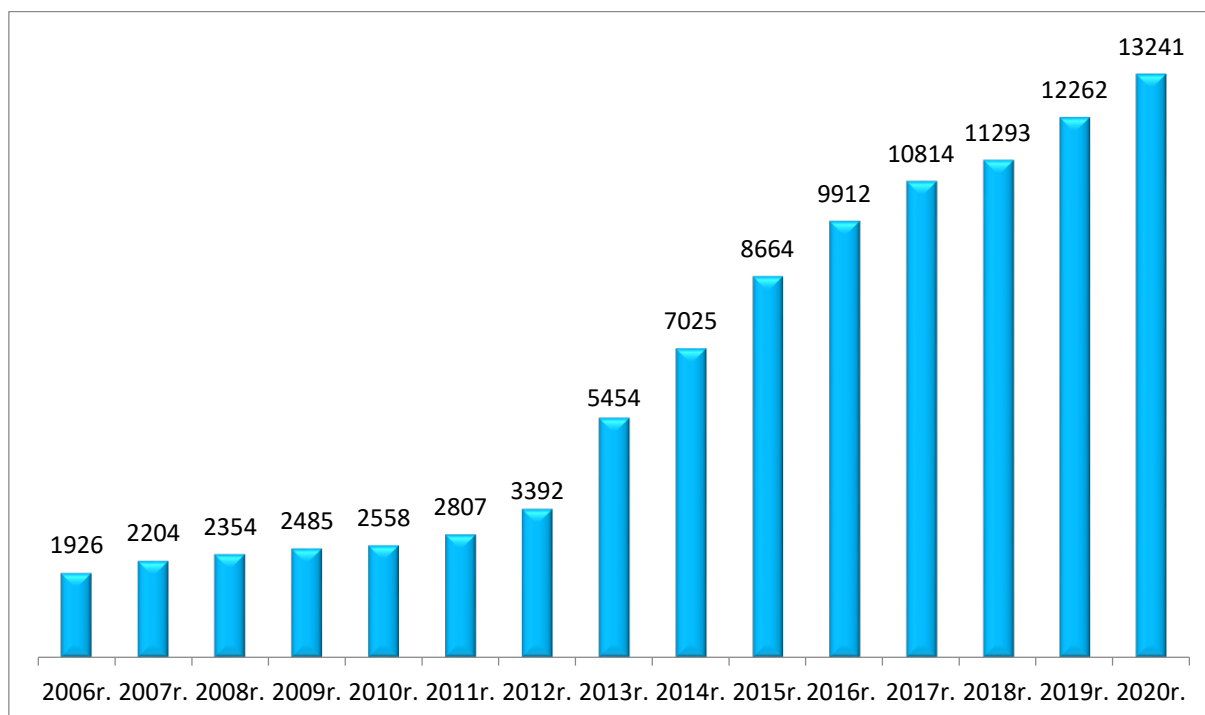

⁸¹ Tamże

⁸² Tamże

Ścieki są odprowadzane do warszawskiego systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków Czajka. W 2020 r. trafiło tam 1 756,4 tys. m³ (dane z urządzeń pomiarowych). Różnica z ilością zafakturowanych ścieków jest wynikiem dopływu do kanalizacji sanitarnej wód przypadkowych (w tym wód opadowych i roztopowych) oraz późniejszego rozliczania usług dla nowo podłączonych dostawców ścieków. Na koniec 2020 r. sieć kanalizacyjna Wodociągu Mareckiego liczyła 212,5 km. Korzystało z niej 13 241 gospodarstw domowych.

Tabela 22. Liczba skanalizowanych gospodarstw domowych w latach 2006-2020⁸³

W roku objętym raportem odebrana została druga Stacja Uzdatniania Wody przy ul. Spacerowej na Czarnej Strudze. Obecnie produkcja wody z nowo oddanej stacji wynosi ona około 150 m³ na godzinę i pokrywa ok. 1/3 zapotrzebowania Marek na wodę. Ponadto podpisana została też umowa na rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej w ramach projektu unijnego, a wartość kontraktu wyniosła 2,47 mln zł (łączna wartość wsparcia z UE dla spółki sięga niemal 110 mln zł). Uzyskane zostało również pozwolenie na budowę Stacji Obsługi

⁸³ Tamże

Samochodu Specjalnego (SOSS), a zakończenie realizacji obiektów SOSS przewidziane jest na I kwartał 2022 r⁸⁴.

W 2020 r. przychody spółki wyniosły prawie 23,45 mln zł. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosły o 6,6 proc. Jest to efekt wzrostu sprzedaży wody o 8,8 proc. oraz usługi odprowadzania ścieków o 6,5 proc., co spółka zawdzięcza systematycznemu wzrostowi liczby klientów, dla których świadczy usługi wodociągowo-kanalizacyjne. W raportowanym okresie spółka zanotowała zaś spadek przychodów z tytułu świadczenia usług na sieci deszczowej o 98,8 proc⁸⁵.

Zobowiązania długoterminowe (kredytowe) wynoszą 55,1 mln zł i wzrosły przez rok o 5,6 proc. W porównaniu z 2019 r. spadły natomiast o 7,8 proc. zobowiązania krótkoterminowe, które wynoszą niecałe 7,5 mln zł⁸⁶.

Na koniec 2020 roku w spółce zatrudnionych było 83 pracowników (w tym 63 na pełnych etatach, 14 osób na ułamkowych częściach etatu, jedna osoba w oparciu o kontrakt menedżerski oraz 5 osób w oparciu o umowę zlecenia). W celu uniknięcia wzrostu zatrudnienia i racjonalizacji kosztów, część zadań była realizowana w formie outsourcingu m.in. usług ochroniarskich, usług prawnych, serwisów technicznych⁸⁷.

10. Transport, zarządzanie drogami, parkingi oraz organizacja ruchu drogowego

Wybudowanie nowych dróg na terenie miasta wpłynęło na poprawę komfortu ich użytkowania oraz zmniejszenie kosztów konserwacji i bieżącego utrzymania ulic. Dodatkowym efektem zrealizowanych przedsięwzięć jest zniwelowanie ilości pyłu powstającego w okresie suchym. Oprócz zakończonych inwestycji drogowych, w 2020 roku podpisano umowę na wykonanie projektu kompleksowej modernizacji al. Marsz. J. Piłsudskiego.

⁸⁴ Tamże

⁸⁵ Tamże

⁸⁶ Tamże

⁸⁷ Tamże

Ilustracja 23. Wybrane inwestycje drogowe, zrealizowane w 2020 r.⁸⁸

Poniżej znajduje się lista zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu budowy i modernizacji dróg wraz z ich lokalizacją i długością:

1. budowa ul. Harcerskiej - 73,80 m,
2. przebudowa ul. Kurpińskiego – 531 m,
3. przebudowa ul. Nałkowskiej – 296 m,

⁸⁸ Źródło: Urząd Miasta Marki

4. przebudowa ul. Pomorskiej – 195 m,
5. przebudowa ul. Skowroniej – 567 m,
6. przebudowa ul. Szerokiej – 208,13 m,
7. przebudowa ul. Okólnej – 800 m⁸⁹.

W okresie objętym raportem powstała również nowa ogólnodostępna infrastruktura parkingowa dla samochodów. Przy budynku Urzędu Miasta Marki wybudowano 22 nowe miejsca parkingowe, w tym jedno przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością. Inwestycja ta pozwoliła odciążyć istniejący parking znajdujący się pomiędzy budynkiem urzędu a kościołem parafialnym. Ponadto powstała alternatywna droga okalająca budynek urzędu, dzięki której zwiększyła się przepustowość parkingu. Wcześniej był on obsługiwany tylko za pomocą jednego zjazdu. Poniżej znajduje się zdjęcie wspomnianej inwestycji.

Ilustracja 24. Przebudowany parking przy Urzędzie Miasta Marki⁹⁰

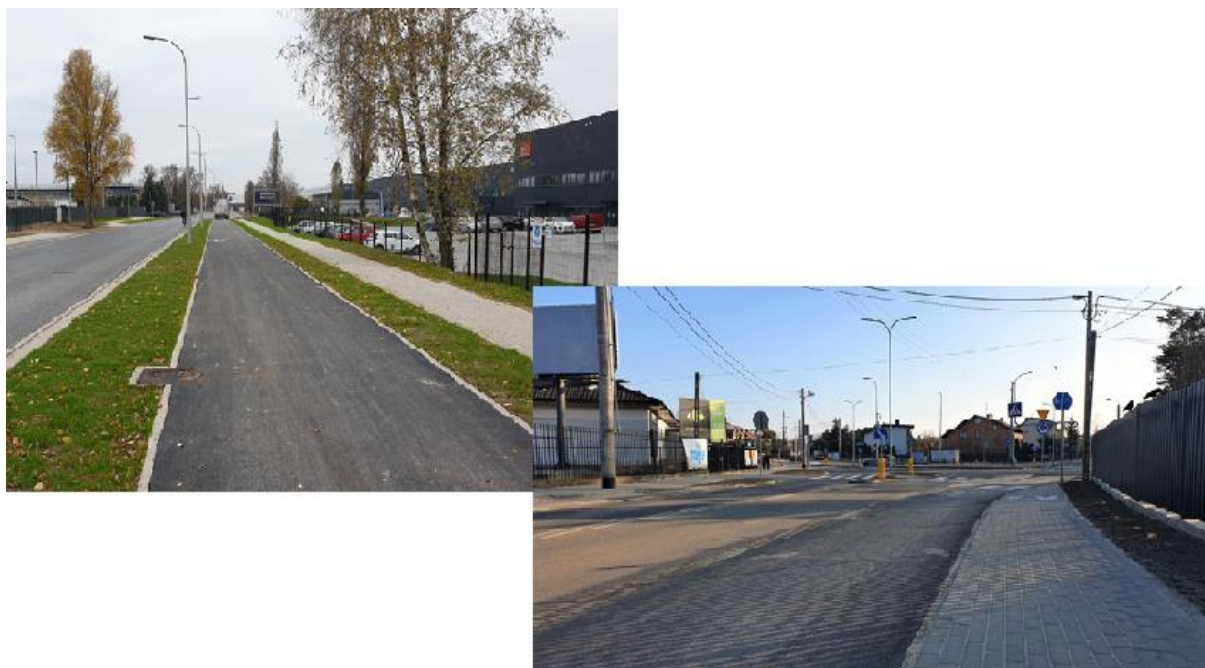
W 2020 roku zrealizowane zostały również projekty związane z rozbudową sieci ścieżek rowerowych. Jest to kolejny krok w stronę promowania alternatywnego i ekologicznego środka transportu. Odseparowanie ruchu rowerowego od ruchu pieszych i pojazdów wpływa na bezpieczeństwo uczestników ruchu w obrębie pasa drogowego.

⁸⁹ Tamże

⁹⁰ Tamże

1. ul. Okólna – 835 m,
2. ul. Kościuszki/Sosnowa – 1 560 m,
3. al. Marsz. J. Piłsudskiego – 526 m,
4. połączenie Parkingu PiJ Sportowa z al. Marsz. J. Piłsudskiego – 13 m⁹¹.

Ilustracja 25. Wybrane inwestycje drogowe, zrealizowane w 2020 r⁹².

W raportowanym okresie przeprowadzono także inwestycje w zakresie ruchu pieszych. Lokalizacja budowy chodników w większości pokrywa się z przebiegiem ścieżek rowerowych. Różnice zauważalne są w długości tras, na których zrealizowane zostały projekty. Wyjątek stanowi ostatnia z wymienionych inwestycji, gdzie zarówno długość wybudowanego chodnika, jak i ścieżki rowerowej są identyczne:

1. ul. Okólna – 1 794 m,
2. ul. Kościuszki/Sosnowa – 2 770 m,

⁹¹ Tamże

⁹² Tamże

3. al. Marsz. J. Piłsudskiego – 264 m,
4. połączenie Parkingu PiJ Sportowa z al. Marsz. J. Piłsudskiego – 13 m⁹³.

Ilustracja 26. Wybrane inwestycje drogowe, zrealizowane w 2020 r.⁹⁴

Ponadto przeprowadzone zostały inwestycje w zakresie oświetlenia ulicznego (dróg gminnych) w następujących lokalizacjach:

1. ul. Bankowa – 3 oprawy,
2. ul. Pocztowa – 3 oprawy,
3. ul. Wiewiórki – 12 opraw,
4. parking Urzędu Miasta Marki – 3 oprawy⁹⁵.

⁹³ Tamże

⁹⁴ Tamże

⁹⁵ Tamże

W raportowanym roku zrealizowany został również projekt doświetlenia przejścia dla pieszych przy ulicy Grunwaldzkiej w okolicy toru rowerowego Pumptrack. Była to inwestycja niezbędna z punktu widzenia bezpieczeństwa osób przekraczających jezdnię we wspomnianym miejscu. Ponadto przedmiotowe doświetlenie jest elementem przejścia dla pieszych, które zapewnia komunikację pomiędzy zespołami przystanków.

Zmodernizowany został plac miejski przy ul. Sportowej. Jest to miejsce spotkań mieszkańców, gdzie można wypocząć siedząc na ławeczce lub aktywnie spędzić czas.

Ilustracja 27. Plac miejski przy ul. Sportowej⁹⁶

Transport publiczny na terenie miasta realizowany jest na podstawie porozumienia z Miastem Stołecznym Warszawą przez linie autobusowe zarządzane przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie i obsługiwane taborem ZTM. Na terenie miasta Marki obowiązuje

⁹⁶ tamże

pierwsza strefa biletowa. Częstotliwość kursowania autobusów linii stałych odcinka Pustelnik wynosi 5 minut w godzinach szczytu, 15 minut poza szczytem, natomiast w dni świąteczne autobusy odjeżdżają co 20 minut.

Linie stałe obsługujące Marki w roku 2020:

- 140 – Metro Trocka – Czarna Struga (pętla na końcu ul. Legionowej),
- 340 – Metro Trocka – Pustelnik (pętla na ul. Dużej),
- 240 – Metro Trocka – Pustelnik (pętla na ul. Dużej),
- 738 – Metro Trocka – Radzymin os. Victoria,
- 190 – CH M1 Marki – Warszawa os. Górczewska,
- 112 - CH M1 Marki – Karolin,
- N 61 – Linia nocna – DW. Centralny Warszawa – Marki Czarna Struga (pętla)⁹⁷.

Ponadto na podstawie porozumienia i umowy z sąsiednimi gminami, operatorem usług przewozowych i Zarządem Transportu Miejskiego w Warszawie, funkcjonują linie lokalne „L”. Niniejsza usługa realizowana jest autobusami o mniejszej długości niż pojazdy linii stałych. Dodatkowo są one w kolorze niebieskim aby wyróżnić, że są to linie, w których obowiązują nieco inne zasady – bilety jednorazowe należy kupić u kierowcy. Honorowane są natomiast wszystkie bilety długookresowe kupione w punktach ZTM.

Linie lokalne obsługujące Marki w roku 2020:

- L40 – Cmentarz Marki – Wołomin ul. Legionów,
- L 45 – CH M1 Marki – PKP Dąbkowizna,
- L 33 – Cmentarz Marki – Legionowo ul. Mickiewicza,
- L 43 - CH M1 Marki – Zielonka ul. 11 Listopada,
- L 46 – CH M1 Marki – Zielonka ul.11 Listopada⁹⁸.

⁹⁷ Tamże

⁹⁸ Tamże

W roku 2020 w związku z przebudową i remontem odcinka ul. Okólnej przystanek „Strefa Przemysłowa” został wykonany w nowym standardzie.

Mimo pandemii COVID–19, w roku 2020 utrzymano dotychczasową częstość kursowania autobusów, aby móc zapewnić wymaganą obostrzeniami zajętość miejsc w pojazdach. Ograniczenia wprowadzone w transporcie publicznym polegały na konieczności zmniejszenia liczby pasażerów w pojazdach komunikacji miejskiej. W związku z wprowadzeniem wielu obostrzeń, takich jak zamknięcie uczelni, ograniczenie liczby uczniów w szkołach, wykonywanie pracy zdalnej, zmniejszył się popyt na transport publiczny. Więcej mieszkańców zaczęło w tym okresie częściej korzystać z pojazdów indywidualnych. Mimo powyższych zmian, w celu zachowania podaży miejsc w autobusach dla osób, korzystających z transportu publicznego, należało zachować dotychczasową częstotliwość ich kursowania.

Na terenie miasta Marki od 2018 roku funkcjonuje system rowerów miejskich „KołoMarek” obsługiwany przez firmę Nextbike Polska. System składa się z 75 jednośladów dostępnych przy 5 stacjach⁹⁹.

Lokalizacje stacji wypożyczalni rowerów:

- S8 pod wiaduktem przy al. Marsz. J. Piłsudskiego,
- przy Urzędzie Miasta Marki,
- przy al. Marsz. J. Piłsudskiego róg ul. Wspólnej,
- przy al. Marsz. J. Piłsudskiego róg ul. Legionowej,
- przy pętli autobusowej linii 140 ul. Legionowa¹⁰⁰.

W roku 2020 mniejsze zainteresowanie korzystaniem z rowerów miejskich wynikało z licznych ograniczeń związanych z pandemią. Łącznie „KołoMarek” posiada 1161 użytkowników. W roku 2020 do systemu dołączyło ok. 300 nowych osób.

⁹⁹ Tamże

¹⁰⁰ Tamże

Najliczniej odwiedzane stacje w Markach to Węzeł Marki – S8 i Urząd Miasta Marki, skąd wynajęto rowery ponad 4,3 tysiąca razy. Średni czas wynajmu w roku 2020 to ok. 39 minut¹⁰¹.

Najczęściej pokonywane trasy w roku 2020:

- Węzeł Marki – S8 do Atrium Targówek,
- Węzeł Marki – S8 do Urząd Miasta Marki,
- Węzeł Marki – S8 do Skarbka z Gór – Magiczna¹⁰².

11. Ochrona zdrowia

Niniejszy rozdział zawiera najważniejsze informacje z obszaru ochrony zdrowia. Poniżej zamieszczone zostało zestawienie najważniejszych placówek medycznych (przychodni), funkcjonujących w mieście. Co istotne, są to wyłącznie placówki niepubliczne.

Tabela 28. Podmioty wykonujące działalność leczniczą w gminie Marki¹⁰³

Lp.	nazwa podmiotu	Adres głównej siedziby
1	Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego I Transportu Sanitarnego „Meditrans” SPZOZ w Warszawie	00-685 Warszawa, ul. Poznańska 22
2	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna „DeWu” Danuta Chrostowska	05-270 Marki, ul. Różana 8
3	Alab Laboratoria Spółka z o.o.	00-739 Warszawa, ul. Stępińska 22/30
4	Vision Express Sp Spółka z o.o.	02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 39
5	Esculap Spółka z o.o.	05-270 Marki, ul. Fabryczna 1
6	Bellevue Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	00-029 Warszawa, ul. Nowy Świat 19/18/19
7	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lecznica Stomatologiczna” S.C.	05-270 Marki, ul. Fabryczna 66 A
8	Centrum Medyczne Riemer Sp. J.	05-825 Grodzisk Maz., ul. gen. J. Sowińskiego 28
9	„Marecki Ośrodek Zdrowia” Spółka z o.o.	05-270 Marki, ul. Sportowa 3

¹⁰¹ Tamże

¹⁰² Tamże

¹⁰³ Źródło: Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą (RPWDL), prowadzonym zgodnie z ustawą o działalności leczniczej, <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/RPM/RegistryList?page=2>

10	Centrum Medyczne „Białotęka” Spółka z o.o.	05-850 Szeligi, ul. Cyprysowa 4
11	Daniel Balla	05-270 Marki, ul. Leśna 27
12	Centrum Lecznico-Rehabilitacyjne i Medycyny Pracy ATTIS Spółka z o.o.	01-401 Warszawa, ul. Górczewska 89
13	KASS-DENT S.C.	05-200 Nowe Lipiny, ul. Kasztanowa 6
14	Vimamed Kotlarski i Bakuła Sp. J.	05-270 Marki, ul. Słoneczna 5B/31
15	Centrum Medyczne Marki Spółka z o.o.	05-270 Marki, ul. Kasztanowa 8
16	Aston Piotr Leleno, Mazowieckie Centrum Ozonoterapii Piotr Leleno	05-270 Marki, ul. Maksymiliana Małachowskiego 4/34
17	Anna Papisz-Siemieniuk	05-270 Marki, ul. Ząbkowska 24G
18	TM FIZJO Trzaskoma Michał	05-270 Marki, ul. Fabryczna 4
19	Katarzyna Bluj-Komarnitka	05-270 Marki, al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 203/7
20	Dentin Spółka z o.o.	05-270 Marki, ul. Graniczna 13R
21	„Gabi” - Stomatologia Agnieszka Skołyżyńska-Marcinkiewicz	05-270 Marki, ul. Szkolna 55

W świetle informacji zamieszczonych na stronie internetowej Urzędu Miasta Marki, do najważniejszych placówek medycznych w gminie można zaliczyć:

- Kardiomed Marecki Ośrodek Zdrowia, ul. Sportowa 3 (podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna, diagnostyka),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap”, ul. Fabryczna 1 (podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna, diagnostyka, profilaktyka),
- Centrum Medyczne Marki, ul. Kasztanowa 8 (podstawowa i specjalistyczna opieka zdrowotna, diagnostyka, profilaktyka, rehabilitacja).

W powiecie wołomińskim dostępna jest również nocna oraz świąteczna opieka lekarska, tego rodzaju usługa nie jest jednak dostępna w Markach (mieszkańcy mogą skorzystać z nocnej oraz świątecznej pomocy lekarskiej w Radzyminie, Wołominie i Zielonce).

Strategie i programy w obszarze ochrony zdrowia

Gmina Marki realizuje strategie i programy w obszarze ochrony zdrowia. Najważniejszym z nich jest „Wieloletnia Strategia Zdrowotna Gminy Miasto Marki na lata 2018-2022”, przyjęta uchwałą Rady Miasta Marki nr LXII/549/2018 z 27 czerwca 2018 roku.

Głównym celem strategii jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców, mierzona obiektywnymi i subiektywnymi współczynnikami jako zwiększenie odsetka osób bez rozpoznanych chorób cywilizacyjnych oraz z prozdrowotnymi zachowaniami i postawami, w wyniku dostosowania infrastruktury oraz działań w zakresie ochrony zdrowia. Celem władz samorządowych jest wykorzystanie istniejących zasobów osobowych, infrastrukturalnych oraz organizacyjnych w celu poprawy stanu zdrowia społeczności lokalnej. Samorząd terytorialny, we współpracy z podmiotami leczniczymi, dąży do zwiększenia poziomu uczestnictwa mieszkańców w dedykowanych im programach profilaktycznych. Ważnym celem jest również edukacja prozdrowotna w celu oddziaływania na zmianę postaw i zachowań mieszkańców. Gmina realizuje również programy o charakterze operacyjnym, a także działania na rzecz wzmocnienia potencjału i zasobów lokalnego systemu ochrony zdrowia (np. kształcenie kadry, prowadzenie badań i analiz w tym obszarze)¹⁰⁴.

Ważnym dokumentem jest „Program polityki zdrowotnej w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko grypie osób od 60 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Marki na lata 2019-2021”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr V/48/2019 z 20 lutego 2019 r. Głównym celem programu jest zmniejszenie częstości występowania zachorowań na grypę sezonową i infekcje grypopodobne oraz spadek powikłań po zakażeniu wirusem grypy o 2 proc. wśród populacji osób powyżej 60. roku życia. W ramach programu przeprowadzone zostały następujące działania: przeprowadzenie badania lekarskiego przez lekarza kwalifikującego do szczepienia, poinformowanie o możliwości wystąpienia niepożądanych odczynów poszczepiennych i sposobie działania w sytuacji ich wystąpienia, przekazanie osobom zaszczepionym ulotki informacyjnej zastosowanego preparatu (ulotka producenta dołączona do opakowania szczepionki), przekazanie broszur informacyjno-edukacyjnych, szczepienia przeciwko grypie szczepionką czterowalentną osób w wieku 60+, opracowanie formularzy ankiet oceniających poziom satysfakcji z realizacji programu, ocena poziomu satysfakcji z realizacji Programu na podstawie przeprowadzonych ankiet wśród odbiorców Programu, wydanie zaświadczeń potwierdzających przeprowadzenie badania

¹⁰⁴ Źródło: Urząd Miasta Marki

kwalifikującego do szczepienia oraz wykonanie szczepienia osobom zakwalifikowanym. Na szczepienia dla seniorów na trzyletni okres zarezerwowana została kwota 60 000 złotych, po 20 000 złotych na rok. W 2020 roku wydatkowano kwotę 17 550 złotych, w 2019 roku – 19 215 złotych, zaś w 2018 r. – 16 554 złotych. Z powodu braku preparatów do iniekcji w jednej z marek przychodni zostało zaszczepionych 112 zamiast planowanych 166 osób¹⁰⁵.

Tabela 29. Wskaźniki realizacji „Programu polityki zdrowotnej w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko grypie osób od 60 roku życia zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Marki na lata 2019-2021”¹⁰⁶

Lp.	Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020
1	Populacja osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta szczepieniami w ramach programu szczepień	407	431	382
2	Populacja osób w wieku powyżej 60 roku życia objęta działaniami edukacyjnymi i informacyjnymi w ramach programu szczepień	35	663	382

Kolejnym dokumentem jest „Program polityki zdrowotnej w zakresie opieki paliatywnej dla mieszkańców Gminy Miasto Marki na lata 2019 – 2021”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr V/47/2019 z dnia 20 lutego 2019 r. W roku 2020 ogłoszony został konkurs w którym po raz kolejny – podobnie, jak w roku ubiegłym - nie wpłynęły żadne oferty na jego realizację. Konkurs został unieważniony, a następnie, po przeprowadzeniu analizy, podjęta została decyzja o zakończeniu realizacji i finansowania przedmiotowego programu¹⁰⁷.

W gminie realizowany jest również „Program polityki zdrowotnej w zakresie działań edukacyjnych dla dzieci z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej zamieszkujących Gminę Miasto Marki na lata 2019–2021”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr V/46/2019 z 20 lutego 2019 r. Celem głównym programu jest wzrost wiedzy i umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej u 25 proc. dzieci zamieszkujących gminę, uczęszczających do publicznych przedszkoli i klas I-III publicznych szkół podstawowych. W roku 2020 zaplanowano wydatkowanie kwoty 100 000 złotych na realizację celów programu, zaś

¹⁰⁵ Tamże

¹⁰⁶ Tamże

¹⁰⁷ Tamże

w latach 2019-2021 – 300 000 złotych. W związku z pandemią COVID-19 Rada Miasta Marki zdecydowała o zawieszeniu realizacji ww. programu w roku 2020¹⁰⁸.

Kolejnym istotnym dokumentem jest „Program polityki zdrowotnej w zakresie działań edukacyjnych dla przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki na lata 2019–2021”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr V/49/2019 z 20 lutego 2019 r. Celem głównym programu jest wzrost o 10 proc. udziału osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych dotyczących opieki rodzicielskiej nad nowo narodzonym dzieckiem na terenie gminy. Na rok 2020 zaplanowane zostały dwie edycje programu na łączną kwotę 22 000 złotych. Zrealizowana została pierwsza z nich, w niepełnym wymiarze – z 8 planowanych spotkań odbyło się 5. Materiały ze spotkań, które nie mogły zostać zrealizowane, przesłano wszystkim uczestnikom pocztą elektroniczną. Kontynuacja zajęć została zawieszona w związku z pandemią COVID-19. Rada Miasta zdecydowała o czasowym zawieszeniu PPZ do 31 grudnia 2020 r. Po upływie tego program będzie kontynuowany przez tego samego partnera, wybranego w otwartym konkursie ofert¹⁰⁹.

Tabela 30. Wskaźniki realizacji „Programu polityki zdrowotnej w zakresie działań edukacyjnych dla przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki na lata 2019–2021”¹¹⁰

Lp.	Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020
1	kwota wykorzystana na realizację programu (zł)	19357	20000	7300
2	liczba osób objętych programem	40	40	20
3	liczba osób objętych działaniami informacyjnymi	16000	20000	25000

Wybrane wskaźniki

Według Banku Danych Lokalnych GUS w roku 2019¹¹¹ w powiecie wołomińskim funkcjonowało 13 przychodni POZ, podległych samorządowi terytorialnemu. Żadna z nich nie była zlokalizowana w Markach¹¹².

¹⁰⁸ Tamże

¹⁰⁹ Tamże

¹¹⁰ Tamże

¹¹¹ Dane instytucji za rok 2020 były dostępne w okresie opracowywania niniejszego dokumentu.

¹¹² Źródło: strona internetowa www.marki.pl

Tabela 31. Liczba przychodni ogółem, praktyki lekarskie, przychodnie na 10 tys. ludności w roku 2019¹¹³

jednostka terytorialna	przychodnie ogółem	praktyki lekarskie w miastach	przychodnie na 10 tys. ludności
POLSKA	21 839	3 277	6
MAZOWIECKIE	3 096	158	6
Powiat wołomiński	88	3	4
Kobyłka	7	0	3
Marki	6	0	2
Zielonka	8	0	5
Wołomin	29	2	6
Wołomin - miasto	26	2	7
Wołomin - obszar wiejski	3	0	2

Na podstawie powyższych informacji można stwierdzić, że dostęp do usług z obszaru ochrony zdrowia (w przeliczeniu na populację) w Markach jest istotnie niższy od danych dla kraju, regionu oraz powiatu wołomińskiego (wyższe wskaźniki dostępności odnotowano w sąsiednich miastach). Dodajmy, że powyższe dane (gromadzone przez instytucje statystyki publicznej) ukazują niepełny obraz sytuacji, np. brakuje informacji na temat stanu personelu medycznego (liczby etatów przeliczeniowych lekarza, pielęgniarki lub położnej) w relacji do liczby mieszkańców oraz liczby zadeklarowanych pacjentów do poszczególnych jednostek ochrony zdrowia w przeliczeniu na populację. Z pewnością obszar ochrony zdrowia powinien zostać objęty osobną analizą. Jest on szczególnie wrażliwy, zwłaszcza w dobie pandemii COVID-19, wymagający ustawicznej pracy oraz budowania zaufania między placówkami ochrony zdrowia a pacjentami.

Według danych zamieszczonych na stronie powiatu wołomińskiego w Markach funkcjonuje 13 placówek aptecznych. W poniższej tabeli prezentujemy dane odzwierciedlające wskaźnik liczby ludności w przeliczeniu na jedną aptekę ogólnodostępną.

Tabela 32. Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną w roku 2019¹¹⁴

POLSKA	3 124
MAZOWIECKIE	3 224
Powiat wołomiński	3 721

¹¹³ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

¹¹⁴ Tamże

Kobyłka	4 883
Marki	3 224
Zielonka	3 512
Wołomin	2 594
Wołomin – miasto	1 950
Wołomin - obszar wiejski	14 828

Wyraźnie widać, że poziom dostępności placówek aptecznych w Markach jest zbliżony do wskaźników ogólnopolskich i regionalnych, natomiast nieco wyższy niż w powiecie wołomińskim. Jeśli chodzi o sąsiednie jednostki samorządu terytorialnego, istotnie lepiej wypada pod tym względem Wołomin, natomiast najbardziej ograniczone możliwości korzystania z usług aptecznych mają mieszkańcy Kobyłki.

11. Polityka i pomoc społeczna

Kolejny rozdział zawiera najważniejsze informacje na temat sfery pomocy społecznej i występowania problemów społecznych w gminie. Najważniejszą jednostką w tym obszarze jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach (dalej: OPS). Zadania OPS określa statut przyjęty uchwałą nr XVIII30/2011 Rady Miasta Marki z dnia 21 grudnia 2011 (z późniejszymi zmianami). Do zadań realizowanych przez OPS należy:

- realizacja zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (np. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie świadczeń, praca socjalna, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodzina, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy oraz o usługach aktywizacji zawodowej,

- realizacja zadań zleconych administracji rządowej (np. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki,
- realizacja świadczeń rodzinnych,
- realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- realizacja ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych,
- realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (w tym obsługa organizacyjno-techniczna zespołu interdyscyplinarnego)¹¹⁵.

Gminne dokumenty strategiczne i programowe

Kluczowym dokumentem jest „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Marki na lata 2016-2021”, przyjęta uchwałą Rady Miasta Marki nr XXIX/220/2016 Rady Miasta Marki z dnia 9 czerwca 2016 roku. Warto wspomnieć, że opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań gminy o charakterze obligatoryjnym, co wynika z ustawy o pomocy społecznej. Poniżej prezentujemy omówienie działań zrealizowanych w 2020 r., w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej, w odniesieniu do celów operacyjnych wspomnianego dokumentu.

Realizowano „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta Marki na lata 2020-2022”. Promowano prawidłowy model rodziny oraz edukację rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników placówek oświatowych oraz pracowników socjalnych OPS w ramach wdrożonego modelu pracy socjalnej. Usługą pracy socjalnej objęte zostały 454 rodziny, w tym 95 rodzin uzyskało wsparcie wyłącznie w formie

¹¹⁵ Uchwała Nr XVIII/30/2011 Rady Miasta Marki z dnia 21 grudnia 2011 w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Markach

pracy socjalnej. Ponadto wzmacniano kompetencje rodzicielskie i umiejętności przetrwania sytuacji kryzysowych przez rodziny w kryzysie, m.in. poprzez działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych. W Markach funkcjonują 2 placówki wsparcia dziennego, prowadzące działalność na zlecenie gminy. W roku 2020 kontynuowano współpracę z 2 rodzinami wspierającymi. W siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Markach (OPS) funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (PiK), w ramach którego był prowadzony trening umiejętności i kompetencji rodzicielskich w formie indywidualnych spotkań (141 godzin wsparcia w 2020 r.). Usługi terapeutyczne na rzecz dzieci i rodzin, jak również profilaktyka realizowane były przez OPS i funkcjonujący w jego strukturach Marecki Punkt Pomocy Dziecku i Rodzinie oraz PiK. OPS zapewniał dostęp do usług poradnictwa psychologicznego, rodzinnego i terapii rodzin. W Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym zrealizowane zostały 212 godziny konsultacji psychologicznych, 105 godzin dyżurów specjalisty psychoterapii uzależnień, 176 godzin dyżurów prawnika¹¹⁶.

Działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone były w ramach „Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Marki na lata 2016-2020”.

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych była prowadzona w ramach funkcjonującego w Markach Centrum Integracji Społecznej (z usług CIS skorzystało 13 osób w 2020 r., 8 osób w 2019 r.). OPS udzielał pomocy finansowej, podejmowano działania na rzecz pozyskania inwestorów oraz wspierania rozwoju sektora ekonomii społecznej. Mieszkańcy Marek korzystali w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym z poradnictwa zawodowego. W 2020 r. doradca zawodowy zrealizował 87 godzin wsparcia. Z osobami bezrobotnymi zawierano kontrakty socjalne – 14 w roku 2020 (w roku poprzednim zawarto 4 kontrakty)¹¹⁷.

W zakresie zapewnienia dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającej zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji gwarantowano dostęp

¹¹⁶ Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach

¹¹⁷ Tamże

do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej. Poszerzano zakres udzielanego wsparcia przez zlecenie w trybie konkursów ofert realizacji zadań organizacjom pozarządowym, w tym zadań nakierowanych na zmniejszenie problemu niedożywienia przez dystrybucję żywności w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej FEAD. Zwiększono skalę pomocy w zakresie dożywiania - zwiększenie wymiaru udzielanej pomocy w formie zasiłków na zakup żywności. W roku 2020 świadczeniami z systemu pomocy społecznej objęto 7 762 rodziny, w tym świadczeniami rodzinnymi – 2 450 rodzin (w poprzednim roku analogiczne wskaźniki wynosiły – odpowiednio – 7 758 i 2 746 rodzin). W roku 2020 wypłacono kwotę 2 350 365,32 zł z tytułu świadczeń rodzinnych i dodatków do świadczeń rodzinnych, w 2019 r. było to 2 806 791,59 zł. Gmina realizowała również świadczenia w ramach rządowych programów wsparcia rodziny: świadczenie wychowawcze w ramach Programu „Rodzina 500+” na kwotę 58 717 820,12 zł w 2020 roku (wzrost o 30 proc. w porównaniu z rokiem ubiegłym) oraz świadczenie w ramach Programu „Dobry Start” („300+”) na kwotę 1 789 350 zł (wzrost o 2,7 proc.)¹¹⁸.

Tabela 33. Wybrane świadczenia z systemu pomocy społecznej¹¹⁹

FORMY POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ w zł	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
RAZEM³⁾	816	X	2 040 334	628	1 186
ZASIŁKI STAŁE - OGÓŁEM	139	1 494	783 907	135	163
w tym przyznane dla osoby samotnie gospodarującej	119	1 313	719 235	119	119
pozostającej w rodzinie	22	181	64 672	18	44
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	34	120	42 364	34	42
w tym przyznane z powodu bezrobocia	15	55	19 226	15	20
długotrwałej choroby	14	44	15 592	14	15
niepełnosprawności	2	14	4 907	2	2
innego	3	7	2 639	3	5

¹¹⁸ Tamże

¹¹⁹ Tamże

SCHRONIENIE - OGÓŁEM	3	X	25 957	3	3
w tym w schronisku dla osób bezdomnych	3	18	25 957	3	3
POSILEK	212	10 599	139 072	130	350
w tym dla dzieci	134	6 745	95 782	78	280
UBRANIE	0	0	0	0	0
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	50	13 334	340 619	48	70
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	3	3	8 400	3	9
SPRAWIENIE POGRZEBU	X	8	31 206	8	9
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	617	X	668 809	545	1 022
w tym specjalne zasiłki celowe	212	481	153 840	211	426
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	105	239
INTERWENCJA KRYZYSOWA	X	X	X	74	148
PRACA SOCJALNA	X	X	X	454	798

Gmina prowadziła również działania wspierające osoby z niepełnosprawnościami. Świadczone były specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi - w 2020 r. z tej formy wsparcia skorzystały 3 rodziny (liczba osób w ww. rodzinach wyniosła 11), zaś kwota wsparcia wyniosła 29 796 zł¹²⁰.

Ponadto zrealizowano działania w ramach rządowego programu: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2019-2020”. Zasadniczym działaniem podjętym w ramach realizacji programu było uruchomienie usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej dla mieszkańców Marek. W 2020 r. z programu skorzystały 33 niepełnosprawne osoby dorosłe, w tym 25 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 8 osób ze stopniem umiarkowanym. Zrealizowano łącznie 4 470 godzin usług asystenckich, w tym 3 430 godzin w grupie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 1 040 godzin w grupie osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Łączna kwota wydatkowanych środków na realizację programu wyniosła 144 135,44 zł¹²¹.

¹²⁰ Tamże

¹²¹ Tamże

W ramach innego rządowego program pn. „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” zrealizowano działania dla 7 osób dorosłych w wieku do 75. roku życia z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych – 1 574,5). Całkowity koszt usług opiekuńczych świadczonych w 2020 r. wyniósł 42 511,50 zł, z czego połowę stanowiło dofinansowanie, a pozostała kwota została pokryta ze środków własnych. W 2019 r. wspomniany program realizowano po raz pierwszy, a jego uczestnikami było 12 osób, a w 2020 r. Spadek liczby uczestników w 2020 r. w stosunku do roku poprzedniego był uwarunkowany m.in.: kierowaniem osób do domów pomocy społecznej (DPS), zakładów opiekuńczo-leczniczych (ZOL) z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki¹²².

Gmina realizowała również program „Opieka 75+”, którego celem jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno dla osób samotnych, jak również pozostających w rodzinach będących w wieku 75 lat i więcej. W 2020 r. wydano decyzje na realizację usług opiekuńczych dla 7 osób (5 nowych odbiorców i 2 osoby kontynuowały udział w programie). Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych wyniosła 2 054, a ich koszt – 55 471,50 zł (połowę stanowiło dofinansowanie, a połowę środki własne). W poprzednim roku, który był pierwszym rokiem realizacji programu, z ww. usług skorzystało 10 osób. Spadek liczby odbiorców wynikał z analogicznych powodów, co w przypadku programu pn. „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”¹²³.

Na podstawie umowy z wojewodą mazowieckim realizowany był program „Wspieraj seniora” w celu zapewnienia pomocy seniorom w wieku 70 lat i starszym, którzy w okresie pandemii pozostawali w domu, a nie byli w stanie zabezpieczyć sobie artykułów podstawowej potrzeby. Zrealizowane zostały następujące formy wsparcia: dostarczenie zakupów: 8 osób, dostarczenie produktów spożywczych/posiłków: 25 osób, udzielenie wsparcia finansowego ze środków OPS: 25 osób, odbiór i/lub zakup leków z apteki: 5 osób, odbiór dokumentów z instytucji: 1 osoba, reprezentacja w instytucji pomocowej: 1 osoba,

¹²² Tamże

¹²³ Tamże

opłacenie rachunków: 2 osoby. Z programu skorzystało łącznie 40 osób, w tym 17 osób w wieku 70 lat i więcej oraz 23 osoby poniżej 70. roku życia. Całkowity koszt realizacji programu wyniósł 14 581,46 zł (80 proc. stanowiło dofinansowanie, 20 proc. – środki własne)¹²⁴.

W gminie funkcjonuje „Marecka Karta Dużej Rodziny” (MKDR), której celem jest promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej, umacnianie, wspieranie oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych. W 2020 roku podpisane zostały 4 nowe porozumienia z placówkami niepublicznymi oraz 1 z placówką publiczną (MCER). Łącznie zniżek dla posiadaczy karty udzielają 23 placówki. Przez cały 2020 rok zostało złożonych 320 wniosków o wydanie MKDR. Przyznane zostały 754 karty w tym: 658 (MKDR3+), 79 (MKDR4+) oraz 17 nowych kart ZTM. Wydano 217 zaświadczeń udzielających stuprocentowej zniżki na zakup biletów ZTM z tytułu posiadania MKDR4+. Koszty związane z realizacją zadania w 2020 roku były następujące:

- zniżka 50 proc. na opłaty za zajęcia organizowane przez miejskie instytucje kulturalne: 25 956,75 zł (48 510 zł w 2019 r.),
- bezpłatne przejazdy komunikacją miejską ZTM: 28 195 zł (80 480 zł w 2019 r.),
- zniżka 25 proc. za świadczenia publicznych przedszkoli wykraczające poza podstawę programową wychowania przedszkolnego: 1 108 zł (5 947,68 zł w 2019 r.),
- zniżka 30 proc. za świadczenia publicznych przedszkoli wykraczające poza podstawę programową wychowania przedszkolnego: 184,80 zł (1 332,90 zł w 2019 r.),
- zniżka 50 proc. na opłaty za posiłki wydawane w publicznych szkołach i przedszkolach: 220 571 zł¹²⁵.

Gmina realizuje wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr III/22/2018 Rady Miasta Marki z dnia 28 grudnia 2018. Celem tego przedsięwzięcia jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz

¹²⁴ Tamże

¹²⁵ Tamże

objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. Liczba osób objętych programem w 2020 r. wyniosła 949, w tym 128 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, 225 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej oraz 599 osób otrzymujących wsparcie na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Najczęściej osoby zakwalifikowane do programu korzystały ze wsparcia w formie zasiłku celowego: 595 osób w rodzinach i 295 rodzin, którym udzielono 837 świadczeń. Ponadto mieszkańcy gminy korzystali ze świadczeń rzeczowych w postaci produktów spożywczych, tj. 223 osoby w rodzinach, 134 rodziny; posiłków, tj. 131 osób, 82 rodziny, liczba posiłków to 6 648. Całkowity koszt realizacji programu wyniósł w 2020 r. 415 526 zł (80 proc. stanowiło dofinansowanie, pozostała kwota – środki własne). Program jest realizowany od 2019 r. Drugi rok jego wdrażania przyniósł znaczący wzrost liczby osób korzystających we wsparcia. W 2019 r. liczba uczestników wyniosła 543, natomiast w 2020 r. wzrosła do 949 osób. Znaczący wzrost liczby osób korzystających z programu w 2020 r. był uwarunkowany pogorszeniem sytuacji materialnej rodzin w konsekwencji wprowadzonego w kraju stanu epidemii i obowiązujących obostrzeń¹²⁶.

W Markach funkcjonuje świadczenie pieniężne „Marecki Bon Żłobkowy” dla rodzin z dzieckiem w wieku od 1 roku do lat 3, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr XXIII/300/2020 z dnia 22 lipca 2020 r. W roku objętym raportem do miejscowego OPS wpłynęło 207 wniosków o wydanie bonu, wydano 254 decyzji (decyzje przyznające 192, decyzje przyznająco-odmowne 2, decyzje odmowne 15, decyzje uchylające 44 oraz 1 umorzenie postępowania). W roku 2020 na świadczenie Marecki Bon Żłobkowy wydatkowano ze środków własnych gminy kwotę 409 718,80 zł. Pula tych środków zmniejszyła się w porównaniu do 2019 roku o 37 proc. ze względu na wprowadzenie kryterium dochodowego¹²⁷.

W gminie realizowana jest również „Strategia Mieszkaniowa Miasta Marki na lata 2016-2025”, przyjęta uchwałą Rady Miasta Marki nr XXXVIII/269/2016 z 21.12.2016 r. Celem tego przedsięwzięcia jest określenie sposobu realizacji zadań własnych gminy w zakresie:

¹²⁶ Tamże

¹²⁷ Tamże

gospodarki nieruchomości, ładu przestrzennego, pomocy społecznej, gminnych dróg i ulic, gminnego budownictwa mieszkaniowego. W roku 2020 przyjęto 146 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego, w tym 139 załatwiono pozytywnie 139, odmownie - 5, umorzenie postępowania - 1, pozostawienie bez rozpatrzenia – 1. Liczba osób, którym wypłacono dodatek mieszkaniowy wyniosła: do 100 zł - 11 osób, od 100 zł do 200 zł - 50 osób, od 200 zł do 300 zł - 45 osób, od 300 zł do 400 zł - 23 osoby, 400 zł i więcej - 10 osób. Łącznie wypłacono dodatki mieszkaniowe na kwotę 188 725,82 zł, liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych wyniosła - 844, liczba ryczałtów – 704, kwota ryczałtów – 43 435,83 zł, natomiast na dodatki energetyczne przeznaczono 1 373,54 zł¹²⁸.

W roku 2020 realizowany był „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Marki na 2021 rok”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr XXIX/364/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r. Celem głównym programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Miasta Marki oraz podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Najważniejsze działania, które zostały zrealizowane w 2020 roku:

1. Dotacje udzielone na podstawie konkursu ofert:

- 1) Fundacja Otwarte Serce, zadanie „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej” – 190 000 zł.
- 2) Stowarzyszenie Razem w przyszłość, zadanie „Prowadzenie świetlicy środowiskowej CHATA” - 130 000 zł.

¹²⁸ Tamże

- 3) Stowarzyszeniem Q Rozwojowi, zadanie „Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla mieszkańców miasta Marki” – 137 560 zł.
- 4) Fundacja Otwarte Serce, zadanie „Realizacja zajęć socjoterapeutycznych i arteterapeutycznych dla młodzieży w wieku 12-19 lat, osób będących mieszkańcami Marek z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym” – 68 580 zł¹²⁹.

2. Programy i zajęcia profilaktyczne realizowane w gminie:

- 1) Realizacja kampanii „Reaguj na przemoc” – styczeń/luty kolportaż materiałów kampanijnych 1200 sztuk (ulotki, plakaty) w instytucjach zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy na terenie miasta Marki.
- 2) Zajęcia profilaktyczne w oparciu o rekomendowane programy profilaktyczne w ramach Programu „Zima w mieście 2020” – realizacja w 3 szkołach przez 14 uprawnionych nauczycieli, uczestniczyło 465 uczniów.
- 3) Realizacja kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” – szkolni koordynatorzy w 6 szkołach prowadzonych przez gminę przy pomocy pakietu materiałów informacyjno-edukacyjnych z kartami pracy i scenariuszami zajęć (także online), uczestniczyło: 186 nauczycieli, 2964 uczniów, 946 rodziców.
- 4) Realizacja w szkołach podstawowych (klasy IV- VIII) rekomendowanych programów profilaktyki uniwersalnej (1 154 uczniów).
- 5) Realizacja przez certyfikowanego realizatora rekomendowanego programu profilaktycznego „Przyjaciele Zippiego” dla grup w przedszkolach i pierwszych klasach szkoły podstawowej (120 dzieci).
- 6) Realizacja przez Nauczycieli SP Nr 1 programu profilaktycznego „Cukierki” dla 4 klas szkoły podstawowej - uczestniczyło 100 dzieci oraz warsztatów minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań – uczestniczyło 540 uczniów.

¹²⁹ Tamże

- 7) Realizacja projektu profilaktycznego „Rymcerze – Nie Zmarnuj Swojego Życia” w Zespole Szkół Nr 1 dla 4 klas szkoły średniej, ogółem uczestniczyło 95 uczniów.
- 8) Realizacja lokalnej kampanii „Sierpień miesiącem trzeźwości” – dystrybucja 1 000 sztuk materiałów edukacyjno-profilaktycznych w parafiach na terenie miasta.
- 9) Webinaria dla nauczycieli i rodziców uczniów szkół podstawowych (50 os.).
- 10) Dystrybucja materiałów profilaktycznych przekazanych przez MCPS: 500 szt.
- 11) Realizacja szkoleń dla lokalnych profesjonalistów: nauczycieli, pedagogów, kadry placówek wsparcia dziennego, sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych)¹³⁰.

3. Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, który zapewniał dostęp do następujących usług: specjalisty psychoterapii uzależnień (19 odbiorców i 84 porady), psychologa ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (38 osób , 247 porad), psychologa (25 osób, 209 porad), prawnika (107 osób, 150 porad), doradcy zawodowego (13 osób, 59 porad) oraz wsparcia kompetencji wychowawczych (45 osób , 81 porad). Ogółem 6 specjalistów udzieliło 830 porad lub konsultacji dla 247 osób.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia przez sąd o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Przyjęto 27 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym, z 25 osobami przeprowadzono rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w placówkach leczenia uzależnienia, 34 osobom przekazano informacje o możliwościach pomocy osobom dotkniętym chorobą alkoholową i ich rodzinom, 12 osób podjęło leczenie bez kierowania sprawy do Sądu, po zastosowaniu przez GKRPA metody krótkiej interwencji, skierowano 8 wniosków do Sądu Rejonowego w Wołominie o wydanie postanowienia o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego, wykonano 25 wizji w terenie

¹³⁰ Tamże

w związku z wydawaniem opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miasta Marki¹³¹.

W 2020 roku kontynuowane były działania określone w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjętym na lata 2016-2020”. Jednocześnie trwały intensywne prace nad opracowaniem nowego programu, który będzie obowiązywać w latach 2021-2023. Program został przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr XXIX/363/2020 z 30 grudnia 2020 roku. Głównym celem programu było ograniczenie rozmiaru i następstw zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Marek. Prowadzone były działania w kilku następujących obszarach.

Realizowane były działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców Marek. Poprzez strony internetowe oraz fanpage informowano mieszkańców o różnych aspektach zjawiska przemocy w rodzinie, procedurach dochodzenia swoich praw oraz miejscach, w których można uzyskać pomoc. OPS w Markach objął patronatem konferencję zorganizowaną przez Fundację ART. „Powiedz o TYM komuś”, przyłączył się też do kampanii „Biała Wstążka” mającej na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet. Ośrodek współpracował z organizacjami pozarządowymi, które dostarczyły materiały informacyjne (ulotki, plakaty, gadzety), dystrybuowane w placówkach OPS i przekazywane do innych instytucji lokalnych: placówek oświatowych, placówek ochrony zdrowia oraz policji¹³².

Udzielano również pomocy rodzinom, w których wystąpiła przemoc. Główną zasadą podejmowanych działań w tym zakresie była zasada interdyscyplinarności opierająca się na metodzie współdziałania instytucji, które z mocy prawa lub inicjatywy własnej podejmują działania na rzecz osób doznających przemocy oraz reedukacji osób stosujących przemoc. W 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny prowadził 91 spraw, w których uruchomiona została procedura Niebieskich Kart (30 postępowań było kontynuowanych z poprzednich lat, zaś 61 procedur rozpoczęto w 2020 roku) oraz zwołał 145 spotkań grup roboczych¹³³.

¹³¹ Tamże

¹³² Tamże

¹³³ Tamże

Tabela 34. Liczba procedur „Niebieskie Karty” prowadzonych w latach 2018-2020 przez Zespół Interdyscyplinarny w Markach¹³⁴

rok	liczba nowych Niebieskich Kart	liczba Niebieskich Kart w prowadzeniu	liczba posiedzeń grup roboczych	liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego
2018	48	76	99	4
2019	48	75	133	4
2020	61	91	145	3

Osoby doznające przemocy, znajdujące się w trudnej sytuacji psychologicznej lub bytowej mogły skorzystać z pomocy finansowej, pomocy w formie interwencji kryzysowej, pomocy prawnej, psychologicznej a także, jeśli była taka konieczność, zapewniano im bezpieczne schronienie np. w Domu Samotnej Matki w Zielonce. OPS prowadzi również mieszkanie chronione na terenie Marek.

W ramach programu podnoszono kompetencje przedstawicieli służb, instytucji i organizacji w zakresie skutecznego reagowania na przemoc w rodzinie oraz umiejętności działania międzyinstytucjonalnego. Pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach i konferencjach tematycznych, zarówno o zasięgu lokalnym, jak i ogólnopolskim. Ośrodek Pomocy Społecznej organizował szkolenia swoich pracowników, a także policjantów, kuratorów sądu rodzinnego pedagogów i psychologów z mareckich placówek oświatowych i organizacji pozarządowych. Dbając o wysokie standardy udzielanej pomocy pracownicy socjalni uczestniczyli w superwizjach, w czasie których omawiali konkretne sprawy związane z występowaniem przemocy w rodzinie¹³⁵.

W roku 2020 pracownicy socjalni podejmowali wiele interwencji, związanych z wystąpieniem pandemii oraz wprowadzeniem czasowych obostrzeń. W tym szczególnym czasie OPS uruchomił m.in. telefony interwencyjne oraz zapewnił możliwość uzyskania wsparcia w formie czatu. Działania interwencyjne polegały głównie na: udzieleniu pomocy psychologicznej oraz wsparcia emocjonalnego, pomocy w zaspokojeniu podstawowych potrzeb socjalnych (zapewnienie miejsca do spania, dostępu do usług medycznych,

¹³⁴ Tamże

¹³⁵ Tamże

dostarczenie odzieży, żywności, przedmiotów wyposażenia mieszkania itp.), podejmowaniu interwencji w instytucjach typu – sąd, prokuratura, placówka edukacyjna itp.¹³⁶.

Tabela 35. Liczba zgłoszonych spraw interwencyjnych w latach 2018-2020¹³⁷

Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020
Sprawy interwencyjne	61	105	70

Wybrane wskaźniki

Poniżej prezentujemy dane na temat korzystania z pomocy społecznej w szerszym kontekście, tj. w ujęciu porównawczym. Dane za rok 2020 nie były dostępne w okresie opracowywania raportu.

Tabela 36. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności (w proc.)¹³⁸

Jednostka terytorialna	2017	2018	2019
POLSKA	568	513	463
MAZOWIECKIE	485	436	386
Powiat wołomiński	437	388	353
Kobyłka	477	435	401
Marki	370	327	327
Zielonka	260	226	278
Wołomin	561	510	461

Dane zamieszczone w powyższej tabeli obejmują zasięg korzystania z pomocy społecznej, a więc udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności. Wyraźnie widać, że przedmiotowy wskaźnik dla Marki wynosi 327, zatem jest niższy na tle danych dla powiatu, województwa i kraju. Spośród sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego najwyższy wskaźnik odnotowano w Wołominie. Dodajmy, że w większości przypadków dynamika zmian wspomnianego wskaźnika wykazywała tendencję spadkową, a zatem w dużym stopniu była ona powiązana z aktualną koniunkturą gospodarczą. W tym

¹³⁶ Tamże

¹³⁷ Tamże

¹³⁸ Bank Danych Lokalnych GUS

kontekście należy wspomnieć również o rządowych programach na rzecz wsparcia rodziny („Rodzina 500+”), które przyczyniły się do ograniczenia zjawiska ubóstwa, choć – z drugiej strony – sprzyjały dezaktywizacji zawodowej wybranych grup społecznych (np. kobiet).

Tabela 37. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej¹³⁹

Jednostka terytorialna	2017	2018	2019
POLSKA	956 149	896 157	825 006
MAZOWIECKIE	115 122	107 104	96 694
Powiat wołomiński	4 733	4 444	4 232
Kobyłka	496	483	467
Marki	594	562	585
Zielonka	248	218	280
Wołomin	1 382	1 264	1 133

Dane prezentowane w powyższej tabeli zawierają rzeczywistą liczbę gospodarstw domowych, które w danym roku skorzystały ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej. Gospodarstwo domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, to takie, które otrzymało pomoc pieniężną, rzeczową lub w formie usług (za pośrednictwem OPS) zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w artykule 7. ww. ustawy, a w przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest kryterium dochodowe. W roku 2019 w Markach z tego rodzaju wsparcia finansowego skorzystało 585 gospodarstw domowych.

12. Rewitalizacja

W gminie realizowany jest „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Marki na lata 2016-2023”, przyjęty uchwałą Rady Miasta Marki nr LIII/437/2017 z dnia 15 listopada 2017 roku. Z kolei 26 czerwca 2019 r. uchwałą nr XI/120/2019 Rada podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowania „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Marki na lata 2019-2026”.

¹³⁹ Bank Danych Lokalnych GUS

Wcześniej uchwałą nr X/98/2019 z 29 maja 2019 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Marki wprowadzono pięć podobszarów rewitalizacji, które zostały wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 38. Podstawowe dane opisujące obszar rewitalizacji w Markach¹⁴⁰

Lp.	Nazwa podobszaru	Lokalizacja w przestrzeni miasta
1.	Kompleks Urbanistyczny Osiedla Robotniczego Braci Briggsów	Obszar przy al. Marsz. J. Piłsudskiego, która dzieli go na dwie części: zachodnią (05-08) oraz wschodnią (05-03). Na obszarze zlokalizowany jest zespół budowlany osiedla robotniczego powstały w latach 1883-95.
2.	Urząd Miasta Marki	Obszar położony w sąsiedztwie Urzędu Miasta Marki, po zachodniej stronie al. Marsz. J. Piłsudskiego oraz w ciągu ul. Bandurskiego (do nr 18). Północną granicę obszaru wyznacza ul. Rejtana i Skwer Żołnierzy Wyklętych.
3.	Małachowskiego	Obszar po zachodniej str. al. Marsz. J. Piłsudskiego od skrzyżowania z ul. Słoneczną do granicy obrębu 03-06 z obrębem 03-03.
4.	Wspólna	Tereny zabudowy wielorodzinnej wzdłuż ulicy Wspólnej i Miedzianej oraz tereny rekreacyjne Klubu Sportowego Marcovia przy ul. Wspólnej i tereny rekreacyjne wzdłuż ul. Stawowej.
5.	Grunwaldzka	Tereny zabudowy wielorodzinnej u zbiegu ul. Grunwaldzkiej i al. Marsz. J. Piłsudskiego wraz z ul. Zakole oraz niezamieszany obszar tzw. glinianki Meksyk - jest to niezagospodarowany teren po wydobyciu surowców mineralnych, stanowiący potencjalne zaplecze pod przestrzeń rekreacyjną.

W ramach opracowywania projektu uchwały Rady Miasta Marki w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Marki na lata 2019-2026 dla obszaru rewitalizacji interesariusze mogli zgłosić projekty rewitalizacyjne na karcie projektu, dostępnej w wersji elektronicznej na stronie internetowej www.rewitalizacja.marki.pl i www.marki.pl oraz w wersji papierowej w Urzędzie Miasta Marki (w terminie od 2 lipca do 15 września 2020 r.) Nabór miał charakter otwarty, zgłoszonych zostało 30 projektów. Po ich analizie pod względem finansowym, organizacyjnym, przestrzennym oraz po zbadaniu, czy przedmiotowe projekty wpisują się w cele rewitalizacji, wybrano 26 projektów rewitalizacyjnych, w tym 11 projektów podstawowych (lista A) i 15 projektów komplementarnych (lista B). Na

¹⁴⁰ Źródło: Urząd Miasta Marki

liście podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujęto łącznie 11 projektów należących do nich:

- A1. Quest – gra terenowa,
- A2. Aktywność na rzecz osób starszych,
- A3. Przybliżenie tekstów kultury dzieciom poprzez przedstawienia teatralne,
- A4. Przegląd Teatrów ogródkowych,
- A5. Stworzenie warunków do prezentacji sztuki w historycznej przestrzeni publicznej,
- A6. Informator „Ciekawe miejsca w Markach”,
- A7. Chińczyk i warcaby na OR5,
- A8. Modernizacja Kamienic Braci Briggsów,
- A9. Poprawa dostępności komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa w rejonie targowiska miejskiego przy ul. Paderewskiego,
- A10. Weź sadzonkę, zadbaj o powietrze w swoim domu!,
- A11. Konkurs architektoniczny na kompleksowy projekt zagospodarowania terenów związanych z historią Briggsów, w tym na Pałacyk Braci Briggs, park miejski oraz fabrykę Briggsów¹⁴¹.

Do pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych należą:

- B1. Klub Trójkąt,
- B2. Budowa domu dziennego pobytu seniora,
- B3. Piramida wspinaczkowo-linowa na OR2,
- B4. Plac zabaw z piramidą linową na OR5,
- B5. Linowa piramida wspinaczkowa na OR3,
- B6. Mini skatepark na OR3,
- B7. Palenisko na ognisko na OR3,

¹⁴¹ Tamże

- B8. Miejsce piknikowe za Kwitnącym Osiedlem na OR3,
- B9. Rewitalizacja Dębowego Lasu na OR3,
- B10. Zieleniec na OR4,
- B11. Modernizacja budynków na osiedlu Wspólna,
- B12. Termomodernizacja budynków na osiedlu Grunwaldzka,
- B13. Utworzenie parku kulturowego na terenie dawnej osady fabrycznej,
- B14. Rewitalizacja parku miejskiego i modernizacja placu zabaw,
- B15. Budowa amfiteatru w parku miejskim¹⁴².

Po opracowaniu projektu uchwały Rady Miasta Marki w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Marki na lata 2019-2026 przeprowadzono konsultacje społeczne (w terminie od 16 grudnia 2020 roku do 18 stycznia 2021 roku). W ramach konsultacji 14 stycznia 2021 r. w godz. 17.00-18.00 odbyło się otwarte spotkanie w formule online z mieszkańcami miasta i interesariuszami rewitalizacji. Dodatkowo uwagi można było zgłaszać w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego oraz w formie ustnej do protokołu w siedzibie Urzędu Miasta Marki. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji skonsultowano z Departamentem Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Projekt uchwały został pozytywnie zaopiniowany przez Komitet Rewitalizacji - 12 stycznia 2021 roku oraz przez Gminną Komisję Architektoniczno-Urbanistyczną - 15 stycznia 2021 roku. Ponadto gmina uzyskała potwierdzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, że dla programu nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko¹⁴³.

Aktualnie opracowywany jest raport z konsultacji społecznych. Jednocześnie opracowywana jest ostateczna wersja „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Marki na lata 2019-2026”, w której ujęte zostaną uwagi do projektu zgłoszone przez Komitet Rewitalizacji,

¹⁴² Tamże

¹⁴³ Tamże

Gminną Komisję Architektoniczno-Urbanistyczną oraz eksperckie uwagi i sugestie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. Planowana jest organizacja konferencji (w ramach projektu „Liderzy konsultacji Społecznych”), która będzie podsumowaniem opracowania programu¹⁴⁴.

13. Edukacja publiczna

Samorząd szczebla gminnego realizuje zadania oświatowe wynikające z ustawy o samorządzie gminnym, ustawy Prawo oświatowe, ustawy Karta Nauczyciela, ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, ustawy o systemie informacji oświatowej oraz ustawy o systemie oświaty. Jak już wspomnieliśmy, Marki są miastem o rosnącej liczbie nowych mieszkańców. Ze względu na bliskość Warszawy i dogodne połączenia komunikacyjne ze stolicą, a także relatywnie niskie ceny nieruchomości osiedlają się tutaj przede wszystkim rodziny z dziećmi. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest rosnąca presja oświatowa, co przekłada się m.in. na dostępność usług edukacyjnych, a także obciążenie dostępnej infrastruktury (mimo sukcesywnie podejmowanych wysiłków inwestycyjnych, o których informujemy w dalszej części raportu). Przede wszystkim warto zauważyć, że oświata i wychowanie stanowi największą pozycję w wydatkach budżetu miasta – 40 proc. w roku 2020. Co niezmiernie istotne, wielu młodych ludzi po ukończeniu szkoły podstawowej lub gimnazjum kontynuuje naukę poza Markami (najczęściej w placówkach warszawskich). Warto również podkreślić, że w Markach nie funkcjonują publiczne żłobki. W poniższej tabeli zamieszczamy zestawienie niepublicznych żłobków i klubów dziecięcych.

Tabela 39. Żłobki i kluby dziecięce w gminie Marki¹⁴⁵

Lp.	rodzaj placówki	nazwa i adres placówki
1	klub dziecięcy	Niepubliczny Klub Dziecięcy Nr 3 „Nasze Skarby”, ul. T. Kościuszki 64 B
2	żłobek	Niepubliczny Żłobek „Smerfusie”, ul. Szpitalna 5 i 5d
3	klub dziecięcy	Opieka dzienna nad dziećmi Orzeszki G. Berlińska, ul. Partyzantów 15

¹⁴⁴ Tamże

¹⁴⁵ Źródło: <https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/mapa-zlobkow-i-klubow-dzieciacych>

4	żłobek	Niepubliczny Żłobek Nr 5 „Kajtuś Czarodziej”, ul. Sportowa 8A
5	klub dziecięcy	Niepubliczny Klub Dziecięcy Nr 5 „Happy”, ul. Okólna 39a
6	żłobek	Niepubliczny Żłobek Nr 6 „Przedszkolne zakamarki”, ul. Jutrzenki 4
7	klub dziecięcy	Klub Dziecięcy „Krasnal”, ul. Żabia 7
8	żłobek	Niepubliczny Żłobek Nr 1, ul. Tadeusza Jasińskiego 19
9	żłobek	Niepubliczny Żłobek Nr 2 „Tabaluga”, ul. Rocha Kowalskiego 59A
10	klub dziecięcy	Niepubliczny Klub Dziecięcy Nr 1 „Bąbelki”, ul. Radna 4
11	klub dziecięcy	Niepubliczny Klub Dziecięcy Nr 2 „Skrzaty”, ul. Wojskiego 17/19B

W 2020 roku po raz pierwszy wszystkie gminne placówki oświatowe zostały w pełni dostosowane do nowej, ośmioklasowej struktury organizacyjnej szkół podstawowych¹⁴⁶. W poprzednich latach gmina inwestowała w infrastrukturę oświatową, a także pozyskała nowe miejsca wychowania przedszkolnego. Do kluczowych inwestycji można zaliczyć rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Żołnierzy AK II Rejonu „Celków” przy ul. Szkolnej 9, budowę „Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego” (część MCER stała się nową siedzibą Szkoły Podstawowej nr 4 im. Stefana Roweckiego „Grotą”, rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego, budowę nowego obiektu dla Przedszkola Miejskiego nr 2 oraz dodatkowej siedziby dla Przedszkola Miejskiego nr 1 „Wesoły Skrzat”¹⁴⁷.

W 2020 roku w Markach funkcjonowały następujące publiczne placówki oświatowe:

Przedszkola miejskie:

- Przedszkole Miejskie nr 1 „Wesoły Skrzat” przy Al. J. Piłsudskiego 77,
- Przedszkole Miejskie nr 2 przy ul. Dużej 1A,
- Przedszkole Miejskie nr 3 „Bajkowy Świat” przy Al. J. Piłsudskiego 246,
- Przedszkole Miejskie nr 5 w Zespole Szkół nr 2 im. Prymasa Tysiąclecia przy ul. Wczasowej 5.

¹⁴⁶ We wrześniu 2017 r. wprowadzono reformę ustroju szkolnego, która przywróciła ośmioletnie szkoły podstawowe.

¹⁴⁷ Źródło: Urząd Miasta Marki

Przedszkola prowadzone przez osoby fizyczne:

- Publiczne Przedszkole nr 4 „Leśny Domek” przy ul. Spacerowej 178,
- Publiczne Przedszkole nr 6 „Wesoła Lokomotywa” przy ul. T. Jasińskiego 19,
- Publiczne Przedszkole nr 7 „Kajtuś Czarodziej: przy ul. Sportowej 8A.

Przedszkola realizujące zadania publiczne, zlecone przez gminę (wyłonione w trybie otwartych konkursów ofert):

- Niepubliczne Przedszkole Integracyjne nr 1 „Pluszowy Miś” przy ul. Lisa Kuli 3,
- Przedszkole Niepubliczne nr 2 „Smerfy” przy ul. Szpitalnej 3B,
- Przedszkole Niepubliczne nr 3 Dziecięcy Raj przy ul. Kościuszki 40 A,
- Przedszkole Niepubliczne nr 6 „Bambi” przy ul. Ząbkowskiej 18A,
- Przedszkole Niepubliczne nr 8 „Wesoły Teletubiś” przy ul. Sosnowej 2B,
- Przedszkole Niepubliczne nr 12 „Artedoo” przy ul. Rydza Śmigłego 57,
- Przedszkole Niepubliczne nr 13 „Kajtuś Czarodziej” przy ul. Sportowej 8A,
- Niepubliczne Przedszkole nr 14 „Dziecięcy Raj II” przy Al. J. Piłsudskiego 180,
- Niepubliczne Przedszkole nr 15 „Bratek” przy ul. Lisa Kuli 99,
- Niepubliczne Przedszkole nr 18 „Tabaluga” przy ul. Rocha Kowalskiego 59A,
- Niepubliczne Przedszkole nr 25 „Domowe Przedszkole” przy ul. Wilczej 32,
- Niepubliczne Przedszkole nr 24 „Dziecięcy Raj II” przy ul. Okólnej 39A,
- Niepubliczne Przedszkole nr 29 „Krasnal” przy ul. Żabiej 7.

Niepubliczne przedszkola i punkt przedszkolny (które nie realizują zadań publicznych zleconych przez gminę):

- Przedszkole Niepubliczne nr 4 „Chatka Puchatka” przy ul. Cichej 16A,
- Przedszkole Niepubliczne nr 5 „Jutrzenka” przy ul. Jutrzenki 32,

- Przedszkole Niepubliczne nr 7 „Złota Rybka” przy ul. Kordeckiego 5,
- Przedszkole Niepubliczne nr 11 Sióstr Rodziny Maryi przy ul. Kasztanowej 21,
- Niepubliczne Przedszkole Integracyjne nr 16 „Pluszowy Miś” przy ul. Lisa Kuli 3,
- Niepubliczne Przedszkole nr 17 „Smerfusie” przy ul. Szpitalnej 5,
- Niepubliczne Przedszkole nr 19 „Bambi” przy ul. Ząbkowskiej 18A,
- Niepubliczne Przedszkole nr 21 „Wesoła Lokomotywa” przy ul. T. Jasińskiego 19,
- Niepubliczne Przedszkole nr 22 „Artedoo” przy ul. Rydza-Śmigłego 57,
- Niepubliczne Przedszkole nr 23 „Kajtuś Czarodziej” przy ul. Sportowej 8A,
- Niepubliczne Przedszkole nr 26 „Tabaluga II” przy ul. Rocha Kowalskiego 59A,
- Niepubliczne Przedszkole nr 28 „Domowe Przedszkole II” przy ul. Wilczej 32,
- Niepubliczne Przedszkole nr 30 „Krasnal” przy ul. Żabiej 7,
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny nr 4 „Garden Kids” przy ul. Mickiewicza 11.

Gmina zapewniła miejsca przedszkolne wszystkim dzieciom w wieku 3-6 lat, których rodzice złożyli wniosek o przyjęcie dziecka do przedszkola lub złożyli oświadczenie o kontynuacji wychowania przedszkolnego w danej placówce na kolejny rok szkolny 2020/2021. W tym celu gmina kontynuowała współpracę z przedszkolami niepublicznymi, wyłonionymi w otwartym konkursie ofert. W 2020 r. wychowaniem przedszkolnym objętych zostało 2 437 dzieci (o 6,8 proc. więcej w porównaniu z rokiem 2019). Z usług gminnych przedszkoli skorzystało 626 dzieci (wzrost o 8,9 proc.). Pozostałe przedszkola publiczne oraz przedszkola niepubliczne wyłonione w otwartych konkursach ofert świadczyły usługi na rzecz 1 194 dzieci (wzrost o 13,9 proc.). 1820 dzieci zostało objętych wychowaniem przedszkolnym na zasadach publicznych, co stanowi 74,7 proc. wszystkich dzieci uczęszczających do przedszkoli. W dłuższej perspektywie wspomniany udział procentowy systematycznie się zwiększa (dla porównania - w roku 2019 wynosił on 71,2 proc.)¹⁴⁸.

Szkoły podstawowe:

¹⁴⁸ Tamże

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kornela Makuszyńskiego przy ul. Okólnej 14,
- Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Żołnierzy AK II Rejonu Celków przy ul. Szkolnej 9,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Pomnik Zwycięstwa 1920 roku przy ul. Pomnikowej 21,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Stefana Roweckiego „Grota” przy Wspólnej 40,
- Szkoła Podstawowa nr 5 w Zespole Szkół nr 2 im. Prymasa Tysiąclecia przy ul. Wczasowej 5.

Od września 2020 r. do pięciu szkół podstawowych prowadzonych przez gminę uczęszczało 3 916 uczniów w 172 oddziałach (SP 1 – 43 oddziałów, SP 2 – 34 oddziały, SP 3 – 34 oddziały, SP 4 – 39 oddziały, SP 5 – 22 oddziały). W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba uczniów zwiększyła się o 7,1 proc., natomiast liczba oddziałów - o 4,9 proc.

Szkoła ponadpodstawowa:

- Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół nr 1 im. Jana Pawła II przy al. Marsz. J. Piłsudskiego 96.

Od września 2020 roku do liceum uczęszczało 364 uczniów, dla których utworzonych zostało 15 oddziałów. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba uczniów wzrosła o 4,6 proc., ponadto powstał jeden nowy oddział.

Niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych:

- Prywatna Szkoła Podstawowa nr 1 „Ad Astra” przy Al. J. Piłsudskiego 93 z oddziałami gimnazjalnymi, przy której zorganizowano oddział przedszkolny,

- Szkoła Podstawowa Księży Michalitów im. ks. Bronisława Markiewicza, przy al. Marsz. J. Piłsudskiego 248, z oddziałami gimnazjalnymi,
- Szkoła Podstawowa Sióstr Rodziny Maryi przy ul. Kasztanowej 12.

W roku 2020 z oferty trzech niepublicznych szkół podstawowych skorzystało 259 uczniów (143 w SP Michalitów, 53 w SP Ad Astra oraz 63 w SP Sióstr Rodziny Maryi). Liczba uczniów w szkołach niepublicznych zmniejszyła się o 8,2 proc. w porównaniu z rokiem 2019¹⁴⁹.

Wydatkowane środki

Utrzymanie dzieci w wieku od 3 do 5 lat w przedszkolach finansowane jest głównie z dochodów własnych gminy, ponadto w roku 2020 gmina otrzymała 2 302 501 zł dotacji (ok. 1 381 zł na dziecko). Gmina otrzymuje z budżetu państwa część oświatową subwencji ogólnej na dzieci 6–letnie w przedszkolach, jak również na uczniów szkół publicznych i niepublicznych oraz na dzieci z niepełnosprawnościami w systemie wychowania przedszkolnego. W roku 2020 część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 33 114 851 zł i była o 8,0 proc. wyższa niż w roku poprzednim (subwencja ta była zwiększana trzykrotnie na wnioski gminy złożone do Ministerstwa Edukacji Narodowej)¹⁵⁰.

Na realizację zadań oświatowych związanych z utrzymaniem i zapewnieniem wychowania przedszkolnego, prowadzeniem szkół podstawowych i liceum ogólnokształcącego oraz zapewnieniem obsługi ekonomiczno-administracyjnej tych placówek przez Centrum Usług Wspólnych (CUW) wydatkowano kwotę 78 576 042 zł w roku 2020 (wzrost o 11,95 proc. w porównaniu z 2019 r.). Suma subwencji oświatowej (przeznaczonej tylko na koszty bieżącego utrzymania szkół, na sześciolatków oraz wychowanków z niepełnosprawnościami w przedszkolach), dotacji na wychowanie przedszkolne oraz zwrotu dotacji od innych gmin oraz innych dofinansowań pozyskanych przez gminę w 2020 r. wynosi 36 923 636 zł (wzrost o 7,60 proc.). 46,99 proc. ww. środków przeznaczono na utrzymanie

¹⁴⁹ Tamże

¹⁵⁰ Tamże

i obsługę placówek oświatowych. Dodajmy, że wskaźnik ten sukcesywnie maleje w kolejnych latach (w 2019 r. - 48,89 proc., w 2018 r. - 50,6 proc.). Malejący udział subwencji i dotacji rządowych w bieżących wydatkach oświatowych gminy jest odzwierciedleniem trendu zmniejszania się poziomu zaangażowania administracji centralnej w finansowanie wydatków oświatowych samorządu gminnego¹⁵¹.

Na utrzymanie placówek oświatowych prowadzonych przez gminę w 2020 r. wydatkowano 50 946 716 zł. W roku 2019 koszty ich funkcjonowania wyniosły 46 138 970 zł, co oznacza wzrost o 10,4 proc. Wydatki na wynagrodzenia pracowników wyniosły 37 819 806 zł, w tym wydatki na wynagrodzenia nauczycieli – 30 438 496 zł (co stanowi 80,5 proc. wszystkich wydatków na wynagrodzenia). Dla porównania - w roku 2019 wynagrodzenia pracowników szkół i przedszkoli wyniosły 33 442 199 zł, w tym wynagrodzenia nauczycieli – 26 909 197 zł. Oznacza to wzrost łącznych wydatków na wynagrodzenia o 13,1 proc. Średnie wynagrodzenia nauczycieli w 2020 r. (zróżnicowane w zależności od stopnia awansu zawodowego) przekraczały ustawowe wartości, wynikające z przepisów Karty Nauczyciela¹⁵².

Tabela 40. Realizacja zadań edukacyjnych i administracyjnych w latach 2019-2020¹⁵³

Placówka	liczba uczniów		liczba oddziałów		tygodniowa liczba godzin zajęć eduk. i pomocn.		liczba etatów adm. i obsługi /standardy/	
	(średnia roczna)		(średnia roczna)		2019	2020	2019	2020
	2019	2020	2019	2020				
SP 1	929	970	39,7	41,7	1925	2050	30,25	30,42
SP 2	691	710	32,3	33,3	1939	1954	21,83	20,25
SP 3	800	781	34,0	34,0	1787	1964	18,92	19,75
SP 4	696	862	31,3	35,7	1595	1595	18,16	10,33
ZSz 1	342	353	13,3	14,3	813	832	14,97	14,25
ZSz 2	559	496	27,7	25,0	1593	1458	22,72	22,67
PM 1	128	202	5,3	8,7	360	556	13,39	20,33
PM 2	219	217	9,0	9,0	553	545	16,67	18,50
PM 3	100	99	4,0	4,0	250	263	10,79	10,30

¹⁵¹ Tamże

¹⁵² Tamże

¹⁵³ Tamże

Razem	4465	4689	196,7	205,7	10814	11380	167,69	166,80
	proc. r/r	105,0%	proc. r/r	104,6%	proc. r/r	105,2%	proc. r/r	99,47%

Wydatki związane z edukacją są ponosi również Centrum Usług Wspólnych (CUW), które w roku 2020 realizowało zadania statutowe związane z zapewnieniem obsługi finansowo–księgowej szkół i przedszkoli prowadzonych przez gminę, obsługi w zakresie przekazywania i rozliczania dotacji dla pozostałych placówek oświatowych. CUW realizowało zadania organu prowadzącego w przepisach prawa oświatowego. Wydatki związane z bieżącym utrzymaniem Centrum Usług Wspólnych w Markach w roku 2020 wyniosły 1 470 689 zł, co oznacza wzrost o 4,76 proc w porównaniu z rokiem ubiegłym. Centrum realizowało również działania na rzecz wyposażenia placówek oświatowych (np. zakup sprzętu komputerowego, pomocy dydaktycznych).

W roku 2020 Gmina Miasto Marki przekazała dotacje podmiotowe dla publicznych i niepublicznych placówek oświatowych, prowadzonych przez inne podmioty niż jednostki samorządu terytorialnego, na kwotę 24 690 522 zł, która jest wyższa o 17 proc. od analogicznych wydatków w poprzednim roku¹⁵⁴.

Miasto jest również zobowiązane do zwrotu dotacji udzielonej przez inne jednostki samorządu terytorialnego, na dzieci zamieszkujące w Markach, uczęszczające do przedszkoli publicznych i niepublicznych poza obszarem gminy (w Warszawie, Żąbkach, Radzyminie, Kobyłce, Nieporęcie, Zielonce, Wołominie, Jabłonie). Suma zwrotów dotacji dla ww. miast i gmin w roku 2020 wyniosła 1 323 917 zł¹⁵⁵.

Równocześnie w 2020 roku wpływały zwroty dotacji od gmin, w których zamieszkiwały dzieci, uczęszczające do przedszkoli publicznych i niepublicznych w Markach (Warszawa, Żąbki, Radzimin, Zielonka, Kobyłka, Wołomin, Nieporęt, Klembów, Łochów, Tłuszcz). Ogółem z tego tytułu do budżetu Miasta Marki wpłynęła kwota 885 734 zł w 2020 r¹⁵⁶.

¹⁵⁴ Tamże

¹⁵⁵ Tamże

¹⁵⁶ Tamże

Ponadto w roku 2020 gmina podejmowała następujące działania:

- zaopatrzenie uczniów w podręczniki szkolne i materiały ćwiczeniowe (rządowa dotacja celowa na kwotę 472 192 zł),
- pomoc materialna o charakterze edukacyjnym dla uczniów z rodzin o niskim dochodzie na kwotę 65 999 zł (w tym 57 179 zł z dotacji rządowej),
- dofinansowanie kształcenia młodocianych pracowników na kwotę 10 453 zł,
- uruchomienie X. edycji „Programu Stypendialnego Miasta Marki” dla uczniów szkół ponadpodstawowych oraz studentów,
- organizacja transportu uczniów z niepełnosprawnościami przez CUW na kwotę 397 854 zł,
- organizacja akcji „Zima w Markach 2020 roku”,
- przeprowadzenie dezynfekcji poprzez ozonowanie pomieszczeń w budynkach wszystkich placówek edukacyjnych prowadzonych przez gminę.
- pozyskanie w ramach projektu rządowego „Zdalna Szkoła” oraz „Zdalna Szkoła +” środków finansowych na zakup sprzętu komputerowego wraz z dostępem do internetu¹⁵⁷.

Mimo trudności z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury, w ubiegłych latach uczniowie miejscowych szkół uzyskiwali pozytywne wyniki w nauce. Odzwierciedlają to m.in. wyniki egzaminów zewnętrznych z roku 2020. Średni wynik uzyskany przez mareckich uczniów na egzaminie ósmoklasisty w roku 2020 z języka polskiego wyniósł 61 proc. Trzem szkołom prowadzonym przez gminę udało się osiągnąć poziom równy lub wyższy od średniej gminy. Bardzo dobre wyniki uzyskali uczniowie katolickiej SP, którzy podwyższyli średnią dla gminy. W tym roku szkolnym mareckim uczniom ze szkół SP nr 2, SP nr 3 oraz SP nr 5 udało się uzyskać średni wynik egzaminu z języka polskiego identyczny, jak w powiecie wołomińskim oraz

¹⁵⁷ Tamże

województwie mazowieckim (62 proc.). Istotnie niższy rezultat osiągnęli uczniowie SP nr 4, którzy uplasowali się poniżej średniej ogólnopolskiej (58,4 proc.)¹⁵⁸.

Średni wynik egzaminu z matematyki wyniósł 53 proc. Uczniowie SP nr 3 (58 proc.) i SP nr 5 (61 proc.) uzyskali wyniki powyżej średniej dla miasta Marki. Średni wynik uczniów powiatu wołomińskiego i województwa mazowieckiego wynosi - odpowiednio - 48 proc. i 51 proc. Na egzaminie z języka angielskiego dwie placówki uzyskały wyniki wyższe lub zbliżone do średniej dla gminy Marki, która wyniosła 66 proc. – były to SP nr 3 (70 proc.) oraz SP nr 5 (67 proc.). Na tle danych ogólnokrajowych mareccy uczniowie wypadli bardzo dobrze, uzyskując wynik o 13 punktów procentowych wyższy¹⁵⁹.

Średni wynik uczniów danej szkoły można przedstawić również na skali znormalizowanej (tzw. staninowej zawierającej 9 poziomów). Pozwala to na formułowanie wniosków na temat oddziaływań edukacyjnych szkoły i umożliwia porównywanie średnich wyników szkół w poszczególnych latach, gdyż uzyskanie w kolejnych latach średniego wyniku w procentach nie oznacza tego samego poziomu osiągnięć. SP nr 3 osiągnęła we wszystkich częściach egzaminu ósmoklasisty wyniki należące do tzw. staninów wysokich, a w przypadku dwóch przedmiotów uzyskano na poziomie 8, a więc „bardzo wysoki”. Drugi w kolejności rezultat uzyskała SP nr 5, wyniki z dwóch przedmiotów były „bardzo wysokie”. Uczniom tej placówki zabrakło 2 punktów procentowych do osiągnięcia tego poziomu również z języka polskiego. Uczniowie trzech szkół: SP nr 2, SP nr 3 i SP nr 5 poprawili swoje osiągnięcia lub utrzymali je na wysokich poziomach staninowych w porównaniu z rokiem poprzednim. Odwrotną tendencję odnotowano w przypadku uczniów SP nr 1 i SP nr 4, których osiągnięcia edukacyjne znacznie się obniżyły. Do egzaminu maturalnego przeprowadzanego już po raz szósty w Liceum Ogólnokształcącym w Markach przystąpiło 61 absolwentów w roku 2020, czyli prawie trzykrotnie więcej niż w roku 2019. Egzamin z języka polskiego zaliczyli wszyscy absolwenci, z matematyki – 74 proc., a z języka angielskiego - 97 proc. Średni wynik z egzaminu pisemnego z języka polskiego obowiązkowego na poziomie podstawowym wyniósł

¹⁵⁸ Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Marki w roku szkolnym 2019/2020”

¹⁵⁹ Tamże

– 59,05 proc. (3. miejsce wśród liceów w powiecie wołomińskim), z matematyki obowiązkowej na poziomie podstawowym – 45,80 proc. (5. miejsce), natomiast z języka angielskiego obowiązkowego na poziomie podstawowym – 68,16 proc. (5. miejsce). Warto podkreślić, że jest to duży awans w porównaniu z ubiegłym rokiem. Wyniki osiągnięte przez absolwentów mareckiego liceum znacznie się poprawiły w ujęciu rok do roku, jednak zdawalność matury w pierwszym terminie spadła z 87,5 do 70 proc. Podobnie jak w poprzednich latach, wysokie wyniki egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych uzyskali absolwenci niepublicznego Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego im. B. Markiewicza w Markach¹⁶⁰.

14. Sport i rekreacja

Kluczowym podmiotem w obszarze sportu i rekreacji jest spółka komunalna Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. (MIM), której jedynym wspólnikiem jest Gmina Miasto Marki. Spółka posiada wewnętrzną jednostkę organizacyjną – oddział, będący klubem sportowym, funkcjonującym pod nazwą: Akademia Piłkarska Marcovia - Marki. Kapitał zakładowy spółki w 2020 roku został podniesiony do 25 000 000 zł, w poprzednim roku wynosił on 18 000 000 zł. W roku 2020 został również utworzony kapitał zapasowy w wysokości 11 442 500 zł¹⁶¹.

Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest realizacja zadań własnych gminy, związanych z edukacją, kulturą, kulturą fizyczną, turystyką, infrastrukturą i promocją. Do zadań MIM należy m.in. organizacja i prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży. Zadanie to było realizowane w ramach oddziału spółki MIM pod nazwą: Akademia Piłkarska Marcovia Marki (APMM). W ramach APMM w 2020 roku funkcjonowały sekcje: piłki nożnej – 330 zawodników, 20 grup treningowych, 19 trenerów (w roku 2019 - 350 zawodników, 20 grup treningowych, 16 trenerów) i piłki ręcznej dziewcząt – 92 zawodniczek, 5 grup treningowych, 4 trenerów (w roku 2019 - 78 zawodniczek, 4 grupy treningowe, 5 trenerów). W 2020 roku została uruchomiona sekcja cheerleadingu – 7 uczestniczek. W 2020 zostało podpisane porozumienie pomiędzy AP Marcovia-Marki i KPR ROKIS Radzymin w sprawie

¹⁶⁰ Tamże

¹⁶¹ Źródło: Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o.

wspólnej drużyny piłki ręcznej dziewcząt, która pod nazwą: KPR Marcovia ROKIS uczestniczy w rozgrywkach II ligi Piłki Ręcznej. Drużyna na koniec 2020 roku była liderem tabeli z szansami na awans do I ligi. Najważniejsze osiągnięcia sekcji piłki nożnej w 2020 roku to awans I Drużyny do IV ligi Piłki Nożnej (2019 – liga okręgowa), awans do wyższych lig roczników juniorskich: 2007a, 2007b, 2009a, 2010a; wielokrotne zwycięstwa drużyn juniorskich w turniejach lokalnych i ogólnopolskich. Z kolei sekcja piłki ręcznej dziewcząt miała następujące osiągnięcia w 2020 roku: 1/8 finałów Mistrzostw Polski w kategorii Juniorek; 2019 rok - I miejsce w Mistrzostwach Województwa Mazowieckiego w kategorii Juniorek Młodszych, IV miejsce w Mistrzostwach Polski Juniorek Młodszych, I miejsce na Ogólnopolskim Turnieju Piłki Ręcznej w Piasecznie w kategorii Juniorek Młodszych. Wszystkie zadania realizowane były z wykorzystaniem, dzierżawionych przez spółkę, gminnych terenów i obiektów sportowych przy ul. Wspólnej 12 (stadion Marcovia Marki), oraz w obiektach sportowych będących własnością spółki przy ul. Wspólnej 40-42 – teren Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego, a także w obiektach wynajmowanych od podmiotów zewnętrznych (boiska piłkarskie kryte)¹⁶².

Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. realizują również zadania, polegające na projektowaniu, budowie, przebudowie, remoncie, zarządzaniu i utrzymaniu gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie zadań własnych gminy w obszarach edukacji, kultury fizycznej i turystyki. Wszystkie zadania inwestycyjne, tj.: budowa szkoły podstawowej wraz z kompleksem widowiskowo-sportowym w Markach przy ul. Wspólnej (MCER), rozbudowa i remont Szkoły Podstawowej nr 2 przy ul. Szkolnej w Markach, budowa Przedszkola Miejskiego nr 2 z oddziałami żłobkowymi przy ul. Dużej w Markach oraz budowa budynku usług oświaty przy ul. Okólnej w Markach, zostały zrealizowane i oddane do użytku w roku 2019. Po uzyskaniu pozwoleń na użytkowanie poszczególnych obiektów, spółka rozpoczęła kompleksowe administrowanie tymi obiektami, zapewniając pełną obsługę techniczną i księgową obiektów, ich dostępność, utrzymując prawidłowy stan techniczny oraz

¹⁶² Tamże

udostępniając obiekty jednostkom gminnym, lokalnym instytucjom kultury fizycznej, gminnym klubom sportowym i innym sekcjom na mocy przyjętych warunków umownych. W 2019 i 2020 roku spółka prowadziła rekrutację personelu oraz przejęła część personelu obsługi obiektów edukacyjnych z jednostek oświatowych. Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2020 r. w spółce wynosił 99 osób (na koniec roku 2019 spółka zatrudniała 84 osoby). W 2020 roku rozpoczęte zostały również prace przygotowawcze do przeprowadzenia generalnego remontu budynku oświatowego przy ul. Dużej 3¹⁶³.

Pod koniec 2019 roku zostało oddane do użytku Mareckie Centrum Edukacyjno-Rekreacyjne. Wielofunkcyjny obiekt, w którym znajdują się między innymi: basen, hala sportowa, sale sportowe, sala widowiskowa, boiska zewnętrzne, stadion lekkoatletyczny, szkoła podstawowa, filia biblioteki publicznej oraz siedziba spółki. Spółka w grudniu 2019 roku rozpoczęła prowadzenie działalności operacyjnej z wykorzystaniem MCER, która pozwoliła na wygenerowanie innych, poza rekompensatą związaną ze świadczeniem usług publicznych, przychodów. Działalność ta związana była między innymi z wynajmem obiektów, sprzedażą biletów na basen, organizacją imprez kulturalnych i sportowych. Pandemia COVID-19 uniemożliwiła prowadzenie tej działalności przez większość 2020 roku. W okresie, w którym obiekt nie był całkowicie zamknięty w związku z wprowadzonymi obostrzeniami, w Mareckim Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnym zorganizowane zostały wydarzenia kulturalne i sportowe, w tym m.in. obóz sportowy MKS Ostrowianka, zgrupowanie kadry Polski junierek młodszych, międzynarodowy turniej im. B. Markiewicz, XX Mazovia Junior Cup w badmintonie, Wibit - tor przeszkód na pływalni, zawody pływackie WMOZP, Trybański Basket Day oraz Mikołajkowy Turniej Halowy w piłce nożnej¹⁶⁴.

W 2019 roku dodatkowo spółka prowadziła również działalność związaną z projektowaniem budowy, przebudowy, modernizacji i remontów dróg gminnych i ulic wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie gminy. Działalność ta została ostatecznie wygaszona w pierwszym półroczu 2020 r. W okresie objętym niniejszym opracowaniem spółka uzyskała

¹⁶³ Tamże

¹⁶⁴ Tamże

prawo własności nieruchomości, położonych w Markach przy ul. Szkolnej 9, ul. Dużej 1A, ul. Dużej 3 i ul. Okólnej 34. Na działkach wchodzących w skład tych nieruchomości znajdują się obiekty edukacyjne zarządzane przez MIM. W 2020 roku spółka pozyskała dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na budowę Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego – w formie dotacji w wysokości: 10 181 304 zł oraz w formie pożyczki w wysokości: 15 271 956 zł¹⁶⁵.

Dotychczasowy wakacyjny cykl wydarzeń „Na weekend zostaję z rodziną w Markach” w roku 2020 został zastąpiony nowym projektem o nazwie „Markowe niedziele przy Sportowej”. Był to wspólny projekt Urzędu Miasta Marki, jednostek miejskich oraz organizacji pozarządowych. Partnerami akcji byli: MCER, MOK, AP Marcovia, OSP Marki, Stowarzyszenie „Razem w przyszłość”, Fundacja Rozwoju „Kolor”, Fundacja „Sport to connect”, uczniowskie kluby sportowe: „Sanchin”, „Budzilek”, „Jedynka Marki”, „Same Judo”, „Box Garda”, „Akademia Pani Szafki”, kluby sportowe: „Acro Dance”, WWL Badminton Club, Gimnastyka Artystyczna Legion-Warszawa, Marcovia Piłka Ręczna oraz firmy: „AcroFamily”, „ASAT”, „LIONHEART”, „Zumba” Monika Żółtowska. Ponadto odbyła się jedna, niepełna edycja projektu sportowego dla mam - „Ruszamy mamy”. Projekt składał się z zajęć sportowych dla matek i równoległe prowadzonych zajęć ogólnorozwojowych dla ich dzieci w wieku 3-9 lat¹⁶⁶.

¹⁶⁵ Tamże

¹⁶⁶ Źródło: Urząd Miasta Marki

15. Kultura i ochrona zabytków

W obszarze szeroko pojętej kultury w roku 2020 działały cztery instytucje/podmioty samorządowe:

Biblioteka Publiczna Miasta Marki (www.biblioteka.marki.pl)

W zbiorach bibliotek znajduje się 74 tys. woluminów. Obok książki tradycyjnej czytelnicy mogą wypożyczać filmy (DVD) oraz audiobooki. W bibliotece działają również czytelnia i bezpłatna pracownia komputerowa, licząca cztery stanowiska. Jest to także miejsce spotkań z pisarzami, zajęć dla dzieci i wydarzeń kulturalnych. Siedziba główna, ul. Lisa Kuli 3 oraz filie: w budynku MCER, ul. Wspólna 42, budynku Zespołu Szkół nr 2, ul. Wczasowa 5 i przy ul. Wczasowej 5¹⁶⁷.

Marecki Ośrodek Kultury im. Tadeusza Łużyńskiego

Siedzibą powstałej w 1984 r instytucji jest zabytkowy, ponad stuletni budynek z piękną wieżyczką, mieszczący się w centrum miasta przy ul. Fabrycznej 2, róg ul. Piłsudskiego. Odbywają się tam przedstawienia teatralne, koncerty, wernisaże, zajęcia plastyczne, wydarzenia plenerowe – paleta projektów dedykowanych dzieciom, młodzieży i dorosłym jest bardzo szeroka¹⁶⁸.

Sala widowiskowa Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego

W kompleksie MCER (szkoła, sala sportowa, zespół boisk, basen, miasteczko ruchu drogowego), który rozpoczęło działania w grudniu 2019 r. znajduje się nowoczesna Sala widowiskowa. Tutaj odbywają się koncerty, pokazy, spektakle i występy kabaretów. Widownia pomieści 347 widzów, wprowadzone zostały udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami,

¹⁶⁷ Źródło: Urząd Miasta Marki

¹⁶⁸ Tamże

poruszających się na wózkach inwalidzkich. Przestrzeń wyposażona w zaawansowane techniczne urządzenia oświetleniowe oparte na technologii LED oraz urządzenia inteligentne z dźwiękiem przestrzennym oraz pełnym oświetleniem wszystkich planów gry, aktorów oraz dekoracji¹⁶⁹.

Centrum Aktywności Fabryczna 3 (CAF 3)

CAF 3 to miejsce spotkań dla mieszkańców i organizacji pozarządowych z całego miasta. Działa od 2018 r. Można tu obejrzeć seans filmowy, zorganizować warsztaty kulinarne czy spotkanie organizacyjne. Odbývają się m.in. zbiórki harcerskie, szkoła rodzenia, koncerty i wykłady. Jeśli ktoś się chce podzielić pasją i zainteresowaniami z innymi mieszkańcami, Fabryczna 3 jest idealnym adresem. W CAF 3 prowadzone są również zajęcia stałe dla rodzin z dziećmi oraz dorosłych finansowane przez Miasto Marki¹⁷⁰.

Działalność instytucji w 2020 r.

Rok 2020 był w działaniach lokalnych instytucji kultury specjalny. Pandemia COVID-19 z dnia na dzień zmieniła sposób upowszechniania i animacji kultury. Trzeba było odwołać wydarzenia, zawiesić wiele aktywności, zamknąć instytucje kultury. Sektor kultury został wyłączony równie drastycznie jak hotelarstwo, gastronomia czy transport. Przez pięć miesięcy z powodu ograniczeń wywołanych pandemią, czyli w okresie marzec-maj oraz w listopadzie i grudniu były prowadzone wyłącznie działania online¹⁷¹.

Marecki Ośrodek Kultury im. Tadeusza Łużyńskiego

MOK uruchomił trzy nowe platformy internetowe, w tym dwie związane z nowymi projektami. W ramach Wirtualnego MOK-u prowadzono bieżącą działalność repertuarową oraz zajęcia stałe online. Największą oglądalność miały grudniowe wydarzenia: „Mareckie

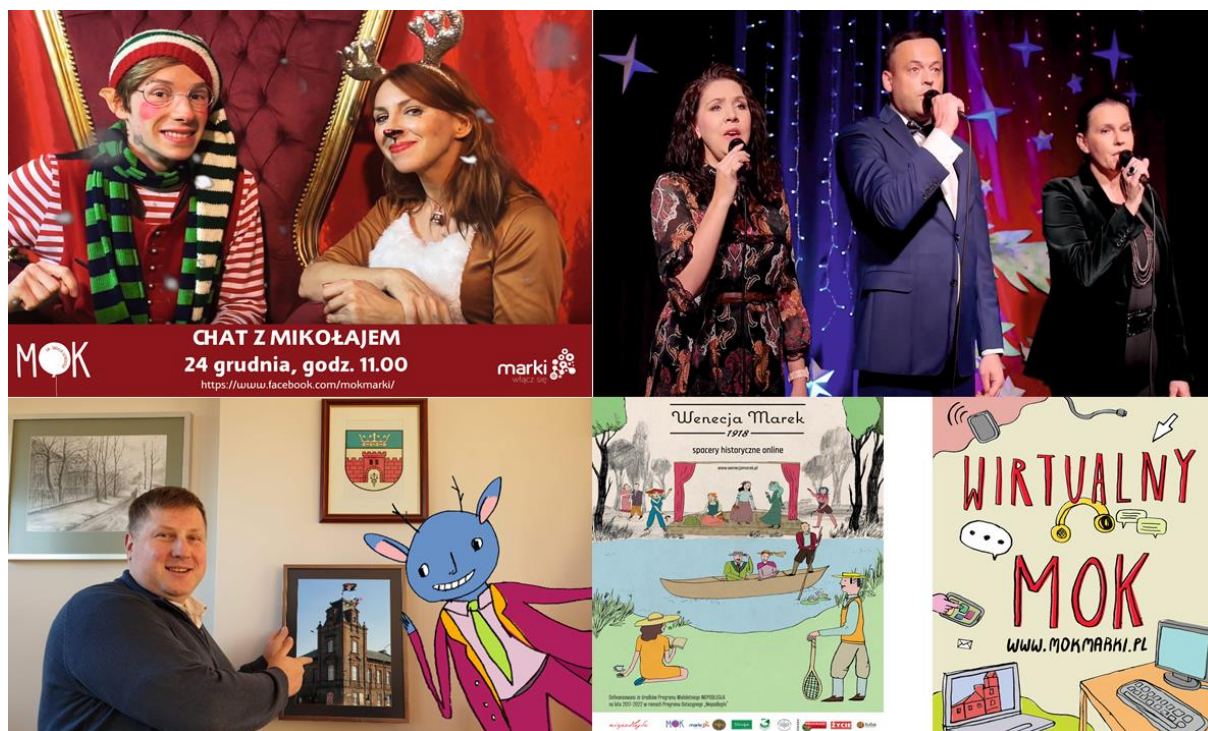
¹⁶⁹ Tamże

¹⁷⁰ Tamże

¹⁷¹ Tamże

Opowieści Wigilijne” (2 322 widzów) oraz „Chat z Mikołajem” (1 700). Strony odwiedziło 157 tys. osób, profil na Facebooku – prawie 200 tys., w tym 9 tys. osób wzięło udział w działaniach aktywnych, głównie w konkursach¹⁷².

Ilustracja 41. Wybrane wydarzenia kulturalne w Markach

Przygotowano specjalne kompleksowe projekty wirtualne:

- WIRTUALNY MOK. www.wirtualnymok.pl - były to pojedyncze i cykliczne wydarzenia, warsztaty, konkursy w wersji online.
- E-LABIRYNT MIASTA - to platforma internetowa, dedykowana edukacji kulturalnej w kontekście lokalnej sztuki i historii. Celem projektu było aktywne włączenie mieszkańców w różnym wieku w życie kulturalne miasta, wyzwolenie twórczego potencjału, zmniejszenie stresu i niepokoju związanego z pandemią przez aktywność twórczą i rozrywkę, a także umożliwienie poznania nowych faktów dotyczących

¹⁷² Tamże

historii, kultury i tożsamości Marek. W jej ramach funkcjonowała wirtualna galeria i muzeum miasta, gra mobilna i przeglądarkowa <https://psotnik.elabiryntmiasta.pl>, organizowano konkurs „Widok z okna”, oraz przeprowadzono eksperyment teatralny oraz warsztaty www.elabiryntmiasta.pl¹⁷³.

Kadra MOK wzięła udział w szkoleniach: Jak angażować dzieci za pośrednictwem sieci oraz Jak pracować, edukować i animować zdalnie. Dzięki czemu można było sprawnie przygotować część zajęć w formule zdalnej. Przygotowano między innymi cały cykl wydarzeń kulturalnych w wersji online, które cieszyły się znaczną popularnością.

Tabela 42. Wydarzenia kulturalne zorganizowane przez MOK w 2020 r¹⁷⁴.

nazwa wydarzenia	liczba widzów
PIKNIK HISTORYCZNY WENECJA MAREK 1918	412
ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI	864
ŚWIĄTECZNE MARZENIA – bajka online	439
SYLWIA część I TWARZE wideo – monodram Marii Borysewicz	691
MARECKIE OPOWIEŚCI WIGILIJNE	2322
CHAT Z MIKOŁAJEM - spotkanie z Mikołajem na żywo	319

Bardzo intensywnie prowadzone były wirtualne działania wystawiennicze. Odbyło się kilka wystaw i towarzyszących im wernisaży. Niektóre wydarzenia miały charakter wirtualnego spaceru lub gry.

Tabela 43. Działania wystawiennicze prowadzone przez MOK w 2020 r¹⁷⁵.

nazwa wydarzenia
TRWOGA Mikołaj Konstanty Ciurlionis Galeria Jednego Obrazu
MALARSTWO Mieczysław Misiurski
WIOSENNA NADZIEJA Tadeusz Łużyński
PORTRET PUPILA – wystawa pokonkursowa

¹⁷³ Tamże

¹⁷⁴ Tamże

¹⁷⁵ Tamże

SPÓŹNIONA WENECJA, Zdzisław Domolewski
ULUBIONE OBRAZY AGNIESZKI LUŻYŃSKIEJ - II część wystawy Tadeusza Łużyńskiego
WEWNĘTRZNE PODRÓŻE, Luiza Wojciechowska-Konopka
GALERIA ŚLUBNEGO PORTRETU, wystawa pokonkursowa
WIRTUALNA GALERIA, galeria animowanych obrazów
MUZEUM MAREK, wystawa przedmiotów i dokumentów archiwalnych
KURTYNA ČIURLIONISA prezentacja repliki kurtyny
POWSTANIE PARKU WENECJA - spacer historyczny online w ramach projektu Wenecja Marek 1918
WYDARZENIA ARTYSTYCZNE - spacer historyczny online w ramach projektu Wenecja Marek 1918
WSPOMNIENIA O WENECJI – URSZULA PASZKIEWICZ - spacer historyczny online w ramach projektu Wenecja Marek 1918
WSPOMNIENIA O WENECJI – DARIUSZ PIETRUCHA spacer historyczny online w ramach projektu Wenecja Marek 1918
QUEST – publikacja broszury questu historycznego do wydruku, realizowanego w ramach projektu WENECJI MAREK 1918

W najbardziej krytycznych miesiącach pandemii udało się przenieść do internetu znaczną część amatorskiego ruchu artystycznego.

Tabela 44. Amatorskie działania artystyczne prowadzone przez MOK w 2020 r¹⁷⁶.

Nazwa działania
KOLOROWE SOWY – warsztat plastyczny
CIUCHCIA, KURA, PTASZKI - łamigłówki i kolorowanki
NA WYSPACH BERGAMUTACH ilustracja do wiersza Jana Brzechwy
KWIATEK NA WZORZYSTYM TLE – zadanie plastyczne
KOPIA RYSUNKU LEONARDA DA VINCI - ćwiczenia rysunkowe
ŻEL ANTYBAKTERYJNY - tutorial
NOWE ŁAMIGŁÓWKI I KOLOROWANKI
SALONIK MODY OLI – zadanie plastyczne
ZAJĄCZEK ZE SKARPETEK – warsztat plastyczny
GIMNASTYKA DLA SENIORÓW, cz. I
SLIME – zadanie plastyczne
WIOSNA – TAK BLISKA, A TAK DALEKA

¹⁷⁶ Tamże

GIMNASTYKA DLA SENIORÓW, TAŃCZYMY – cz. II i III
MALUJEMY OBRAZ OLEJNY – część I: przygotowanie warsztatu
STROIK WIELKANOCNY DIY - tutorial
KOLOROWANKA Z PSOTNIKIEM
WESOŁA STONOGA, KROWA i PORTRET EDKA - warsztaty plastyczne
DEKORACJA WIELKANOCNA -tutorial
GIMNASTYKA DLA SENIORÓW, cz. IV
MIASTO - kolorowanka
JAK WYCZAROWAĆ DONICZKĘ Z BUTELKI? – warsztat plastyczny
UKRYTE HASŁO – łamigłówka dla dzieci
JAK ZROBIĆ KOLOROWE JAJKO – warsztat plastyczny
SZKICOWANIE KURY - warsztaty malarskie
PERSPEKTYWA - warsztaty malarskie
MALUJEMY KWIATY - warsztat plastyczny
SPECJALNY ZESTAW ĆWICZEŃ DLA SENIORÓW
KWOKA, LABIRYNT, LODY MALINOWE I TORT CZEKOLADOWY - łamigłówki
ČIURLIONIS ZNANY I NIEZNANY (PASTEL SUCHY) warsztat w ramach projektu KURTYNA ČIURLIONISA
WIELKI FORMAT: WYZWANIE CZY PROBLEM? (JAK PRZENIEŚĆ SZKIC) warsztat w ramach projektu KURTYNA ČIURLIONISA
ULICAMI MIASTA – uruchomienie gry przeglądarkowej w ramach projektu e-LABIRYNT MIASTA
KURTYNA ČIURLIONISA – wirtualne zwiedzanie wystawy z kuratorem - warsztaty 10 grup po 20 os.
MONA LISA Z WĄSAMI I WENUS W SUKIENCE – warsztaty Beaty Marcinkowskiej artystki plastyk o psikusach w sztuce, zrealizowany w ramach projektu e-LABIRYNT MIASTA
POURING AKRYLOWY – warsztat plastyczny Antoniny Van Dessel, zrealizowany w ramach projektu e-LABIRYNT MIASTA
SAMOLOT – bardzo małe warsztaty - warsztaty plastyczne dla najmłodszych
ZŁAP MNIE – bardzo małe warsztaty - warsztaty plastyczne dla najmłodszych
EKO WIANKI - świąteczne warsztaty
CHOINKA 3D - świąteczne warsztaty
BOMBKI Z ZIMOWYM PEJZAŻEM - świąteczne warsztaty
MIKOŁAJ i MIKOŁAJEK – bardzo małe warsztaty - warsztaty plastyczne dla najmłodszych

Istotną rolę w utrzymaniu aktywności kulturalnej mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży oraz seniorów odegrały różnego typu konkursy, które odbyły się w 2020 r.

Tabela 45. Konkursy zorganizowane przez MOK w 2020 r¹⁷⁷.

nazwa konkursu
co robisz podczas akcji #zostajewdomu – konkurs na fb
TRWOGA 2020 – konkurs malarski
PORTRET PUPILA – konkurs fotograficzny
RODZINNY FESTIWAL PIOSENKI POZYTYWNEJ
co dobrego ugotowałeś podczas akcji #zostajewdomu – konkurs na fb
PSOTNIK ZGUBIŁ SIĘ W MARKACH –konkurs na temat Marek
ŚWIĄTECZNE DEKORACJE – konkurs plastyczny ma fb
KARTKI ŚWIĄTECZNE – konkurs plastyczny na fb
GALERIA ŚLUBNEGO PORTRETU - ogłoszenie konkursu fotografii
ŚLEDZTWO MARKA MARECKIEGO - konkurs dla dorosłych na temat Marek
DYZIO MARZYCIEL - ogłoszenie konkursu recytatorskiego dla przedszkolaków
JAN PAWEŁ II OCZAMI DZIECI I MŁODZIEŻY – ogłoszenie konkursu literacko-plastycznego
WIDOK Z OKNA – ogłoszenie konkursu fotograficznego zrealizowanego w ramach projektu e-LABIRYNT MIASTA
ZDJĘCIE Z WAKACJI – konkurs fotograficzny na fb

Pojawiły się też nowe propozycje działań ukierunkowanych na budowanie więzi społecznych, budujących bliskie relacje społeczne w czasach dystansu fizycznego. Do tego typu przedsięwzięć zaliczyć można między innymi działania przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 46. Pozostałe działania MOK w 2020 r¹⁷⁸.

nazwa działania
#senior w domu – gotowe zajęcia online
#senior w domu - gotowe zajęcia online! nowe odcinki
KWIATY WYOBRAŹNI, film o Zalipiu, małopolskiej wiosce
PISZMY DZIENNIKI, Kinga Jakubowska
TELEFON - LINIA WSPARCIA, Kinga Jakubowska

¹⁷⁷ Tamże

¹⁷⁸ Tamże

W styczniu i lutym oraz w okresie od maja do października prowadzono działania stacjonarne: zajęcia w ramach stałych sekcji i zespołów, warsztaty artystyczne, spotkania, wystawy, koncerty, spektakle. W wydarzeniach, warsztatach i spotkaniach wzięło udział 2 980 osób, w zajęciach stałych 513 osób tygodniowo, w akcji Zima w Mieście 40 dzieci¹⁷⁹.

Zmianę w formule uczestnictwa w pandemicznym 2020 r. ukazuje tabela, w której widoczny jest ogromny wzrost aktywności kulturalnej poprzez internet. Pokazuje to z jednej strony, że MOK - zamykając budynek - otworzył się na społeczność poprzez formy zdalne. Z drugiej pokazuje, że część tej nowej aktywności i komunikacji z mieszkańcami warto utrzymać także w czasach pocovidowych. Zestawienia liczbowe wydarzeń wskazują, że co prawda nastąpiło przesunięcie aktywności do internetu, ale liczba wydarzeń – propozycji dla mieszkańców - została utrzymana¹⁸⁰.

Tabela 47. Odbiorcy działań kulturalnych MOK w latach 2019-2020¹⁸¹

ROK	Uczestnicy i odbiorcy stacjonarni	Facebook - interakcje	Strony internetowe - użytkownicy
2019	10 549	3856	13 517
2020	3 533	9082	19 437

Tabela 48. Działania kulturalne MOK w liczbach latach 2019-2020¹⁸²

ROK	SPEKTAKLE	KONCERTY	WYSTAWY	WYCIEZKI SPACERY	WARSZTATY	SPOTKANIA	KONKURSY	INNE	RAZEM
2019	20	20	6	7	41	34	7	12	147
2020	9	17	16	10	82	19	15	6	174
W TYM									
2020 - STACJONARNE	6	10	5	5	31	15	3	4	79
2020 - ONLINE	3	7	11	5	51	4	12	2	95

¹⁷⁹ Tamże

¹⁸⁰ Tamże

¹⁸¹ Tamże

¹⁸² Tamże

Sala widowiskowa Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego

Lokalne instytucje kultury dobrze sobie poraziły ograniczeniami spowodowanymi pandemią. Najdotkliwiej ograniczenia dotknęły dopiero startującą z działaniami salę widowiskową, która de facto – z powodów restrykcji dotyczących wydarzeń masowych w zamkniętych pomieszczeniach – nie mogła w 2020 r. w pełni wykorzystać swych przestrzeni i wyposażenia. Mimo to, jak już informowaliśmy w jednym z poprzednich rozdziałów, imprezy kulturalne odbywały się również w Mareckim Centrum Edukacyjno–Rekreacyjnym, administrowanym przez Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o. W 2020 r. zorganizowano następujące wydarzenia: finał WOŚP, spektakl „Szalone nożyczki”, „Swingująca Zima” - koncert mareckich samorządowców, spektakl „Przychodzi baba do lekarza”, musical „Kosmos”, Teatr Katarynka dla dzieci, koncert Anity Lipnickiej, Kino na Walentynki, Mała Italia i występ Niny Jaminy, występ Kabaretu Jurki, spektakl „Trzy Siostry... czyli pożegnanie z sadem”, Noworoczny turniej halowy o Puchar Burmistrza, Ferie Zima w MCER, koncert „dla Pań... i riposta”, koncert „Michał Bajor Kolor Cafe”, koncert Sławka Uniatowskiego, Konwent Kobiet Szminka, lekcje w kinie, spektakl taneczny „Marzyciel” Stefano Terrazzino, letnie kino w MCER, Lato w mieście półkolonie, koncert grupy Stare Dobre Małżeństwo, konferencja Prezesa NFOŚiGW z udziałem Ministra Klimatu i Środowiska Michała Kurtyki – ogłoszenie Ogólnopolskiego Konkursu ekologicznego "Szkoła z klimatem”, koncert Kabaretu Hrabi, spektakl „Cudowna Terapia”, występ Kabaretu Ani Mru Mru, spektakl Come Una Donna Stefano Tarrazzino¹⁸³.

Biblioteka Publiczna

Z księgozbioru Biblioteki Publicznej Miasta Marki w 2020 roku skorzystało 4 356 czytelników, którzy dokonali 64 600 wypożyczeń, w tym: 63 478 książek oraz 1 122 zbiorów specjalnych. Liczba odwiedzin w trzech placówkach bibliotecznych wyniosła 27 818¹⁸⁴.

¹⁸³ Źródło: Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o.

¹⁸⁴ Źródło: Urząd Miasta Marki

Czytelnicy biblioteki intensywnie korzystali z dostępu do platformy e-booków i audiobooków LEGIMI. W związku z utrudnieniami w okresie pandemii w porozumieniu z przedstawicielem platformy zmieniono zasady wydawania kodów dostępu. W 2020 roku możliwe było uzyskanie kodu przez telefon lub internet. Wydane zostały 1 032 kody dostępu do LEGIMI. Dokonano 7 811 wypożyczeń w tym: e-booków 6 502 i audiobooków 1 309¹⁸⁵.

Pandemiczny rok 2020 w znacznym stopniu ograniczył działania w zakresie promocji biblioteki i czytelnictwa. Biblioteka Publiczna Miasta Marki zamknięta była dla czytelników 88 dni roboczych. Organizacja bieżącej obsługi czytelników zmieniła się w związku z obostrzeniami sanitarnymi, które wymusiły brak wolnego dostępu do półek, wydzielenie tzw. czystej i brudnej drogi książki, kwarantannę książek zwracanych przez czytelników (3-5 dni), rezygnację z organizacji spotkań autorskich, lekcji bibliotecznych, spotkań teatralnych dla dzieci itp. Czytelnicy korzystali ze zdalnej rezerwacji materiałów bibliotecznych, zdalnego przedłużania terminów zwrotów, zdalnego dokonywania rezerwacji i zamówień, elektronicznego (e-mail, sms) powiadamiania o terminach zwrotu materiałów bibliotecznych. Udostępniano również książki i czasopisma naukowe z cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej ACADEMICA (ponad 2,2 mln dokumentów)¹⁸⁶.

Tabela 49. Działania popularyzatorskie biblioteki w okresie od stycznia do marca 2020 r¹⁸⁷.

formy popularyzacji książki i czytelnictwa	liczba uczestników
Lekcje biblioteczne dla dzieci (3 placówki)	244
Spotkania teatralne dla dzieci	65
Warsztaty literacko-plastyczne+ Gralnia (Filia w Strudze)	55
Spotkania autorskie (Dorota Zawadzka „Superniania” i Tomasz Sekielski)	95
Dyskusyjny Klub Książki	30

Po wprowadzeniu restrykcji polegających na zakazie prowadzenia aktywności w zakresie spotkań w bibliotece przeniesiono promocję biblioteki i czytelnictwa do internetu (Facebook i strona internetowa).

¹⁸⁵ Tamże

¹⁸⁶ Tamże

¹⁸⁷ Tamże

Tabela 50. Działania realizowane po wprowadzeniu obostrzeń w związku z pandemią COVID-19¹⁸⁸

LP.	tematy i formy pracy	liczba odbiorców	aktywność
1	Interaktywny plakat „Dzień bibliotekarza i bibliotek”	379	69
2	Zasmakuj w bibliotece - nowości	440	23
3	Quiz „Autorzy i ich książki”	465	87
4	Quiz „Harry Potter”	186	20
5	Literackie puzzle dla dzieci	139	10
6	Zgadywanka „Ukryte tytuły książek”	389	72
7	„Zagadki o owadach” krzyżówka	148	7
8	Wiersz „Lokomotywa” - krzyżówka	173	7
9	Ukryte tytuły książek –emotikony krzyżówka	390	131
10	Znajdź różnicę na zdjęciach	338	165
11	Ukryte tytuły książek –emotikony krzyżówka	359	91
12	„Balladyna” - Quiz	124	10
13	„A w bibliotece...” – znajdź różnice na zdjęciach	333	139
14	Nowości książkowe - film	347	19
15	„Wielcy pisarze i ich dzieła” – dopasowanie tytułów do autorów	208	25
16	„TO, co ukryte” – tytuły książek w tekście	800	123
17	Znajdź tytuły książek - emotikony	571	191

Biblioteka realizowała trzy długofalowe programy/działania:

- „Mała Książka-Wielki Człowiek” – projekt Instytutu Książki, który jest pomysłodawcą i organizatorem projektu. Biblioteka Publiczna Miasta Marki przystąpiła do kampanii społecznej jako partner. W roku 2020 rozdano w ramach kampanii społecznej „Mała Książka- Wielki Człowiek” 147 Wyprawek, w tym 116 czytelnikom zapisanym po ogłoszeniu udziału w projekcie i 72 dyplomy dla dzieci, które zbierały 10 „delfinków” na karcie małego czytelnika(tzn. co najmniej 10 razy odwiedziły bibliotekę i wypożyczyły co najmniej 10 książek).
- Kontynuowano działalność „Dyskusyjnego Klubu Książki” (3 spotkania w 2020 r.).
- „Sieć na kulturę w podregionie warszawskim wschodnim” - projekt realizowany przez Fundację Wspierania Zrównoważonego Rozwoju. Głównym celem jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji cyfrowych pracowników samorządowych instytucji kultury, rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży w wieku 10-18 lat poprzez

¹⁸⁸ Tamże

prorowadzenie atrakcyjnych i perspektywicznych zajęć, wyposażenie placówek w sprzęt niezbędny do organizacji zajęć. Biblioteka delegowała do realizacji projektu dwóch pracowników, którzy biorą udział w szkoleniach przygotowujących do prowadzenia zajęć dla dzieci i młodzieży, które mają uświadomić korzyści płynące z wykorzystywania technologii w różnych sferach życia i umożliwić nabycie kompetencji obsługi i wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnej i narzędzi internetowych¹⁸⁹.

Centrum Aktywności Fabryczna 3 (CAF 3)

Ważnym odkryciem czasu pandemii, o którym trzeba pamiętać, jest rosnąca rola przestrzeni wspólnych, sąsiedzkich oraz na przykład parków i skwerów. Kryzys sprzyjał działaniom prowadzonym na poziomie mikrospołeczności. Przeformułowanie ram działania i wyjście „w teren” stało się ważnym elementem integracji społecznej poprzez kulturę. Działania CAF 3 wpisywały się w ten trend kulturowy. Organizowano więc szereg mikrodziałań w oparciu o media społecznościowe – zwłaszcza Facebook¹⁹⁰.

Ochrona zabytków

W raportowanym okresie kontynuowano realizację „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami”, przyjętego uchwałą Rady Miasta Marki nr XLV/362/2017 z 24 maja 2017 roku.

W 2020 roku w ramach ochrony zabytków ruchomych przygotowywano dokument pn. „Projekt konserwatorski, Dokumentacja z badań konserwatorskich i Program prac konserwatorskich parowozu kolei wąskotorowej Px48-1778 nr fabryczny 3063 z tendrem Ptx48-1778”, który jest niezbędny do przeprowadzenia prac konserwatorskich przy parowozie kolei wąskotorowej Px48-1778 nr fabryczny 3063 z tendrem Ptx48-1778. Zawiera on między innymi stan zachowania i przyczyny zniszczeń, badania laboratoryjne pobranych próbek

¹⁸⁹ Tamże

¹⁹⁰ Tamże

z obiektu, wnioski z badań, cel konserwacji i założenia konserwacji parowozu wraz z tendrem oraz szczegółowy program prac konserwatorskich ze wskazaniem czynności, metod, materiałów i technik¹⁹¹.

Wybrane wskaźniki

Poniżej prezentujemy dane na temat oferty oraz korzystania z usług kulturalnych w ujęciu porównawczym. Dane za rok 2020 nie były dostępne w okresie opracowywania raportu.

Tabela 51. Wybrane wskaźniki dot. usług bibliotecznych w roku 2019¹⁹²

Jednostka terytorialna	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
POLSKA	4 324	3 309,8	156	17,2
MAZOWIECKIE	5 160	3 257,4	175	15,5
Powiat wołomiński	6 392	2 342,0	133	16,5
Kobyłka	24 414	1 557,8	173	23,9
Marki	11 820	2 064,1	143	15,0
Zielonka	4 390	3 848,3	110	20,4
Wołomin	10 377	2 368,1	188	12,5
Wołomin – miasto	12 352	2 874,5	249	12,6
Wołomin - obszar wiejski	7 414	1 102,6	36	10,6

Wyraźnie widać, że – w ujęciu statystycznym – mieszkańcy Marek mają relatywnie niższy dostęp do usług bibliotecznych na tle kraju, regionu, powiatu oraz większości sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego (z wyjątkiem Kobyłki). Księgozbiór miejscowej biblioteki w przeliczeniu na populację jest mniej rozbudowany w porównaniu do ww. jednostek, natomiast poziom czytelnictwa jest nieco wyższy niż w powiecie wołomińskim, natomiast niższy w porównaniu do danych dla województwa mazowieckiego i całej Polski.

¹⁹¹ Tamże

¹⁹² Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 52. Wybrane wskaźniki dot. usług kulturalnych w roku 2019¹⁹³

Jednostka terytorialna	koła, kluby, sekcje	członkowie kół, klubów, sekcji	członkowie grup artystycznych - w tym dzieci i młodzież szkolna
POLSKA	27 389	575 480	261 329
MAZOWIECKIE	3 790	90 108	43 730
Powiat wołomiński	244	6 718	3 975
Kobyłka	43	1 155	895
Marki	18	444	344
Zielonka	18	554	293
Wołomin	39	1 422	566

Powyższe dane potwierdzają, że mieszkańcy Marek są przeciętnie aktywni w sferze kultury. Świadczy o tym relatywnie wysoka liczba kół, klubów i sekcji kulturalnych, a także ich członków, jak również osób z różnych grup wiekowych, działających w ramach lokalnych grup artystycznych.

16. Promocja gminy

Rok 2020 nie obfitował w działania promujące gminę w skali ogólnopolskiej, choć z pewnością można przywołać przykłady tego rodzaju wydarzeń. „Szkoła z klimatem” – tak brzmiała nazwa ogólnopolskiego konkursu ekologicznego przygotowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dedykowanego uczniom szkół ponadpodstawowych. Jego inauguracja odbyła się na terenie Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego między innymi z udziałem Michała Kurtyki, ministra klimatu oraz Artura Lorkowskiego, wiceprezesa NFOŚiGW. Wybór Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego na miejsce inauguracji konkursu nie był przypadkowy. Obiekt ten stawiany jest za wzór dla innych samorządów ze względu na zastosowane rozwiązania proekologicznych¹⁹⁴.

¹⁹³ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

¹⁹⁴ Tamże

Ilustracja 53. Inauguracja konkursu „Szkoła z klimatem” w MCER¹⁹⁵

W roku 2020 budynek MCER został również nagrodzony w konkursie „Budowa roku 2019” organizowanym corocznie przez Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa przy współudziale Ministerstwa Budownictwa oraz Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego jako najbardziej zaawansowany budynek użyteczności publicznej w Polsce. Jego celem jest wyłonienie obiektów budowlanych, na których osiągnięto wyróżniające się wyniki realizacyjne. Gmina była również wyróżniana w rankingach, konkursach i publikacjach.

„Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku”

W marcu 2020 r. spółka Mareckie Inwestycje Miejskie (MIM) otrzymała nominację do finału konkursu „Modernizacja Roku & Budowa XXI Wieku”. Dotyczył on flagowej inwestycji, jaką była budowa Mareckiego Centrum Edukacyjno-Rekreacyjnego. W konkursie, na który wpłynęło około 460 zgłoszeń, inwestorzy, projektanci oraz wykonawcy nagradzani są za jakość zrealizowanych przedsięwzięć. We wrześniu 2020 r. MIM zostały wyróżnione w kategorii „Nowy Obiekt” za ultranowoczesne rozwiązania i technologie użytkowe i ekologiczne¹⁹⁶.

¹⁹⁵ Tamże

¹⁹⁶ Tamże

Liderzy inwestycji – ranking czasopisma Wspólnota

W rankingu zestawione zostały inwestycje z lat 2017-2019 w przeliczeniu na głowę mieszkańca Marki są klasyfikowane w kategorii „Miasta inne” (w domyśle – mniejsze). Miasto z wynikiem 1 128,71 zł per capita znalazło się na 141. miejscu wśród ponad 600 uczestników rankingu. W porównaniu z poprzednią edycją rankingu (2016-2018) inwestycje przeliczane na głowę mieszkańca wzrosły o ponad 128 zł¹⁹⁷.

Bogactwo samorządów – ranking czasopisma Wspólnota

W niniejszym rankingu wzięto pod uwagę dochody samorządów za 2019 r. Podobnie jak w przypadku inwestycji nasze miasto było klasyfikowane w kategorii „Miasta inne”. Marki znalazły się na 71 pozycji. Dochód samorządu w przeliczeniu na głowę mieszkańca wyniósł 4106,15 zł. W porównaniu z poprzednią edycją badania zwiększył się o prawie 285 zł¹⁹⁸.

Marki: kompleks pod zielonym dachem – artykuł w czasopiśmie samorządowym Wspólnota

W styczniu 2020 r. znane pismo samorządowe pochyliło się nad tematem naszej największej inwestycji edukacyjno-rekreacyjnej. W kompleksowym reportażu przedstawiło ideę budowy, sposób realizacji i finansowania, a także zalety ekologiczne MCER. Link do artykułu <https://wspolnota.org.pl/news/marki-kompleks-pod-zielonym-dachem>¹⁹⁹

Nieuczciwi się nie ukryją, a my mniej dołożymy – wywiad dla dziennika „Rzeczpospolita”

Opiniotwórczy dziennik przeprowadził w lipcu 2020 r. rozmowę z burmistrzem Jackiem Orychem na temat zmian w sposobie naliczania opłaty za odpady – przejścia na system związany ze zużyciem wody. Link do artykułu <https://regiony.rp.pl/z-regionu/28504-burmistrz-marek-nieuczciwi-sie-nie-ukryja-a-my-mniej-dolozymy>²⁰⁰

¹⁹⁷ Tamże

¹⁹⁸ Tamże

¹⁹⁹ Tamże

²⁰⁰ Tamże

Medal Otwartego Serca

Wyróżnienie to otrzymał w 2020 r. Wodociąg Marecki. Miejska spółka otrzymała okolicznościowy medal od Fundacji Otwarte Serce. To nagroda za dotychczasową kooperację miejskiego przedsiębiorstwa z organizacją pozarządową, działającą na terenie naszego miasta i wspierającą jego mieszkańców m.in. w zakresie powrotu na rynek pracy²⁰¹.

17. Aktywność i partycypacja społeczna

Pojęcie partycypacji, w potocznym rozumieniu, oznacza aktywność społeczną mieszkańców oraz ich angażowanie się w podejmowanie decyzji, które dotyczą spraw lokalnych. Istnieją różne rodzaje partycypacji. Jedna z nich odnosi się do aktywności społecznej (kulturalnej, sportowej i innej) współpracy jaką podejmują różne grupy mieszkańców (np. lokalne grupy obywatelskie, organizacje pozarządowe, wolontariusze, liderzy lokalni) w celu osiągnięcia wspólnych zamierzeń. Drugi typ aktywności ukierunkowany jest na budowanie relacji pomiędzy władzą a obywatelami i polega na angażowaniu jednostek w działania, których autorami są instytucje władzy publicznej oraz organizacje sektora publicznego.

W Markach najważniejszymi instrumentami wspierania partycypacji społecznej są:

- „Program współpracy Gminy Miasto Marki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”,
- Budżet Obywatelski,
- Marecka Rada Seniorów,
- Marecka Karta Mieszkańca.

²⁰¹ Tamże

Program współpracy Gminy Miasto Marki z organizacjami pozarządowymi

W roku 2020 było realizowane jedno zadanie wieloletnie, na które burmistrz ogłosił otwarty konkurs ofert jeszcze w roku 2018 r. Był to program na lata 2019-2021, który dotyczył wsparcia w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez prowadzenie Centrum Integracji Społecznej²⁰².

W 2020 r. realizowano również dwa zadania na podstawie ofert wybranych w konkursie z 2019 r. Oba dotyczyły przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Jeden polegał na prowadzeniu Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, a drugi - placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej dla dzieci i młodzieży²⁰³.

W 2020 r. ogłoszony został kolejny konkurs na prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży. Rozstrzygnięto go 10 marca 2020 r., a już 2 dni później ogłoszono wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego i zawieszenie zajęć w placówkach opiekuńczych i oświatowych²⁰⁴.

Konkursy na zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i z zakresu rozwoju sportu rozstrzygnięto 25.02.2020 i 13.03.2020. Niestety zanim organizacje wprowadziły niezbędne poprawki w dokumentacji, zawieszono wszystkie zajęcia i aktywności. Umowy na realizację podjętych działań zostały zawarte dopiero na przełomie maja i czerwca. Jednocześnie cały czas mieszkańcy mogli skorzystać ze szkoleń on-line, uczestniczyć w różnego rodzaju programach pomocowych, mieli możliwość promowania się na stronach internetowych miasta. Pełnomocnik burmistrza starał się cały czas utrzymywać kontakt z organizacjami pozarządowymi monitorując ich potrzeby i możliwości działania²⁰⁵.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną nie przeprowadzono konkursu ofert na realizację programów z zakresu upowszechniania kultury. Odbył się natomiast konkurs na

²⁰² Tamże

²⁰³ Tamże

²⁰⁴ Tamże

²⁰⁵ Tamże

zadanie finansowane z Funduszu Sprawiedliwości, dotyczące wspierania osób z niepełnosprawnościami pn. „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”²⁰⁶.

Pod koniec roku dwie organizacje złożyły wnioski w ramach procedury pozakonkursowej. Pierwszy z nich obejmował organizację interaktywnego spotkania świątecznego dla dzieci z uboższych rodzin „Interaktywne Miasteczko Mikołaja”, natomiast drugi - wydanie i dystrybucję informatora dla mareckich seniorów²⁰⁷.

Lokalne organizacje pozarządowe bardzo aktywnie włączyły się w niesienie pomocy dla mieszkańców. Pomagały w szyciu i dystrybucji maseczek, dotarciu z posiłkami i paczkami w ramach pomocy świadczonej przez OPS w Markach, odkażaniu miejsc publicznych, czy nieodpłatnym prowadzeniu zajęć on-line²⁰⁸.

Mimo ww. problemów organizacje pozarządowe otrzymały znaczące wsparcie na swoje działania w roku 2020. Wydatkowano kwotę 1 111 932,75 zł, blisko dwukrotnie wyższą niż w poprzednich latach (środki te były przeznaczone również na realizację zadań z 2018 i 2019 r.)²⁰⁹.

Tabela 54. Realizacja Programu współpracy Gminy Miasto Marki z organizacjami pozarządowymi²¹⁰

Lp.	Nazwa wskaźnika	2018	2019	2020
1	Liczba wszystkich wniosków	41	45	37
2	Kwota udzielonych dotacji	596505,26 zł	642434,50 zł	1 111 932,75 zł
3	Liczba organizacji ubiegających się o dotację	24	31	27

Środki w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2020 r. przeznaczono na realizację następujących zadań publicznych.

²⁰⁶ Tamże

²⁰⁷ Tamże

²⁰⁸ Tamże

²⁰⁹ Tamże

²¹⁰ Tamże

Tabela 55. Zadania zrealizowane w ramach „Programu współpracy Gminy Miasto Marki z organizacjami pozarządowymi”²¹¹

L.p.	nazwa oferenta	nazwa zadania	kwota przyznanej dotacji na podstawie zarządzeń	kwota dotacji zgodnie z umową
Razem:			1 128 625,25	1 111 932,75
1	Fundacja Otwarte Serce	Prowadzenie w latach 2019-2021 programu integracji społecznej i zawodowej dla mieszkańców Gminy Miasto Marki w Centrum Integracji Społecznej	157 860	157 860
2	Fundacja Otwarte Serce	Młodzieżowy Klub Socjoterapeutyczny „Otwarte serce”	190 000	190 000
3	Stowarzyszenie Q Rozwojowi	Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla mieszkańców Miasta Marki	137 560	137 560
4	Towarzystwo Powściągliwość i Praca	Ogólnopolskie Michalickie Warsztaty Liturgiczno-Muzyczne pod nazwą „Narodził się Jezus Chrystus Bóg i Pan”	4 000	4 000
5	UKS Sanchin	Bezpłatny kurs samoobrony dla kobiet „Bezpieczna kobieta” wraz z zajęciami edukacyjnymi dla dzieci uczestniczek kursu i zajęciami z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej	12 000	11 000
6	Uczniowski Klub Sportowy Sanchin	Bezpłatne zajęcia dla maluchów z elementami karate, integracji sensorycznej i logopedii	7 500	0
7	Fundacja Rozwoju Kolor	Aktywne Marki-warsztaty jogi wraz z zajęciami fizycznymi	12 000	10 000
8	UKS Akademia Pani Szafki	Kobiety na parkiety. Bezpłatne zajęcia ruchowe dla mieszkanki i mieszkańców Marek 45 +	7 000	7 000
9	UKS „Polska Grupa Krav Maga”	Bezpieczne Marki - nauka skutecznej samoobrony	11 500	11 500
10	Fundacja C. Trybańskiego Sport to Connect	Mareckie spotkania z koszykówką	20 000	20 000
11	Stowarzyszenie Razem w przyszłość	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej dla dzieci i młodzieży, będących mieszkańcami Marek z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	130 000	130 000
12	UKS Sanchin	Prowadzenie zajęć rekreacji ruchowej i samoobrony (Goju Ryu Karate Do) w roku 2020	19 500	19 500
13	UKS SAME JUDO	Szkolenie i współzawodnictwo sportowe oraz zajęcia rekreacyjne dla dzieci i młodzieży w judo w Markach	25 500	25 500
14	KS Markowi Biegacze	Sportowo i zdrowo 4	5 000	4 707

²¹¹ Tamże

15	UKS Struga	Zagospodarowanie czasu wolnego, poprawa kondycji fizycznej i umysłowej poprzez organizowanie zajęć warsztatowo-szachowych, organizację imprez sportowych, szkolenie zawodników, przygotowanie do współzawodnictwa dzieci i młodzieży w 2020 r.	18 000	18 000
16	UKS Salto Marki	szkolenie sportowe z gimnastyki i akrobatyki sportowej w 2020 roku	9 000	9 000
17	Fundacja C. Trybańskiego Sport to Connect	Trybański Basketball Academy	9 000	7 000
18	UKS Box Garda	Zajęcia ogólnorozwojowe z podstawami boksu dla dzieci i młodzieży	8 000	8 000
19	KS Akademia Sportu Marki	Upowszechnianie wśród dzieci aktywnego stylu życia i wypoczynku w tym propagowanie rozwoju piłki nożnej i innych dziedzin sportów ruchowych na terenie miasta Marki	12 000	10 500
20	UKS Jedyńka Marki	Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie gier zespołowych	13 000	12 600
21	UKS Trójka	Prowadzenie zajęć sportowych z lekkiej atletyki, turystyki rowerowej oraz organizacja zawodów sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Marki	4 000	4 000
22	UKS Marki	Program sportowy dla dzieci i dorosłych z terenu miasta Marki	8 000	6 000
23	KS Acro Dance	Szkolenie sportowe oraz rozwój tańca sportowego na terenie Gminy Miasto Marki	20 000	20 000
24	MKS Sparta	Marecki Klub Sportowy Sparta w rundzie wiosennej 2020	3 000	3 000
25	UKS „Polska Grupa Krav Maga”	Szkolenie z zakresu samoobrony w systemie Polska Grupa Krav Maga	3 000	3 000
26	WWL Badminton Club	Udział zawodników WWL Badminton Club w zawodach międzynarodowych, mistrzowskich, ogólnopolskich	3 000	3 000
27	Fundacja Otwarte Serce	Realizacja zajęć socjoterapeutycznych i arteterapeutycznych dla młodzieży w wieku 12-19 lat, osób będących mieszkańcami Marek z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	68 580	68 580
28	Fundacja „Nasza Bajka”	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – 2020	195 824,25	195 824,25
29	Fundacja A.R.T.	Interaktywne Miasteczko Mikołaja	8 000	8 000
20	Fundacja Zielone Pojęcie	Informator dla mareckich seniorów	6 801	6 801

Marecki Budżet Obywatelski

Na sesji 26 lutego 2020 r. Rada Miasta przyjęła uchwałę nr XIX/255/2020 w sprawie określenia istotnych informacji niezbędnych do przeprowadzenia w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego (MBO) na 2021 rok konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Marki. Uchwałą przyjęto kwoty przeznaczone na realizację zadań oraz harmonogram przeprowadzenia procedury MBO. Z uwagi na nadzwyczajną sytuację spowodowaną rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 uznano, że są to okoliczności uniemożliwiające przeprowadzenie MBO w 2020 roku w sposób bezpieczny oraz zgodny z zasadami określonymi w regulaminie. Na sesji 27 maja 2020 r. Rada Miasta Marki zdecydowała o uchyleniu uchwały XIX/255/2020. Tym samym zapadła decyzja o rezygnacji z przeprowadzenia MBO w 2020 r. Rozwiązaniu uległ także Zespół ds. MBO²¹².

Mimo tej nadzwyczajnej sytuacji niektóre działania były kontynuowane. W 2020 roku zakończono prace nad stroną dedykowaną Mareckiemu Budżetowi Obywatelskiemu. Na stronie www.zdecyduj.marki.pl można znaleźć regulamin, informacje o bieżącym etapie procedury MBO, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania (w przystępnej formie), a także omówienie szczegółowych kwestii, związanych z procedurą MBO. Są tam wymienione wszystkie dotychczasowe inwestycje, jakie w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego zostały zrealizowane.

W 2020 r. realizowano inwestycje w ramach projektów z poprzednich edycji MBO:

- Zamontowano między innymi 25 tzw. „psich stacji”, ułatwiających właścicielom czworonogów sprzątanie po swoich podopiecznych w czasie spacerów oraz 44 kosze na odpady. Kosze na odpady i „psie stacje” zamontowane m.in. przy ulicy Bandurskiego, Okólnej, Grunwaldzkiej, Pomnikowej, Lisa Kuli, Szkolnej, Ząbkowskiej, Słonecznej, Żeromskiego, Pałacowej, Dużej - przede wszystkim w rejonie przystanków

²¹² Tamże

autobusowych, budynków użyteczności publicznej, budynków edukacyjnych oraz przy skrzyżowaniach ulic.

- Nasadzono krzewy wzdłuż ul. Małachowskiego - była to część zwycięskiego projektu, który przewidywał posadzenie ponad 1,4 tys. sztuk krzewów. Były to gatunki dopasowane do warunków miejskich (sosna kosodrzewina, tawuła japońska, berberys Thunbergii), a nasadzenia zrealizowano na pasach nieurządzonej dotychczas zieleni²¹³.

Marecka Rada Seniorów

Marecka Rada Seniorów (MRS) jest organem o charakterze doradczym, inicjatywnym i konsultacyjnym. Podejmuje działania w celu integracji mareckiego środowiska osób starszych oraz wzmacniania i wspierania udziału osób starszych w życiu społeczności lokalnej Marek. MRS składa się z przedstawicieli osób starszych – mieszkańców Marek, reprezentujących wszystkie obszary miasta, w tym przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych takich jak organizacje pozarządowe oraz instytucje prowadzące uniwersytety trzeciego wieku²¹⁴.

Ze względu na pandemię COVID-19 w roku 2020 spotkania Mareckiej Rady Seniorów odbywały się w większości w trybie on-line. Jeśli możliwa była organizacja bezpośrednich spotkań, działania seniorskie odbywały się z zachowaniem reżimu sanitarnego. Przedstawiciele Mareckiej Rady Seniorów aktywnie uczestniczyli w wielu spotkaniach on-line w celu poszerzenia wiedzy o działaniach rad seniorów, nie tylko w okresie pandemii:

- V. Sejmik Senioralny,
- wideokonferencja organizowana przez MCPS na temat dobrych praktyk działalności rad seniorów,
- warsztaty dla rad seniorów – 5 spotkań prowadzonych przez Fundację Zaczyn na temat prowadzenia działalności w czasie pandemii,

²¹³ Tamże

²¹⁴ Tamże

- szkolenie „Seniorzy w sieci”, zorganizowane przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych, składające się z trzech modułów: czytanie informacji, bezpieczeństwo w sieci i reagowanie na mowę nienawiści²¹⁵.

Seniorzy brali również udział w szkoleniach cyfrowych (spotkania odbyły się w Markach w reżimie sanitarnym). W ramach polityki społecznej Marecka Rada Seniorów przy współpracy z Fundacją Zielone Pojęcie i miastem Marki stworzyła „Informator dla seniora”. Poradnik ten powstał z myślą o seniorach, którzy nie posiadają dostępu do internetu i informacji o możliwościach uzyskania pomocy, nie tylko w okresie pandemii, ale także o dostępnych atrakcjach i sposobach spędzania czasu wolnego. Poradnik ma na celu pomóc seniorom w prowadzeniu samodzielnego i aktywnego życia. Informator wydano w nakładzie 3 tys. egzemplarzy. Projekt został sfinansowany z budżetu miasta²¹⁶.

Ilustracja 56. Okładka „Informatora dla seniora”²¹⁷

²¹⁵ Tamże

²¹⁶ Tamże

²¹⁷ Tamże

Podczas pierwszej fali pandemii członkowie MRS rozdawali seniorom maseczki, które zostały uszyte przez Fundację Kobiet z Pasją oraz Fundację Otwarte Serce. Celem zmniejszenia stresu związanego z zagrożeniem epidemiologicznym seniorzy włączyli się w życie kulturalne miasta poprzez działania na prowadzonej przez MOK platformie E-LABIRYNT MIASTA, na której utworzono E-MUZEUM MAREK. Do wirtualnego muzeum trafiły przedmioty, dokumenty i fotografie, przekazane przez seniorów. MOK wspólnie z MRS, Klubem Seniora oraz przy wsparciu Fundacji Zaczyn przygotował Marecki Tydzień Seniora. Uczestnicy tego wydarzenia mogli wziąć udział w warsztatach plastycznych, tanecznych i rękodzieła, odbywały się wykłady o budowaniu wizerunku, pokaz mody, udzielano porad informatycznych²¹⁸.

Marecka Karta Mieszkańca

Marecka Karta Mieszkańca jest programem umożliwiającym korzystanie z szerokiej gamy zniżek, rabatów i bonusów. Program ma 65 partnerów, a liczba ta stale się zwiększa. Ze względu na pandemię COVID-19 czasowo zawieszono wydawanie karty, jednak w sierpniu 2020 roku została podjęta uchwała w sprawie wznowienia jej wydawania. W styczniu 2020 r. wydano Marecką Kartę Mieszkańca na pięciotysięcznego uczestnika programu.

Ilustracja 57. Wydanie 5000-nej Mareckiej Karty Mieszkańca²¹⁹

²¹⁸ Tamże

²¹⁹ Tamże

Wybrane wskaźniki

W uzupełnieniu powyższych informacji można przytoczyć dane statystyczne, choć nie obejmują one roku 2020 (ze względu na brak dostępności). W naukach społecznych wyróżnia się wiele możliwych do zastosowania wskaźników partycypacji i aktywności obywatelskiej, choć często wywołują one dyskusję w środowisku akademickim. W tym rozdziale prezentujemy zestawienie najważniejszych informacji, które obrazują poziom zaangażowania mieszkańców Marek w życie wspólnoty lokalnej.

Tabela 58. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców²²⁰

Jednostka terytorialna	2017	2018	2019
POLSKA	38	37	38
MAZOWIECKIE	48	44	46
Powiat wołomiński	23	22	24
Kobyłka	21	22	25
Marki	21	19	21
Zielonka	27	25	28
Wołomin	25	24	26

Liczba organizacji „trzeciego sektora” (NGO) w przeliczeniu na populację mieszkańców miasta jest niska na tle danych ogólnokrajowych i – zwłaszcza – regionalnych. We wszystkich miastach powiatu wołomińskiego wskaźnik ten jest relatywnie niski, choć warto zaznaczyć, że jego najwyższy poziom odnotowano w Zielonce. Jeśli chodzi o dynamikę zmian, to trudno doszukać się tu jakichś wyraźnych trendów. Dodajmy, że powyższe zestawienie odzwierciedla jedynie współczynnik liczby zarejestrowanych podmiotów w odniesieniu do populacji danej gminy, a nie realny poziom uczestnictwa w działalności „trzeciego sektora”.

Nie dysponujemy precyzyjnymi danymi na temat zaangażowania mieszkańców Marek w działalność organizacji społecznych, choć powyższe dane wskazują, że tego rodzaju zaangażowanie pozostaje na relatywnie niskim poziomie. W tym miejscu można przywołać wyniki niedawno zrealizowanych badań w Kobyłce, gdzie 12 proc. badanych mieszkańców

²²⁰ Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

deklaruje działalność w przynajmniej jednej organizacji pozarządowej²²¹. W tym miejscu warto dodać, że uzyskane wyniki są zbliżone do danych ogólnopolskich (choć nie można ich porównywać wprost, ze względu na różnice w metodologii pomiaru). Według pomiarów Centrum Badania Opinii Społecznej w 2007 roku przynależność do organizacji społecznych deklarowało 11 proc. Polaków. Z kolei badania prowadzone przez Stowarzyszenie Klon/Jawor (także z 2007 roku) wskazują, że 13 proc. Polaków deklarowało członkostwo w organizacjach pozarządowych, grupach, ruchach społecznych lub religijnych. Istotnym źródłem danych na ten temat jest również „Diagnoza społeczna” prof. J. Czapińskiego. Według tych cyklicznie powtarzanych na licznej, ogólnopolskiej próbie pomiarów „...w Polsce w 2015 r. członkami „jakichś organizacji, stowarzyszeń, partii, komitetów, rad, grup religijnych, związków lub kół” było 13,4 proc. badanych: 10,3 proc. należało tylko do jednego stowarzyszenia; 2,2 proc. do dwóch, a 1,9 proc. do więcej niż dwóch organizacji. Dopełnieniem pytania o formalne członkostwo było pytanie o rzeczywistą działalność w takich organizacjach (...). 70,8 proc. członków stowarzyszeń mówi, że aktywnie uczestniczy w ich działaniach. Mało ludzi należy do organizacji, ale jeśli już gdzieś należą, to (mówią, że) coś w nich robią. Takich, którzy należą i działają jest w społeczeństwie powyżej 15 r.ż. 9,0 proc...”²²².

Ważnym wskaźnikiem aktywności obywatelskiej jest również uczestnictwo w wyborach lokalnych. Kluczowe informacje na ten temat prezentujemy w poniższej tabeli.

Tabela 59. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych roku 2010, 2014 i 2018 r.²²³

jednostka terytorialna	frekwencja w wyborach samorządowych, 21.11.2010 r.	frekwencja w wyborach samorządowych, 16.11.2014 r.	frekwencja w wyborach samorządowych, 21.10.2018 r.
m. Kobyłka	50,02%	53,62%	60,52%
m. Marki	41,72%	47,51%	53,23%
gm. Radzymin	48,73%	54,33%	57,82%
gm. Tłuszcz	55,10%	53,57%	54,58%
gm. Wołomin	46,82%	49,75%	59,93%

²²¹ Lokalne Badania Społeczne dla Miasta Kobyłka, CAWI, N=181 mieszkańców, 2020

²²² Źródło: „Diagnoza Społeczna 2015. Warunki i jakość życia Polaków”, Janusz Czapiński, Tomasz Panek (red.), Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa, listopad 2015

²²³ Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

m. Ząbki	46,94%	46,13%	54,53%
m. Zielonka	52,36%	55,79%	63,52%
pow. wołomiński	49,78%	52,37%	58,08%
woj. mazowieckie	50,96%	51,20%	60,93%
Polska	47,32%	47,43%	54,90%

W większości badań kapitału społecznego jednym z kluczowych wskaźników aktywności i zaangażowania w życie lokalnej wspólnoty jest głosowanie w wyborach samorządowych. W powyższej tabeli zamieszczone zostały dane obrazujące poziom frekwencji w trzech ostatnich wyborach lokalnych – z roku 2010, 2014 i 2018. Precyzując, są to wskaźniki udziału w głosowaniu do rad gmin (tj. pierwszej turze głosowania). Dane dla Marek zostały przedstawione w ujęciu porównawczym - na tle analogicznych informacji dla sąsiednich gmin, powiatu wołomińskiego, województwa mazowieckiego i całego kraju.

Wyraźnie widać, że w dwóch ostatnich wyborach samorządowych w Markach frekwencja była zbliżona do średniej ogólnopolskiej, a jednocześnie niska na tle wskaźników regionalnych i powiatowych. Spośród okolicznych gmin najwyższy poziom uczestnictwa w głosowaniu odnotowano w Zielonce (w roku 2014 i 2018) oraz w gminie Tłuszcz (w roku 2010). Na tle większości sąsiednich jednostek frekwencja wyborcza w Markach jest relatywnie niska, jednak w kolejnych wyborach poziom uczestnictwa w głosowaniu systematycznie rośnie, co jest szerszym trendem, widocznym również na poziomie powiatowym, wojewódzkim czy ogólnokrajowym. W tym miejscu warto zaznaczyć, że pewne różnice między poszczególnymi gminami mogą być rezultatem sytuacji, czy konkretnych wydarzeń na lokalnych scenach politycznych (np. siła konfliktów między lokalnymi politykami może sprzyjać mobilizacji ich elektoratów, co z kolei przekłada się na uczestnictwo w głosowaniu).

18. Realizacja uchwał w 2020 roku

Jak już wspomnieliśmy, w roku 2020 odbyło się 12 sesji Rady Miasta Marki, podczas których przyjęte zostały 142 uchwały. Szczegółowe zestawienie tych uchwał wraz z ich statusem (tj. informacją o stanie ich realizacji) znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 60. Zestawienie uchwał Rady Miasta Marki, przyjętych w 2020 r²²⁴.

Lp.	Numer uchwały	Data podjęcia	Tytuł uchwały	Stan realizacji
1	XVIII/238/2020	29 stycznia 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
2	XVIII/239/2020	29 stycznia 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVIII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
3	XVIII/240/2020	29 stycznia 2020	w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie przez Gminę Miasto Marki w 2020 roku do realizacji programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”	zrealizowana
4	XVIII/241/2020	29 stycznia 2020	w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Marki na lata 2020-2022	w trakcie realizacji
5	XVIII/242/2020	29 stycznia 2020	w sprawie wyrażenia zgody na rezygnację z dalszej realizacji programu Powiatowej Karty Rodziny TAKrodzina.pl	zrealizowana
6	XVIII/243/2020	29 stycznia 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XXV/171/2012 Rady Miasta Marki z dnia 25 kwietnia 2012 roku w sprawie podjęcia działań zmierzających do polepszenia warunków życiowych rodzin wielodzietnych zamieszkałych na terenie miasta Marki	zrealizowana
7	XVIII/244/2020	29 stycznia 2020	w sprawie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie w 2020 roku	zrealizowana
8	XVIII/245/2020	29 stycznia 2020	W sprawie dzierżawy gruntu stanowiącego mienie komunalne	w trakcie realizacji
9	XVIII/246/2020	29 stycznia 2020	W sprawie dzierżawy gruntu stanowiącego mienie komunalne	w trakcie realizacji
10	XVIII/247/2020	29 stycznia 2020	W sprawie dzierżawy gruntu stanowiącego mienie komunalne	w trakcie realizacji
11	XVIII/248/2020	29 stycznia 2020	W sprawie dzierżawy gruntu stanowiącego mienie komunalne	w trakcie realizacji
12	XVIII/249/2020	29 stycznia 2020	w sprawie powołania Zespołu do zaopiniowania kandydatów na ławników	zrealizowana
13	XVIII/250/2020	29 stycznia 2020	w sprawie przyjęcia stanowiska Rady Miasta Marki dotyczącego dramatycznej sytuacji w gospodarce odpadami w Gminie Marki, a także konieczności podjęcia niezwłocznych działań legislacyjnych oraz organizacyjnych w sferze funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce.	zrealizowana
14	XIX/251/2020	26 lutego 2020	w sprawie nadania nazwy rondu na terenie miasta Marki	zrealizowana
15	XIX/252/2020	26 lutego 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
16	XIX/253/2020	26 lutego 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
17	XIX/254/2020	26 lutego 2020	w sprawie przyjęcia Programu "Marecka Karta Mieszkańca"	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXI/286/2020)

²²⁴ Źródło: Urząd Miasta Marki

18	XIX/255/2020	26 lutego 2020	w sprawie określenia istotnych informacji niezbędnych do przeprowadzenia w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego na 2021 rok konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Marki	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXI/279/2020)
19	XIX/256/2020	26 lutego 2020	w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Miasto marki na zadania służące ochronie powietrza a polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń poprzez trwałą zmianę istniejącego systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ekologiczne w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Miasta Marki	niezrealizowana, uchylona przez Regionalną Izbę Obrachunkową
20	XIX/257/2020	26 lutego 2020	w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody - alei drzew rosnących na terenie działek nr ewid. 25/5 i 25/7 obręb 1-17 w granicach administracyjnych Gminy Miasto Marki	zrealizowana
21	XIX/258/2020	26 lutego 2020	w sprawie regulaminu korzystania z placu publicznego w kwartale ulic: Marsz. J. Piłsudskiego, gen. Zajęczka, Sportowa w Markach	w trakcie realizacji
22	XIX/259/2020	26 lutego 2020	w sprawie użyczenia lokalu użytkowego stanowiącego mienie komunalne	w trakcie realizacji
23	XIX/260/2020	26 lutego 2020	W sprawie dzierżawy gruntu stanowiącego mienie komunalne	w trakcie realizacji
24	XIX/261/2020	26 lutego 2020	w sprawie wprowadzenia zmian do Statutu Miasta Marki	zrealizowana
25	XIX/262/2020	26 lutego 2020	w sprawie zmiany uchwały nr X/110/2019 Rady Miasta Marki z dnia 29 maja 2019 roku w sprawie powołania doraźnej Komisji Statutowej	zrealizowana
26	XIX/263/2020	26 lutego 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia wniosku o zaplanowanie w planie inwestycyjnym na 2020 rok przebudowy ulicy Krakowskiej	zrealizowana
27	XIX/264/2020	26 lutego 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia skargi z dnia 14 grudnia 2018 r. na pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Markach	zrealizowana
28	XX/265/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie wprowadzenia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miasto Marki w 2020 roku	zrealizowana
29	XX/266/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki	zrealizowana
30	XX/267/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XXXVI/279/2013 Rady Miasta Marki z dnia 6 lutego 2013 roku w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach zamieszkałych oraz ustalenia stawki tej opłaty na terenie Gminy Miasto Marki	zrealizowana
31	XX/268/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości	zrealizowana
32	XX/269/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi	w trakcie realizacji
33	XX/270/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej nr 4 im. Stefana Roweckiego „Grota” w Markach	zrealizowana

34	XX/271/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie zmiany planu sieci publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze Gminy Miasto Marki	zrealizowana
35	XX/272/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie zamiaru przekształcenia Przedszkola Miejskiego nr 1 „Wesoły Skrzat” w Markach	zrealizowana
36	XX/273/2020	29 kwietnia 2020	w sprawie określenia zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Miasto Marki	w trakcie realizacji
37	XXI/274/2020	27 maja 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XX/266/2020 Rady Miasta Marki z dnia 29 kwietnia 2020 roku w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki	w trakcie realizacji
38	XXI/275/2020	27 maja 2020	w sprawie uchylenia Uchwały Nr XX/267/2020 z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXVI/279/2013 Rady Miasta Marki z dnia 6 lutego 2013 roku w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach zamieszkałych oraz ustalenia stawki tej opłaty na terenie Gminy Miasto Marki	zrealizowana
39	XXI/276/2020	27 maja 2020	w sprawie uchylenia Uchwały Nr XX/268/2020 z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości	zrealizowana
40	XXI/277/2020	27 maja 2020	w sprawie analizy zasadności zakończenia realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej w zakresie opieki paliatywnej dla mieszkańców Gminy Miasto Marki na lata 2019-2021	nie zrealizowana z uwagi na brak oferentów
41	XXI/278/2020	27 maja 2020	w sprawie zakończenia realizacji i finansowania programu polityki zdrowotnej w zakresie opieki paliatywnej dla mieszkańców Gminy Miasto Marki na lata 2019-2021	nie zrealizowana z uwagi na brak oferentów
42	XXI/279/2020	27 maja 2020	w sprawie uchylenia uchwały Nr XIX/255/2020 z dnia 26 lutego 2020 roku w sprawie określenia istotnych informacji niezbędnych do przeprowadzenia w ramach Mareckiego Budżetu Obywatelskiego na 2021 rok konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Marki	zrealizowana
43	XXI/280/2020	27 maja 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
44	XXI/281/2020	27 maja 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2019 rok.	zrealizowana
45	XXI/282/2020	27 maja 2020	w sprawie wprowadzenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego	zrealizowana
46	XXI/283/2020	27 maja 2020	w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie przez gminę Miasto Marki w 2020 roku do realizacji programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej "Opieka 75+" - edycja 2020.	zrealizowana
47	XXI/284/2020	27 maja 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr LVIII/508/2018 Rady Miasta Marki z dnia 28 lutego 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej realizowane przez Gminę Miasto Marki w zakresie zadań własnych gminy.	w trakcie realizacji
48	XXI/285/2020	27 maja 2020	w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Miasto Marki za 2019 rok	zrealizowana

49	XXI/286/2020	27 maja 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr XIX/254/2020 z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu „Marecka Karta Mieszkańca”	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXIII/302/2020)
50	XXI/287/2020	27 maja 2020	W sprawie rozpatrzenia skargi na bezczynność Burmistrza Miasta Marki	zrealizowana
51	XXI/288/2020	27 maja 2020	w sprawie przyjęcia stanowiska Rady Miasta Marki w sprawie propozycji uczczenia 100 rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 poprzez nadanie drodze ekspresowej S8 nazwy „Aleja Bohaterów Bitwy Warszawskiej 1920” na terenie powiatu wołomińskiego	zrealizowana
52	XXII/289/2020	10 czerwca 2020	w sprawie ustalenia metody opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Marki oraz ustalenia stawki tej opłaty	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXVIII/347/2020)
53	XXII/290/2020	10 czerwca 2020	w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXVIII/346/2020)
54	XXII/291/2020	10 czerwca 2020	w sprawie ustalenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXVIII/348/2020)
55	XXII/292/2020	10 czerwca 2020	w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie w formie wkładów niepieniężnych do spółki komunalnej Mareckie Inwestycje Miejskie sp. z o.o., nieruchomości gruntowej w zamian za objęcie udziałów	zrealizowana
56	XXII/293/2020	10 czerwca 2020	w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie w formie wkładów niepieniężnych do spółki komunalnej Mareckie Inwestycje Miejskie sp. z o.o., nieruchomości gruntowej w zamian za objęcie udziałów.	zrealizowana
57	XXII/294/2020	10 czerwca 2020	w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie w formie wkładów niepieniężnych do spółki komunalnej Mareckie Inwestycje Miejskie sp. z o.o., nieruchomości gruntowej w zamian za objęcie udziałów	zrealizowana
58	XXII/295/2020	10 czerwca 2020	w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie w formie wkładów niepieniężnych do spółki komunalnej Mareckie Inwestycje Miejskie sp. z o.o., nieruchomości gruntowej w zamian za objęcie udziałów	zrealizowana
59	XXIII/296/2020	22 lipca 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
60	XXIII/297/2020	22 lipca 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
61	XXIII/298/2020	22 lipca 2020	w sprawie przekształcenia Przedszkola Miejskiego nr 1 „Wesoły Skrzat” w Markach	zrealizowana
62	XXIII/299/2020	22 lipca 2020	w sprawie ustalenia sieci prowadzonych przez Gminę Miasto Marki publicznych przedszkoli	zrealizowana
63	XXIII/300/2020	22 lipca 2020	w sprawie wprowadzenia świadczenia pieniężnego „Marecki Bon Żłobkowy” dla rodzin z dzieckiem w wieku od 1 roku do lat 3 zamieszkujących na terenie Gminy Miasto Marki	w trakcie realizacji
64	XXIII/301/2020	22 lipca 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XXI/282/2020 Rady Miasta Marki z dnia 27 maja 2020 roku w sprawie wprowadzenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego	zrealizowana

65	XXIII/302/2020	22 lipca 2020	w sprawie zmiany Uchwały XIX/254/2020 z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu „Marecka Karta Mieszkańca”	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXVI/325/2020)
66	XXIII/303/2020	22 lipca 2020	w sprawie zawieszenia dalszej realizacji i finansowania w 2020 r. programu polityki zdrowotnej w zakresie działań edukacyjnych dla dzieci z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej zamieszkujących Gminę Miasto Marki na lata 2019 – 2021	program zawieszony (UCHWAŁA XXIII/303/2020)
67	XXIII/304/2020	22 lipca 2020	w sprawie zawieszenia dalszej realizacji i finansowania w 2020 r. programu polityki zdrowotnej w zakresie działań edukacyjnych dla przyszłych rodziców zamieszkujących Gminę Miasto Marki na lata 2019 – 2021	program zawieszony (UCHWAŁA XXIII/304/2020)
68	XXIII/305/2020	22 lipca 2020	w sprawie przyjęcia regulaminu udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Miasto Marki na zadania służące ochronie powietrza a polegających na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń poprzez trwałą zmianę istniejącego systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ekologiczne w budynkach zlokalizowanych na terenie Miasta Marki	zrealizowana
69	XXIII/306/2020	22 lipca 2020	w sprawie pomnika przyrody – alei drzew rosnących wzdłuż drogi gminnej ul. Kasztanowej w Markach – zdjęcia ochrony pomnikowej w części pomnika przyrody wraz ze zmianą parametrów drzew przy jednoczesnym wykonaniu nasadzeń zamiennych w tym samym gatunku w miejscu usuwanych drzew oraz ustalenia zakresu jego ochrony	zrealizowana
70	XXIII/307/2020	22 lipca 2020	w sprawie nadania nazwy odcinkom drogi ekspresowej S8 na terenie Gminy Miasto Marki	zrealizowana
71	XXIII/308/2020	22 lipca 2020	w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy	zrealizowana
72	XXIII/309/2020	22 lipca 2020	w sprawie rozpatrzenia petycji o wprowadzenie w drodze uchwały, zwolnień od podatku od nieruchomości grup przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu	zrealizowana
73	XXIII/310/2020	22 lipca 2020	w sprawie rozpatrzenia petycji o wprowadzenie w drodze uchwały za część roku 2020, zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19	zrealizowana
74	XXIII/311/2020	22 lipca 2020	w sprawie odpowiedzi na skargę Prokuratora Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie na Uchwałę Nr XXXVII/263/2016 z dnia 30 listopada 2016 Rady Miasta Marki z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki	zrealizowana
75	XXIV/312/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XX/266/2020 Rady Miasta Marki z dnia 29 kwietnia 2020 roku w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki.	niezrealizowana z uwagi na unieważnienie uchwały przez wojewodę
76	XXIV/313/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana

77	XXIV/314/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2020 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
78	XXIV/315/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie udzielenia Burmistrzowi Miasta Marki wotum zaufania za 2019 rok	zrealizowana
79	XXIV/316/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2019 rok	zrealizowana
80	XXIV/317/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie udzielenia Burmistrzowi Miasta Marki absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2019 rok	zrealizowana
81	XXIV/318/2020	26 sierpnia 2020	w sprawie upoważnienia Burmistrza Miasta Marki do złożenia wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia oraz przyjęcia do realizacji przedsięwzięcia pn.: „Budowa, rozbudowa i remont sieci kanalizacji deszczowej oraz infrastruktury towarzyszącej w Mieście Marki Cz. 1”, ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, oś priorytetowa II: Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.	zrealizowana
82	XXV/319/2020	21 września 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
83	XXV/320/2020	21 września 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
84	XXVI/321/2020	30 września 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
85	XXVI/322/2020	30 września 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
86	XXVI/323/2020	30 września 2020	w sprawie emisji obligacji komunalnych oraz zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	zrealizowana
87	XXVI/324/2020	30 września 2020	w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Wodociągu Mareckiego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Markach na lata 2020–2024.	w trakcie realizacji
88	XXVI/325/2020	30 września 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr XIX/254/2020 Rady Miasta Marki z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu „Marecka Karta Mieszkańca”.	nastąpiła zmiana tej uchwały (XXVII/340/2020)
89	XXVI/326/2020	30 września 2020	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu usług Węzeł Marki	zrealizowana
90	XXVI/327/2020	30 września 2020	w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Miasto Marki, w roku szkolnym 2020/2021	zrealizowana
91	XXVI/328/2020	30 września 2020	w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz Gminy Miasto Marki za usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych oraz górnych stawek opłat za opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych.	w trakcie realizacji
92	XXVI/329/2020	30 września 2020	w sprawie regulaminu korzystania z toalet publicznych na terenie Gminy Miasto Marki	w trakcie realizacji

93	XXVI/330/2020	30 września 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia skargi.	zrealizowana
94	XXVI/331/2020	30 września 2020	w sprawie pozostawienia bez rozpoznania skargi z dnia 30 czerwca 2020 roku	zrealizowana
95	XXVI/332/2020	30 września 2020	w sprawie pozostawienia petycji bez rozpatrzenia.	zrealizowana
96	XXVI/333/2020	30 września 2020	w sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy użyczenia nieruchomości stanowiących mienie komunalne.	w trakcie realizacji
97	XXVI/334/2020	30 września 2020	w sprawie wyrażenia zgody na nabycie do zasobu nieruchomości gminnych niezabudowanej nieruchomości gruntowej	w trakcie realizacji
98	XXVI/335/2020	30 września 2020	w sprawie nadania nazwy placowi publicznemu na terenie miasta Marki	zrealizowana
99	XXVII/336/2020	28 października 2020	w sprawie zmiany uchwały Nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020-2035	zrealizowana
100	XXVII/337/2020	28 października 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok.	zrealizowana
101	XXVII/338/2020	28 października 2020	w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości.	zrealizowana
102	XXVII/339/2020	28 października 2020	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z m.st. Warszawa, miastem Legionowo, miastem Zielonka, gminą Iżabelin, gminą Jabłonna, miastem Żąbki i gminą Nieporęt w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Warszawa z oczyszczalniami ścieków komunalnych: „Południe” oraz „Czajka”, zlokalizowanymi w Warszawie, w celu realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	zrealizowana
103	XXVII/340/2020	28 października 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr XIX/254/2020 Rady Miasta Marki z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie wprowadzenia Programu „Marecka Karta Mieszkańca”	w trakcie realizacji
104	XXVII/341/2020	28 października 2020	w sprawie wniesienia skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Mazowieckiego dotyczące Uchwały Nr XXIV/312/2020 Rady Miasta Marki z dnia 26 sierpnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XX/266/2020 Rady Miasta Marki z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki.	zrealizowana
105	XXVII/342/2020	28 października 2020	w sprawie wyrażenia zgody na nabycie w drodze darowizny, zabudowanej nieruchomości gruntowej na cele własne miasta Marki.	zrealizowana
106	XXVII/343/2020	28 października 2020	w sprawie rozpatrzenia skargi na Dyrektorkę Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Żołnierzy AK II rejonu Celków w Markach	zrealizowana
107	XXVIII/344/2020	25 listopada 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020 – 2035	zrealizowana
108	XXVIII/345/2020	25 listopada 2020	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
109	XXVIII/346/2020	25 listopada 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr XXII/290/2020 Rady Miasta Marki z dnia 10 czerwca 2020 roku w sprawie określenia wzoru	w trakcie realizacji

			deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości	
110	XXVIII/347/2020	25 listopada 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr XXII/289/2020 Rady Miasta Marki z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia metody opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Marki oraz ustalenia stawki tej opłaty	w trakcie realizacji
111	XXVIII/348/2020	25 listopada 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr XXII/291/2020 Rady Miasta Marki z dnia 10 czerwca 2020 roku w sprawie ustalenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	w trakcie realizacji
112	XXVIII/349/2020	25 listopada 2020	w sprawie przyjęcia „Programu współpracy na rok 2021 Gminy Miasto Marki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”	w trakcie realizacji
113	XXVIII/350/2020	25 listopada 2020	w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu na działce nr ewid. 31/20 z obręb 4-06 stanowiącej własność Gminy Miasto Marki na rzecz PGE Dystrybucja S.A	w trakcie realizacji
114	XXVIII/351/2020	25 listopada 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia wniosku z 26.09.2020 o zaplanowaniu w planie inwestycyjnym utwardzenia ulicy Żeromskiego	zrealizowana
115	XXVIII/352/2020	25 listopada 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia petycji z 06.10.2020 o zaplanowaniu w planie inwestycyjnym utwardzenia ulicy Żeromskiego	zrealizowana
116	XXVIII/353/2020	25 listopada 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia petycji z 22.10.2020 o zaplanowaniu w planie inwestycyjnym utwardzenia ulicy Żeromskiego	zrealizowana
117	XXVIII/354/2020	25 listopada 2020	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia wniosku z 23 sierpnia 2020 w sprawie zaprojektowania sieci wodociągowej oraz włączenia zaprojektowanego odcinka do inwestycji pn. "Budowa dróg rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Al. Piłsudskiego na terenie miasta Marki"	zrealizowana
118	XXVIII/355/2020	25 listopada 2020	w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej propozycji wprowadzenia zmian do Uchwały XXXII/289/2020 Rady Miasta Marki z dnia 10 czerwca 2020 r. dotyczącej zasad gospodarowania odpadami	zrealizowana
119	XXVIII/356/2020	25 listopada 2020	w sprawie zmiany Uchwały Nr X/110/2019 Rady Miasta Marki z dnia 29 maja 2019 roku w sprawie powołania doraźnej Komisji Statutowej	zrealizowana
120	XXIX/357/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/222/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2020 – 2035	zrealizowana
121	XXIX/358/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zmiany uchwały nr XVII/223/2019 Rady Miasta Marki z dnia 30 grudnia 2019 roku w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2020 rok	zrealizowana
122	XXIX/359/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie powierzenia spółce Mareckie Inwestycje Miejskie Sp. z o. o. zadania własnego Gminy Miasto Marki polegającego na prowadzeniu zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Miasto Marki	w trakcie realizacji
123	XXIX/360/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu przez miasto Marki	w trakcie realizacji
124	XXIX/361/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie wydatków budżetu Gminy Miasto Marki, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2020	zrealizowana

125	XXIX/362/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie ustalenia stawki jednostkowej dotacji miesięcznej udzielanej Centrum Integracji Społecznej w Markach w 2021 roku	w trakcie realizacji
126	XXIX/363/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Marki na lata 2021-2023.	w trakcie realizacji
127	XXIX/364/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Marki na 2021 rok.	w trakcie realizacji
128	XXIX/365/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Marki na lata 2021-2035	w trakcie realizacji
129	XXIX/366/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie uchwały budżetowej Gminy Miasto Marki na 2021 rok	w trakcie realizacji
130	XXIX/367/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie rozpatrzenia wniosku z dnia 08 października 2020 r. w sprawie zmiany częstotliwości odbioru odpadów komunalnych	zrealizowana
131	XXIX/368/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia skargi na Drugiego Zastępcę Burmistrza Miasta Marki oraz Naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki	zrealizowana
132	XXIX/369/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie rozpatrzenia wniosku z dnia 8 października 2020 r. w sprawie zmiany częstotliwości odbioru odpadów komunalnych	zrealizowana
133	XXIX/370/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia skargi z dnia 22 października 2020 r.	zrealizowana
134	XXIX/371/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia wniosku z 10 listopada 2020 roku o podjęcie działań w celu utwardzenia nawierzchni ulicy Żeromskiego	zrealizowana
135	XXIX/372/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie rozpatrzenia petycji z dnia 6 października 2020 r. w sprawie zmiany częstotliwości odbioru odpadów komunalnych	zrealizowana
136	XXIX/373/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji na 2021 rok	w trakcie realizacji
137	XXIX/374/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2021 rok	w trakcie realizacji
138	XXIX/375/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Zdrowia, Opieki Społecznej, Bezpieczeństwa Publicznego i Ochrony Środowiska na 2019 rok	w trakcie realizacji
139	XXIX/376/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Oświaty, Kultury i Sportu na 2021 rok	w trakcie realizacji
140	XXIX/377/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Budżetowo - Gospodarczej na 2021 rok	w trakcie realizacji
141	XXIX/378/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia wniosku z dnia 16 grudnia 2020 roku w sprawie podjęcia działań w związku z uszkodzeniem nawierzchni drogi gminnej ulicy Zbożowej	zrealizowana
142	XXIX/379/2020	30 grudnia 2020 roku	w sprawie uznania się za organ niewłaściwy do rozpatrzenia wniosku z dnia 16 grudnia 2020 roku w sprawie podjęcia działań w związku z uszkodzeniem nawierzchni drogi gminnej ulicy Zbożowej	zrealizowana